

АНАРТАЕВА М.Ұ.

МЕДИЦИНАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ ДАЯРЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ АСПЕКТІЛЕРІ

МОНОГРАФИЯ

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ДЕНСАУЛЫҚ САҚТАУ МИНИСТРЛІГІ**

ОҢТҮСТІК ҚАЗАҚСТАН МЕДИЦИНА АКАДЕМИЯСЫ

АНАРТАЕВА М.Ұ.

**МЕДИЦИНАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ
ДАЯРЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ
АСПЕКТІЛЕРІ**

ШЫМКЕНТ – 2025

УДК 614.23
ББК 51 (5Қаз)
А56

Рецензенттер:

- Садыкова А.Ш.** - медицина ғылымдарының докторы, доцент, АҚ "Оңтүстік Қазақстан медициналық академиясы" Патология және сот медицинасы кафедрасының меңгерушісі
- Жунусова А.Б.** - медицина ғылымдарының кандидаты, Астана медицина университетінің Проректорі
- Бектурганов Р.С.** - медицина ғылымдарының докторы, профессор, Түркістан облысы, ДСБ «Фтизиопульмонология орталығының» басшысы

А56 Анартаева Ұ.

Медициналық кадрларды даярлаудың заманауи аспектілері.

Монография. – Шымкент «Әлем» баспасы. – 2025 – 108 б.

ISBN 978-601-7705-59-6

Монографияда «Медициналық кадрларды даярлаудың заманауи аспектілері» атты еңбекте медициналық кадрларды дайындау тәжірибесі, білім беру бағдарламаларын әзірлеу және оқыту нәтижелері қарастырылған; пәндер мен модульдердің оқу бағдарламаларының нәтижелерімен үйлесімділігін қамтамасыз ету жолдары талқыланды; оқыту технологиялары, бағалау саясаты және білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері қарастырылған. Сонымен қатар, Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында ішкі сапаны қамтамасыз ету және жоғары оқу орнының қызметін сыртқы бағалау тетіктері сипатталған.

Медициналық жоғары оқу орындарының профессорлық-оқытушылық құрамының қызметін бағалау критерийлері және оқытушыларды ынталандыру механизмдері берілген.

Монография медициналық және фармацевтикалық білім беру саласының ұйымдастырушыларына, қоғамдық денсаулық сақтау мамандарына, оқытушыларға, докторанттарға, магистранттарға және студенттерге арналған.

Автор Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының қызметкерлері Долтаева Б.З., Сыздыкова С.А., Умурзакова Г.Ж., Сейдахметова А.А., Кемельбеков К.С., Торланова Б.О., Иванова М.Б. сынды мамандарға осы монографияны әзірлеуге қосқан үлестері үшін алғыс білдіреді.

ОҚМА Ғылыми кеңесі тарапынан бекітілген және баспаға ұсынылған.
№ 11 хаттама 31.03.2025 ж.

© «Әлем» баспасы, 2025.

© Анартаева Ұ., 2025.

Мазмұны

	Қысқартулар тізімі.....	4
	Кіріспе.....	5
1	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының қызметі туралы	7
2	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында кадрларды даярлау деңгейлері мен құрылымы.....	17
3	Оқу-әдістемелік жұмысты жетілдіру.....	30
4	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру бағдарламаларын іске асыру.....	34
4.1	Білім беру бағдарламаларын әзірлеудің жалпы тәсілдері.....	35
4.2	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру бағдарламаларын әзірлеу.....	37
5	Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау саясаты мен критерийлері	45
5.1	Құзыреттіліктерді өлшеу және оқу нәтижелерін бағалау.....	47
5.2	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының түлектерін тәуелсіз қорытынды аттестаттау.....	58
6	Жұмыс берушілердің ОҚМА кадрларын даярлауға қатысуы.....	62
7	Кадрларды даярлаудағы профессорлық-оқытушылық құрамның негізгі рөлі.....	65
7.1	Оқыту сапасын бақылау.....	72
7.2	Академия оқытушыларының біліктілігін жетілдіру.....	73
7.3	Профессор-оқытушылар құрамының еңбегін ынталандыру.....	81
8	Сапаны қамтамасыз ету саясаты.....	84
9	Жоғары оқу орны қызметінің бақылауы мен бағалау.....	86
9.1	Жоғары оқу орны қызметінің ішкі бағалау жүйесі.....	86
9.2	Жоғары оқу орны қызметінің сыртқы бақылауы мен бағалау.....	90
10	Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру және басқару қызметін цифрландыру.....	93
	Қорытынды.....	102
	Әдебиеттер тізімі.....	103

ҚЫСҚАРТУЛАР ТІЗІМІ

1. ОҚМА – Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы
2. ПОҚ - профессорлық-оқытушылық құрам
3. ОҚТЕ/ОҚКЕ – объективті құрылымдық тәжірибелік/клиникалық емтихан
4. БИСАБ – білімді игеру сапасын аралық бақылау
5. ЖООІСБ – жоғары оқу орнының ішкі сапаны бақылауы
6. ОӘО – оқу-әдістемелік орталық
7. МК - міндетті компонент
8. ТК - таңдау компоненті
9. ЭПК – элективті пәндер каталогы
10. ҰБШ – Ұлттық біліктілік шеңбері
11. СБШ- салалық біліктілік шеңбері
12. КС – кәсіби стандарт
13. БББ – білім беру бағдарламасы
14. ЖОЖ – жеке оқу жоспары
15. БББ АК – білім беру бағдарламасының академиялық комитеті
16. ҚР ҒЖБМ – Қазақстан Республикасының ғылым және жоғары білім министрлігі
17. ҚР ДСМ - Қазақстан Республикасының денсаулық сақтау министрлігі
18. МЖМББС – Мемлекеттік жалпыға міндетті білім беру стандарты
19. БОӘ – белсенді оқыту әдістері
20. СӨЖ – студенттердің өзіндік жұмысы
21. ОЖСӨЖ – оқытушы жетекшілігімен студенттердің өзіндік жұмысы
22. ОӘЖ – оқу-әдістемелік жұмыс
23. ҚББМС – қосымша білім берудің мемлекеттік стандарты
24. ҚА – қорытынды аттестаттау
25. АжРТА - Аккредиттеу және рейтингтің тәуелсіз агенттігі
26. ЖООІСК – жоғары оқу орны ішіндегі сапа комиссиясы
27. СҚК – сапаны қамтамасыз ету комиссиясы
28. ОӘО– оқу-әдістемелік орталық

Кіріспе

Жоғары білім үздіксіз трансформация процесінде. Халықаралық білім беру кеңістігін қалыптастыруға байланысты қазақстандық жоғары білім беруді дамыту білім беру сапасын қамтамасыз етуге қойылатын талаптардың артуымен халықаралық үрдістер контекстінде жүзеге асырылады.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің бағдарламалық құжаттарында [1,2] денсаулық сақтау кадрларын даярлау жүйесінің тиімділігін арттыруға және олардың біліктілігін арттыруға түйінді рөл беріледі.

Қазіргі жағдайда оқытудың түпкілікті нәтижесіне, салалық және ұлттық біліктілік шеңберлерін, кәсіптік стандарттарды, еңбек нарығының мүдделерін ескеру қажеттілігіне және жұмыс берушілердің білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қатысуына бағдарлана отырып, білім беру қызметінің сипатын өзгертуге үлкен рөл беріледі; бүкіл білім беру бағдарламасы деңгейінде де, жекелеген модульдер мен оқу пәндері деңгейінде де оқыту нәтижелерін қалыптастыру.

Қазіргі уақытта университеттер білімді, инновацияны және технологияны экономикаға беру процесінің маңызды қатысушылары болып саналады. Қазіргі заманғы сын – тегеуріндер мен трендтерге реакция ретінде ЖОО-лар жаңа білім беру жүйесінің негізін қалауы тиіс-сапалы, тұрақты және әділ. Жаңа жұмыс тәртібінен, жаһанданудан және жылдам технологиялық өзгерістерден туындаған түбегейлі өзгерістер университеттерді өз студенттеріне және жалпы қоғамға беретін білімнің рөлі мен құндылығын қайта қарауға мәжбүр етеді [3].

Жоғары білім деңгейіне қойылатын өсіп келе жатқан талаптар жас мамандарды даярлаудың құзыреттілік моделіне бағдарлана отырып, білім беру процесінің практикалық бағыттылығының маңыздылығын арттырды. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының түлектері еңбек нарығындағы практикалық және кәсіби қызметке бірден қосылуға мүмкіндік беретін біліктілікке ие болуы тиіс.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы Денсаулық сақтау нарығының қажеттіліктері мен жұмыс берушілердің сұраныстарын ескере отырып, білім беру қызметі мен кадрлар даярлауды ЖОО-ның медициналық білім беру қызметтері нарығындағы бәсекеге қабілеттілігін нығайту мүмкіндігі ретінде қарастырады.

2010 жылы Болон процесіне қатысушы елдердің Білім министрлерінің Бухарест конференциясында оған Қазақстан Республикасының ресми қосылуы өтті. Осылайша, Қазақстан Болон декларациясына мүше және еуропалық білім беру кеңістігінің толыққанды қатысушысы болған алғашқы Орталық Азия мемлекеті болды. Болон процесіне қосыла отырып, қатысушы елдер, әдетте, оның негізгі параметрлерін орындау бойынша міндеттемелер қабылдайды [4].

Қазақстандағы медициналық және фармацевтикалық білім беру жүйесі Болон процесінің стандарттарына сәйкес құрылған.

Болон декларациясына негізделген медициналық білім беру моделі мыналарды қамтиды:

базалық медициналық білім беру бағдарламасын (бакалавриат), содан кейін жалпы практика дәрігері ретінде одан әрі дербес практика құқығымен интернатурада міндетті түрде оқыту-толық оқыту;

бакалавриат, интернатура және бейіндік магистратураны қамтитын үздіксіз интеграцияланған медициналық білім беру бағдарламасын меңгеру;

жоғары мамандандырылған дәрігерлік мамандық алу үшін резидентурада оқу (білім беру бағдарламасына байланысты 2-4 жыл).

Ғылыми-педагогикалық бағыт бойынша бакалавриаттан кейін магистратура мен докторантура қарастырылған.

Сонымен қатар, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім алғаннан кейін кәсіптік стандарттар мен кәсіптер мен лауазымдарға қойылатын біліктілік талаптарына сәйкес қосымша кәсіптік бағдарламаларды іске асыру жолымен үздіксіз білім беру жүйесі маңызды болып табылады.

Фармацевтикалық білім Болон декларациясына да бейімделген. Қазіргі уақытта фармацевтикалық кадрларды даярлау үш деңгейлі жүйе — бакалавриат, магистратура, докторантура бойынша жүргізіледі, ал бұдан әрі үздіксіз кәсіби даму жүйесіне шешуші рөл беріледі.

1. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының қызметі туралы

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы (бұдан әрі-ОҚМА) 1979 жылы Алматы мемлекеттік медицина институтының филиалы ретінде құрылған еліміздің қарқынды дамып келе жатқан медициналық жоғары оқу орындарының бірі болып табылады. Академия жұмыс істеген жылдары бірқатар қайта құрулардан өтті.

Соңғы қайта құру 2018 жылы орын алды, нәтижесінде «ОҚМА» АҚ Медициналық және фармацевтикалық кадрларды даярлау жөніндегі жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімнің жеке ұйымы болып қайта құрылды (сатып алу-сату шарты 03.01.2018 ж. №1/1)

ОҚМА жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық білімнің бейінді ұйымы болып табылады және медицина және фармация бойынша білім беру қызметтерін ұсыну, халықаралық тануға ие болу және өз имиджін жоғары деңгейде ұстап тұру саласында көшбасшы болуға ұмтылады.

«ОҚМА» АҚ білім беру жүйесі халықаралық сапа және қауіпсіздік стандарттарына сәйкес бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауға бағытталған. Академияның қызметі тұтастай алғанда ЖОО-ның Қазақстанның Бірыңғай медициналық, ғылыми-зерттеу және білім беру кеңістігіндегі орнын көрсететін миссиямен айқындалады: «бәсекеге қабілетті кадрларды даярлау саласында көшбасшы ретінде танылу».

ОҚМА Медициналық және фармацевтикалық кадрларды техникалық және кәсіптік білім беру, орта білімнен кейінгі, жоғары, жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру деңгейінде және одан әрі үздіксіз кәсіптік даму деңгейінде даярлауды жүзеге асырады. Сонымен қатар, бакалавриат деңгейінде фармацевтикалық өндіріс үшін инженер-технологтарды даярлау жүргізілуде.

Білім беру сапасын қамтамасыз ету (оның ішінде жоғары білім) Біріккен Ұлттар Ұйымының тұрақты дамуының жаһандық мақсаттарының бірі болып табылады, ол «барлығын қамтитын және әділ сапалы білім беруді қамтамасыз ету және барлығына өмір бойы білім алу мүмкіндігін ынталандыру» бастамасына және оның негізгі тиімділік көрсеткіштеріне сәйкес келеді [5].

«ОҚМА» АҚ сапасын қамтамасыз ету саясаты Академияның білім беру қызметтері сапасының жоғары стандарттарын қолдауға, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы жетекші әлемдік мамандарды тарту арқылы оқыту, ғылыми зерттеулер мен инновациялар арасындағы байланыстарды қамтамасыз етуге; іргелі және қолданбалы сипаттағы ғылыми зерттеулер жүргізу үшін ресурстық базаны қалыптастыруға; білім алушылардың азаматтық жетілуінің жеткілікті деңгейін және денсаулық сақтау саласындағы қажетті шараларды қамтамасыз етуге бағытталған. академияның бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында академия студенттері мен қызметкерлерін әлеуметтік қолдау.

Ішкі сапа жүйесін қамтамасыз ету үшін (2020 жылдан бастап) ЖОО басшылығы мен тиісті құрылымдық бөлімшелердің басшылары жоғары білім беруді реформалау жөніндегі ұлттық сарапшылардың қатысуымен Ғылым және жоғары білім министрлігі ұйымдастырған республикалық семинарларда оқудан

өтті. Әрі қарай каскадтық әдіспен Академияның профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлерін оқыту жүргізілді. 2024 жылдың ақпан айында Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының құрылымдық бөлімшелерінің басшылары мен қызметкерлерін оқытумен кеңінен қамту, сондай-ақ ғылым және жоғары білім Министрлігінің жаңа реттеуші саясатын ескере отырып, ОҚМА сапасын ішкі қамтамасыз ету стандарттарын өзектендіру үшін Академияға Қазақстандағы жоғары білім беруді реформалау жөніндегі ұлттық сарапшы, Astana IT University ректорының м. а., Ресей Жаратылыстану Ғылымдары Академиясының профессоры (2005 ж.), Халықаралық Ақпараттандыру Академиясының академигі (2005 ж.), Қазақстан экономикалық ғылымдар Академиясының академигі (2015 ж.), Еуразия Халықаралық экономикалық академиясының академигі (2016 ж.), экономика ғылымдарының докторы, профессор С.М. Өмірбаев шақырылды, "Жаңа реттеу саясаты контекстінде жоғары оқу орындарының сапасын ішкі қамтамасыз ету жүйесін баптау "Таза парақтан" біліктілікті арттыру курсының бағдарламасымен.

Семинарда жұмыс топтарында ESG және ұлттық басымдықтар мен міндеттерді пайдалана отырып, ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің стандарттарын жаңарту, ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің жұмыс істеу тиімділігін бағалау критерийлері мен тәсілдерін әзірлеу бойынша жұмыс жүргізілді, жоғары оқу орнының сапасын қамтамасыз ету саясаты өзектендірілді.

Жаңартуды ескере отырып, «ОҚМА» АҚ сапасын қамтамасыз ету саясаты қалыптастыруға бағытталған:

- қазіргі заманғы денсаулық сақтаудың сын-тегеуріндеріне сәйкес келетін бәсекеге қабілетті кадрларды даярлауға кепілдік беретін практикалық денсаулық сақтау мен фармацевтика саласының құзыреттілік тәсілі мен қажеттіліктеріне негізделген практикалық-бағдарланған білім беру бағдарламаларының сапалы білім беру контенті;
- Денсаулық сақтау мен фармацевтика саласын дамыту үшін жоғары мотивациямен және ғылыми-зерттеу әлеуетімен ерекшеленетін талантты талапкерлерді қабылдау арқылы сапалы контингент;
- «ОҚМА» АҚ кадр саясатын іске асырудың жалпы процесіне кіріктірілген конкурстық рекрутинг және практикалық денсаулық сақтау мамандарын тарту арқылы сапалы персонал;
- университеттік аурухананы, оңтүстік өңірдің клиникалық және өндірістік базаларын қамтитын «ОҚМА» АҚ инновациялық экожүйесін дамыту арқылы заманауи білім беру ортасының кепілі ретінде сапалы инфрақұрылым.

Сапаны қамтамасыз ету менеджменті ішкі сапаны қамтамасыз етудің тиісті стандарттарында көрініс табатын сапалы контентті, сапалы контингентті, сапалы персоналды, сапалы инфрақұрылымды басқару жөніндегі іс-шараларды қамтиды.

«ОҚМА» АҚ-ның сапаны қамтамасыз ету саясаты Академияның бүкіл қоғамдастығы: академиялық персонал, білім алушылар, әкімшілік және басқарушылық құрам арасындағы сапа мәдениетінің құндылықтарына

негізделген, оған сәйкес әрбір қызметкер сапаны қамтамасыз ету және арттыру бойынша өзінің міндеттемелері мен жауапкершілігін түсінеді.

«ОҚМА» АҚ басшылығы барлық мүдделі тараптар арасында сапаны қамтамасыз ету, сапа мәдениетін қолдау жөніндегі саясатты іске асыруда көшбасшы болып табылады.

«ОҚМА» АҚ барлық персоналын алға қойылған міндеттерді шешуге тарту, академиялық сапаны жақсарту жолымен өз қызметін жақсарту сапаны қамтамасыз ету саясатына бейілділіктің көрсеткіші болып табылады.

«ОҚМА» АҚ академияны ұлттық және халықаралық деңгейде Қазақстанның денсаулық сақтау саласында жоғары білікті мамандарды даярлау бойынша көшбасшы ретінде тану үшін сапаны қамтамасыз ету саясатын қатаң ұстанады.

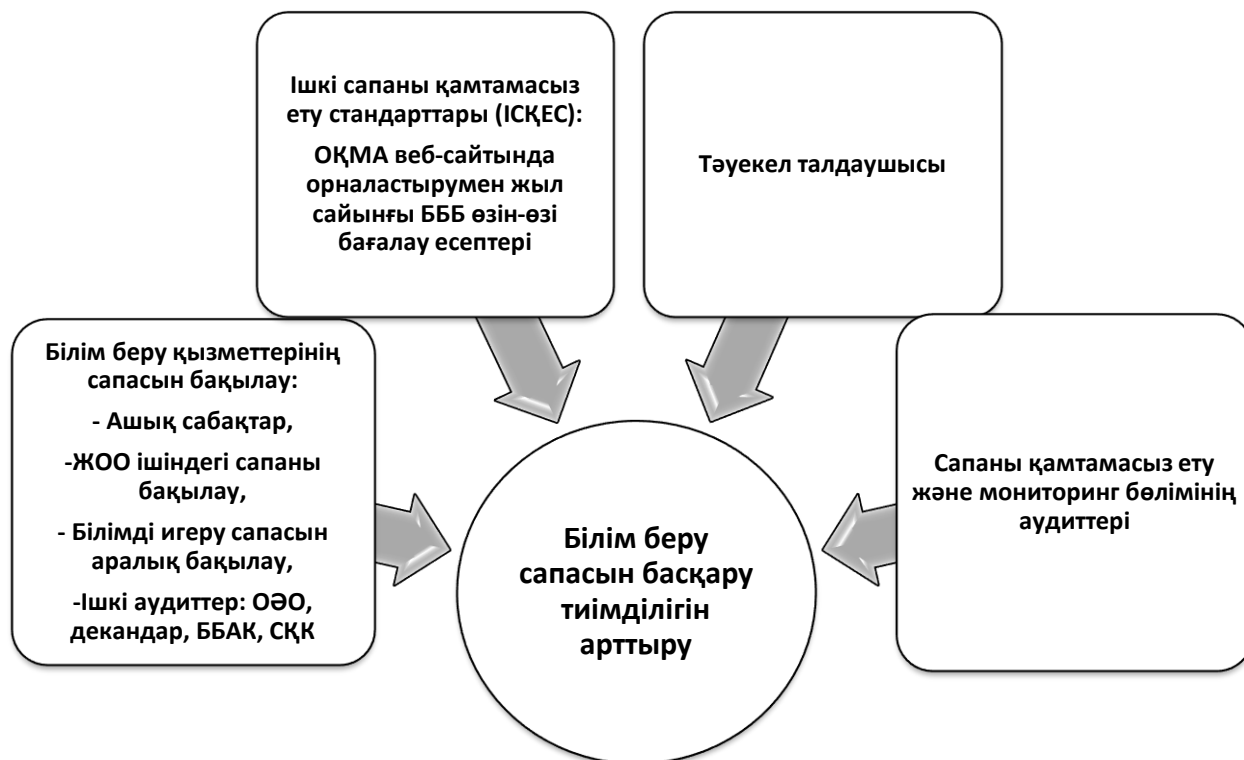
ОҚМА-да жоғары білім беру менеджменті және ғылыми зерттеулер бойынша әкімшілік-басқару персоналының біліктілігін арттыру, құрылымдық бөлімшелердің басшыларын, сондай-ақ академия қызметкерлерін оқыту арқылы ЖОО-ны басқаруды жетілдіру бойынша үнемі жұмыс жүргізілуде. Ректор мен проректорлар жоғары білім беруде менеджмент саласында кемінде үш жылда бір рет біліктілігін арттырады.

2022 жылы әзірленген ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттары 2024 жылы жаңартылды (ОҚМА Ғылыми кеңесімен 27.03.2024 жылы бекітілген, №13 хаттама). Ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттарына сәйкес соңғы үш жыл ішінде ЖОО сайтында есептерді орналастыра отырып, іске асырылатын білім беру бағдарламаларын өзін-өзі бағалау жүргізіледі: <https://clck.ru/3Fiote>.

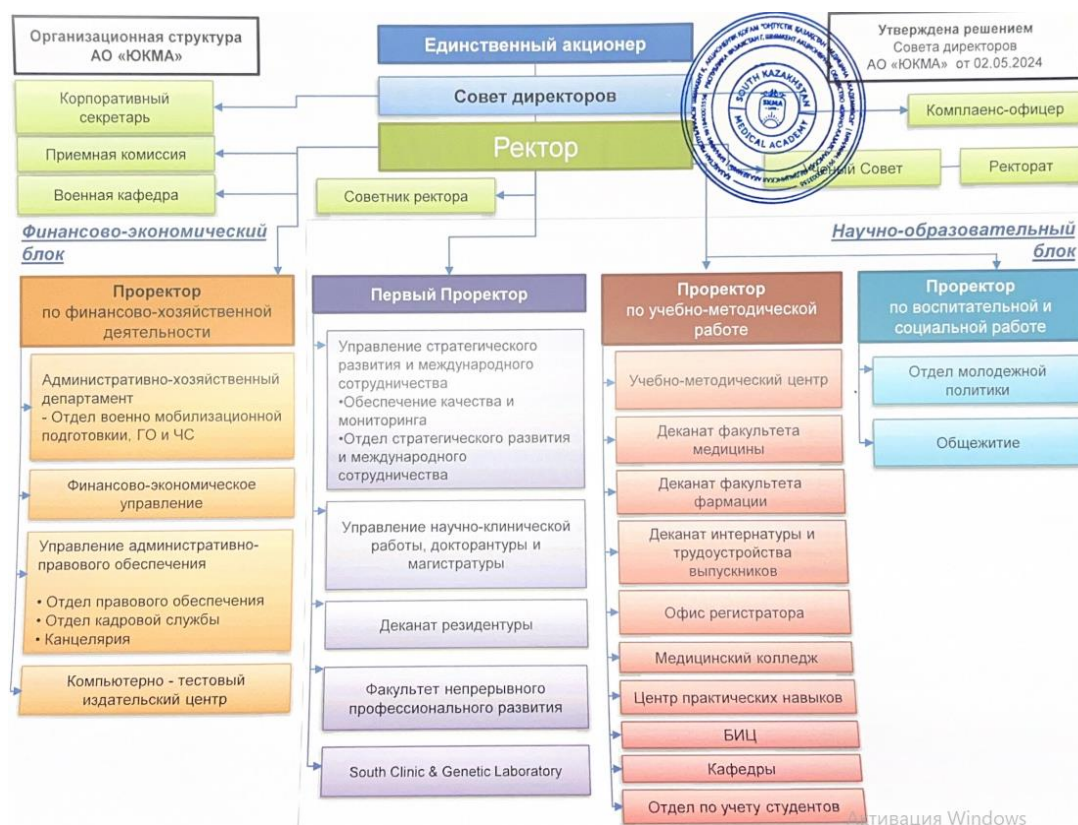
Бұдан басқа, ОӘО басшысы мен қызметкерлерінен, факультет декандарынан, академиялық комитеттер мүшелерінен, сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялардан құралған ішкі комиссиялар әдістемелік кеңесте аудит нәтижелерін тыңдай отырып, білім беру процесін үнемі тексереді.

Сапаны қамтамасыз ету және мониторинг бөлімі СМЖ - нің 9001-2015 халықаралық стандартының талаптарына сәйкестігіне ішкі аудит жүргізеді. 1-суретте ОҚМА-да білім беру қызметінің сапасын басқару тиімділігін арттыру схемасы көрсетілген.

1 сурет. ОҚМА-да білім беру қызметінің сапасын басқару тиімділігін арттыру.

2-суретте Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының құрылымы көрсетілген.

2 -сурет. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының құрылымы

Бірақ, уақыттың заманауи сын-қатерлерін және мемлекеттің білім беру қызметіне қойылатын талаптарының артуын ескере отырып, басқару тәсілдері жетілдірілуде:

- тәрбие және әлеуметтік жұмыс жөніндегі проректор, клиникалық жұмыс жөніндегі проректор және комплаенс-офицер лауазымы енгізілді;

- сапаны қамтамасыз ету және СМЖ бөлімі Жоғары білім берудің еуропалық кеңістігінде (ESG) сапаны қамтамасыз ету үшін стандарттар мен нұсқаулыққа сәйкес Академияда сапаны Ішкі қамтамасыз ету жүйесінің мониторингі және сапаны қамтамасыз ету және оқыту ортасын қамтамасыз ету мақсатында сапаны қамтамасыз ету және мониторинг бөлімі болып қайта құрылды;

- стратегиялық даму және халықаралық ынтымақтастық басқармасы жанындағы халықаралық білім беру бағдарламалары бөлімі ұйымдастырылды;

- интернатура бөлімі Денсаулық сақтау жүйесінің қажеттіліктеріне сәйкес мамандар даярлауды реттеу тетіктерін жетілдіру мақсатында еңбек нарығын талдау және болжау үшін түлектерді интернатура және жұмысқа орналастыру деканаты болып қайта құрылды;

- оқу-клиникалық орталығы практикалық орталығы болып қайта құрылды дағдылар;

- білім беру жүйесінің тәуекел дәрежесін мониторингілеу және бағалау үшін,

жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлімдері Академия қызметінде тәуекелдер бойынша талдаушы лауазымы енгізілді (қыркүйек, 2024 жыл);

- үздіксіз кәсіби даму факультеті құзыреттілік және үздіксіз кәсіби даму орталығы болып қайта құрылды.

Білім беру бағдарламаларын ББ академиялық комитеттері, сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялар жетілдіруде.

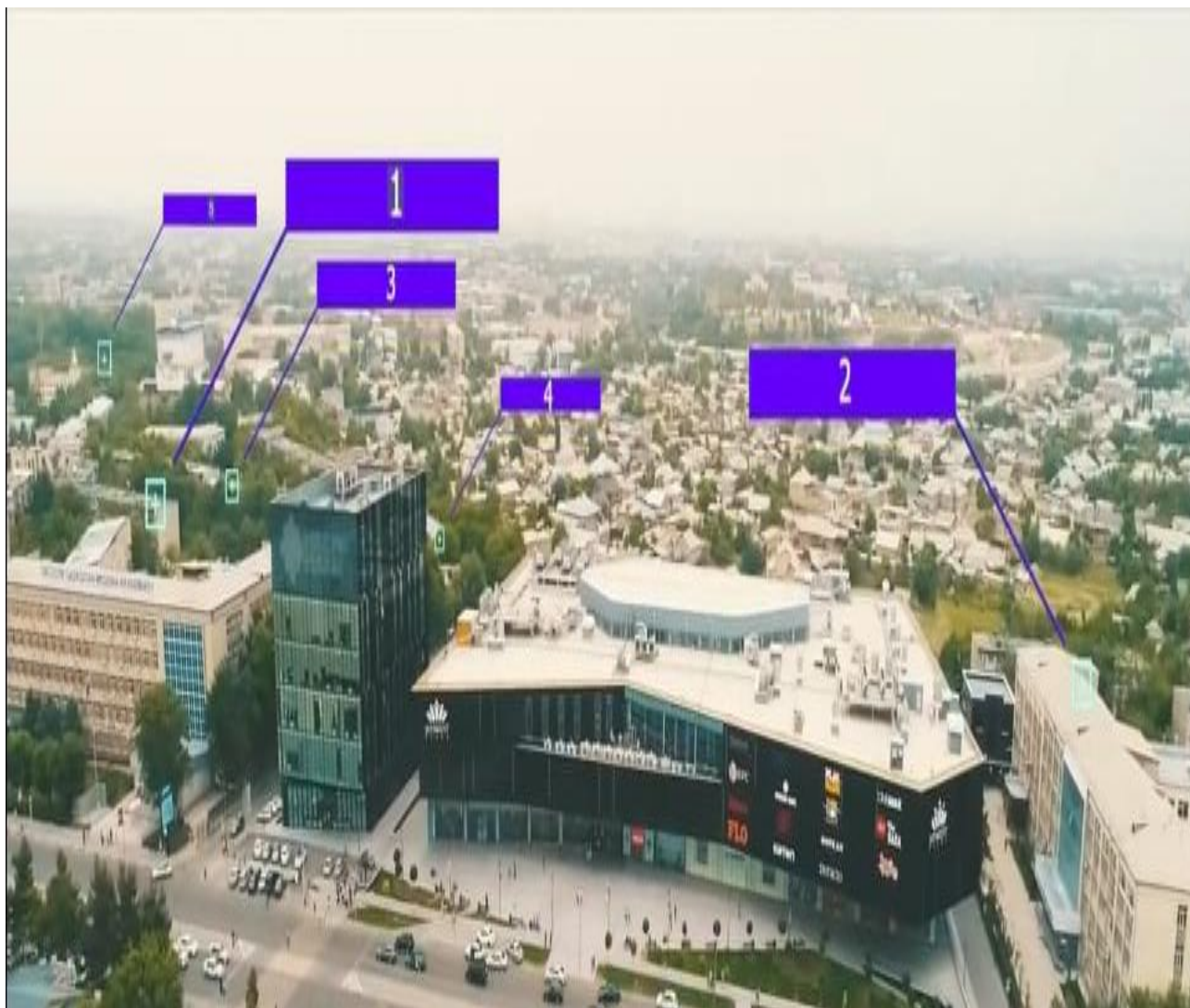
Кадрларды даярлауда және білім беру қызметін ұйымдастыруда білім алушылардың білімін, іскерлігі мен дағдыларын игеруінен білім алушылардың пәндерді, модульдер мен білім беру бағдарламаларын оқыту нәтижелерін игеруіне, тұтастай алғанда, сондай-ақ құзыретті маманды қалыптастыруға баса назар аударылады. Құзыретті маманды даярлау білім беру технологиялары мен оқыту құралдарын, сондай-ақ Оқыту нәтижелері мен құзыреттіліктердің қалыптасуын өлшегіштерді таңдауда шешуші фактор болып табылады.

«ОҚМА» АҚ басшылығы білім беру үдерісін сапалы ұйымдастыру, білім алушыларға білім беру бағдарламаларын толық игеру мақсатында жағдай жасау үшін инфрақұрылымды жетілдіру бойынша үлкен жұмыс жүргізуде.

Аудиториялық қорды ұлғайту және білім алушылар үшін жағдай жасау үшін: ауданы 8363 м² 1 оқу корпусы (2018 жылы), ауданы 3722,5 м² 1 жатақхана (2018 жылы 270 орынға) және сенімгерлік басқару шарттарымен ауданы 8347,3 м² 1 оқу корпусы (2024 жылы) сатып алынды.

Осылайша, бүгінгі күні «ОҚМА» АҚ 5 оқу корпусы бар (3-сурет), жалпы ауданы 45506,9 м²; екі жатақхана, ауданы 8961,2 м² (396 орындық №1

жатақхана және 270 орындық № 2 жатақхана); Төлеби ауданы Керегетас ауылында оқу-өндірістік және спорттық-сауықтыру базасы, дәрілік өсімдіктерді өсіру, жинау және өңдеу үшін жалпы ауданы 4,5 га. Білім алушылардың практикасы негізінде – «Қасқасу» өндірістік лагерінде күрделі жөндеу жүргізілді.

3-сурет . Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының оқу корпустары

Бүгінгі таңда «ОҚМА» АҚ-да 47 кафедраның 21-і клиникалық болып табылады. Клиникалық кафедралар 52-ден астам клиникалық базаларда орналасқан, онда білім алушылардың клиникалық дайындығы үшін жағдайлар жасалған. Шымкент қаласының медициналық ұйымдарында орналасқан «ОҚМА» АҚ үй-жайларының жалпы ауданы 3091м^2 -ден $4206, 77\text{м}^2$ -ге дейін ұлғайды.

2022 жылы ғылыми зерттеулер жүргізу, рецензияланатын журналдарда ғылыми мақалалар жариялау, ғылыми зерттеулер мен әзірлемелердің нәтижелерін коммерцияландыру мәселелері бойынша кеңес беретін «коммерцияландыру және жобаларды басқару кеңсесі» құрылды.

ОҚМА-да білім алушылар мен ПОҚ-ны оқыту тілдері бөлінісінде оқу пәндері мен білім беру бағдарламаларының блоктары бойынша оқу, оқу-әдістемелік, ғылыми әдебиеттермен және халықаралық толық мәтінді дерекқорларға қолжетімділікпен қамтамасыз ететін кітапханалық-ақпараттық орталық бар.

2024 жылы жаңа технологиялармен және коммуникациялық шешімдермен жабдықталған кітапханалық-ақпараттық орталыққа (жалпы ауданы 1335 м², 824 м² ұлғайтумен) жаңғырту жүргізілді. Барлық білім беру бағдарламалары бойынша кітап қоры білім алушылардың пайдалануына ыңғайлы болу және өз бетінше еркін жұмыс істеу мүмкіндігі үшін ашық қолжетімділікте орналастырылған. Оқу залында конференц-зал, коворкинг орталығы және демалыс аймағы бар.

Білім алушылар мен профессорлық-оқытушылық құрамның электрондық ақпараттық ресурстар мен деректер базасына қолжетімділігі, оның ішінде дәлелді медицина бойынша халықаралық деректер базасына институционалдық жазылымның болуы қамтамасыз етілді. «Республикалық ЖОО аралық электрондық кітапханамен» жасалған шарт бірыңғай ақпараттық және анықтамалық-ізвестіру дерекқорына және библиографиялық іздеуге қызмет көрсету және оған қол жеткізу және толық мәтінді ресурстарды ұсыну бойынша қызметтерді қамтамасыз етеді.

Жыл сайын" EDP Hub "ЖШС-мен (Эдипи Хаб) "Клиникалық медицина","Мейірбике ісі","Клиникалық іргелі медицина" коллекциясының келесі лицензиялық материалдары бойынша іprsmart (электрондық кітапхана жүйесі) цифрлық білім беру ресурсын пайдалану бойынша лицензиялық шарт жасалады; "Hi-Tech Lab" ЖШС-мен "Aknurpress" цифрлық кітапханасын және қашықтан қол жетімді бағдарламалық өнімдер қызметтерін пайдалану бойынша үш жылдық шарт жасалды. Сондай-ақ, ғылыми әдебиеттер бар Wiley платформасына кеңейтілген онлайн қол жетімділік бойынша жасалған мастер-келісім бар. Wiley international publishing-1807 жылы құрылған ең ірі академиялық баспалардың бірі. John Wiley & Sons (толық атауы) 1807 жылы құрылған қазіргі ғылым мен білімнің барлық салаларында толық мәтінді ғылыми ресурстарды жариялайтын әлемдегі ең көне және құрметті баспагерлердің бірі болып табылады.

Барлық оқу ғимараттарында арнайы кабинеттер қарастырылған, ерекше білім беру қажеттіліктері бар білім алушылар үшін мынадай құралдармен жабдықталған:

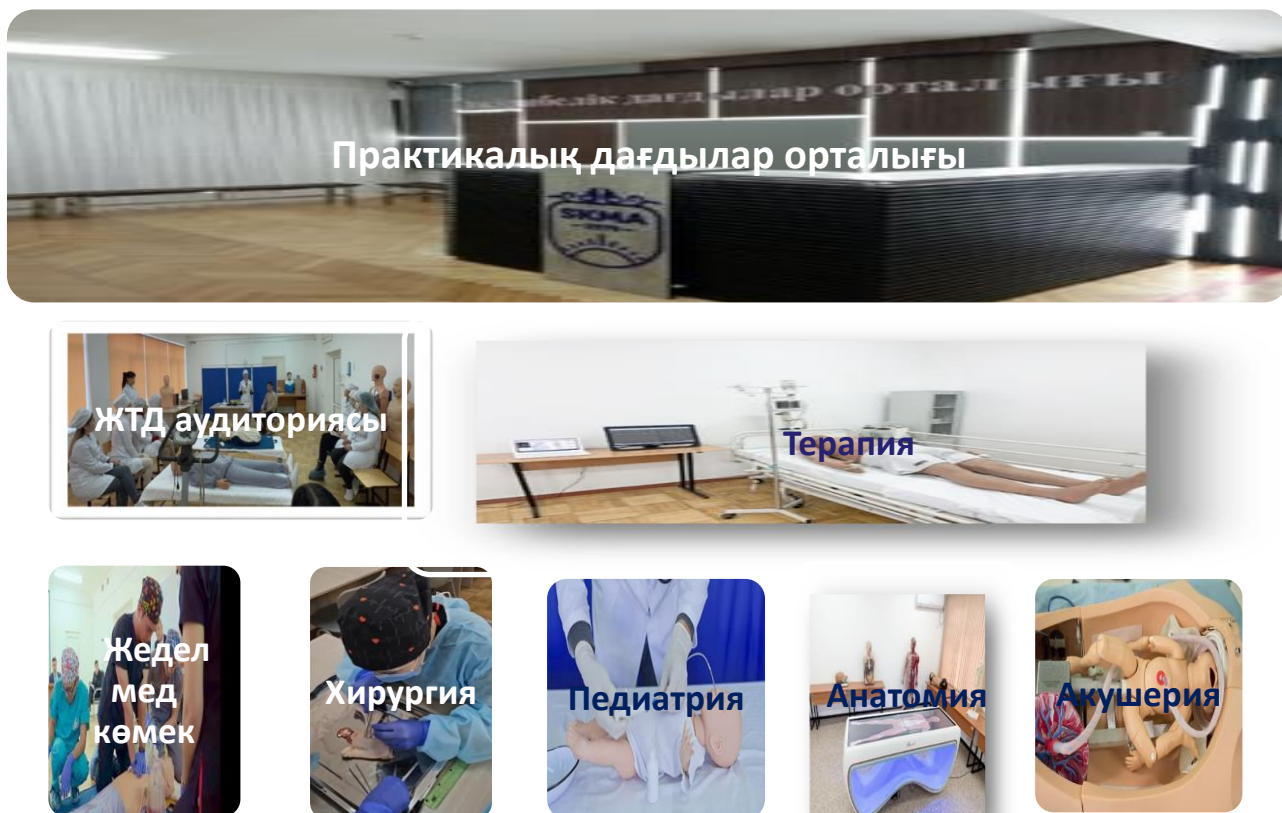
- оқу процесінде қолданылатын білім беру бағдарламаларының барлық пәндері бойынша оқу әдебиеттерімен,
- көру қабілеті бұзылған адамдарға арналған оқу сканерлеу машинасы (Optelec clearreade). Бұл машина кез-келген басылған мәтінді сканерлейді, оны өңдейді және өңдеуден кейін сөйлеу синтезаторының көмегімен оны көбейтеді.

«ОҚМА» АҚ-да клиникалық дағдыларды оқыту, симуляциялық жабдықты пайдалана отырып, білім алушылардың клиникалық құзыреттілігін дамыту, қолдау және жақсарту мүмкіндігін беру үшін қауіпсіз, сенімді білім беру

ортасын қамтамасыз етуді жүзеге асыратын құрылымдық бөлімше болып табылатын тәжіребелік дағдылар орталығы (ТДО) жұмыс істейді.

ТДО муляждармен, тренажерлармен, жоғары технологиялық компьютерленген Робот-тренажерлармен жабдықталған, бұл клиникалық жағдайды шындыққа барынша жақын модельдеуге және автоматизмге дейінгі іс-қимыл алгоритмін пысықтауға мүмкіндік береді. Тәжіребелік дағдылар орталығының жалпы ауданы соңғы бес жылда 5,5 есе өсті.

4-сурет. Практикалық дағдылар орталығының мамандандырылған аудиториялары.

5-сурет. Университеттік көпсалалы аурухана (макет)

Кафедраларда кадрларды даярлау бағыттары бойынша білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін 17 мамандандырылған оқу-ғылыми аудиториялар мен зертханалар жұмыс істейді. 2023 жылы заманауи фармакологиялық, физиологиялық, патоморфологиялық зертханалар, анатомиялық сынып және инженерлік пәндер зертханасы ашылды.

«Стоматология» БББ білім алушыларының клиникалық дағдыларын игеру үшін заманауи стоматологиялық клиника жұмыс істейді.

Жергілікті желіге біріктірілген және Интернетке қосылған (жылдамдығы 600 Мбит/с) лицензиялық бағдарламалық қамтамасыз етуі бар заманауи

компьютерлермен, типографиялық және басқа да жаңа буын жабдықтарымен жабдықталған компьютерлік-тест және баспа орталығы жұмыс істейді. Компьютерлік-тест және баспа орталығына күрделі жөндеу жүргізілді, серверлер жаңартылды, заманауи моноблоктармен жабдықталған.

2023 жылдан бастап жатақханаға, спорт-жаттығу залына, асханаға, акт залына кезең-кезеңімен күрделі жөндеу жүргізілді.

Шымкент қаласында 900 төсектік «Университеттік аурухана құрылысы» жобасы және бір ауысымда 700 адам қабылдайтын клиникалық-диагностикалық орталық іске асырылуда (5- сурет).

6-сурет . Шымкент қаласының медициналық-фармацевтикалық кластері

Шымкент қаласында құрылған медициналық-фармацевтикалық кластердің ғылыми-білім беру орталығы «ОҚМА» АҚ болып табылады (6-сурет).

Шымкент қаласының «Медициналық-фармацевтикалық кластері»

«Инновациялық дәрілік заттар мен медициналық мақсаттағы бұйымдарды дамыту бойынша медициналық-фармацевтикалық кластерлерді қалыптастыру жөніндегі жұмысты ұйымдастыру туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2022 жылғы 21 қыркүйектегі № 828 бұйрығы

«South Clinical & Genetic Laboratory» (SC&GL) және Фармация ғылыми-зерттеу орталығын (2024 жылы құрылған) қамтитын ғылыми-зерттеу базасы жетілдірілуде.

2. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында кадрларды даярлау деңгейлері мен құрылымы

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында «Денсаулық сақтау» бағытындағы кадрларды даярлау бойынша білім берудің бес деңгейі іске асырылады: техникалық және кәсіптік білім, орта білімнен кейінгі білім, жоғары білім, резидентура бойынша 31 БББ, ғылыми-педагогикалық және бейіндік бағыттар бойынша магистратура БББ, Докторантура БББ-ры, бұдан басқа оңтүстік өңірдің медицина кадрлары үшін үздіксіз білім беру жүйесі іске асырылуда. Сондай-ақ, Академияда «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша бакалавриат деңгейінде «өндірістік және өңдеу салалары» бағыты бойынша кадрлар даярлау жүзеге асырылады.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында кадрларды даярлаудың деңгейлік жүйесі 1-кестеде көрсетілген.

Кесте 1. Оңтүстік Қазақстан медициналық саласында кадрлар даярлау жүйесі.

Білім деңгейі	Ұлттық біліктілік шеңбері	Салалық біліктілік шеңбері	Еуропалық біліктілік шеңбері	ББ
Техникалық және кәсіби				
4 деңгей техникалық және кәсіби	4 деңгей	4 деңгей	4 деңгей	1.Емдеу ісі 2.Акушерлік ісі 3. Стоматология 4.Ортопедиялық стоматология 5. Фармация 6. Мейіргер ісі
Орта білімнен кейінгі білім				
5 деңгей Орта білімнен кейінгі білім	5 деңгей	5 деңгей	5 деңгей	Қолданбалы бакалавриат: Мейіргер ісі
Жоғары білім				
6 деңгей Жоғары білім (бакалавриат)	6 деңгей	6 деңгей	6 деңгей	Кадрларды даярлау бағыты - Денсаулық сақтау: 1. Жалпы медицина/ Медицина 2. Педиатрия 3. Стоматология 4. Фармация 5. Қоғамдық денсаулық сақтау/ Денсаулық 6. Мейіргер ісі Кадрларды даярлау бағыты - Өндірістік және өндеу салалары: 7. Фармацевтикалық өндіріс технологиясы
Жоғары оқу орнынан кейінгі білім				
7 деңгей Магистратура: • Ғылыми-педагогикалық бағыт	7 деңгей	7 деңгей	7 деңгей	1.Медицина 2. Фармация 3. Мейіргер ісі 4. Қоғамдық денсаулық сақтау
7 деңгей Магистратура: • Бейіндік бағыт	7 деңгей	7 деңгей	7 деңгей	1.Медицина 2. Фармация 3. Мейіргер ісі 4. Қоғамдық денсаулық сақтау

				5. Медициналық-профилактикалық іс
7 деңгей Резидентура	7 деңгей	7 деңгей	7 деңгей	1.Кардиология ересектер, балалар 2.Ревматология ересектер, балалар 3.Аллергология және иммунология ересектер, балалар 4.Гастроэнтерология ересектер, балалар 5.Гематология ересек 6.Онкология және гематология балалар 7.Пульмонология ересектер, балалар 8.Эндокринология ересектер, балалар 9.Нефрология ересектер, балалар 10.Жұқпалы аурулар ересектер, балалар 11.Ересектер, балалар психиатриясы 12.Радиология 13.Радиациялық Онкология 14.Анестезиология және реаниматология ересектер, балалар 15.Нейрохирургия ересектер, балалар 16.Балалар хирургиясы 17.Онкология ересек 18.Травматология-ересектер, балалар ортопедиясы 19.Урология және андрология ересектер, балалар 20.Оториноларингология ересектер, балалар 21.Педиатрия 22.Неонатология 23.Акушерлік және гинекология ересектер, балалар 24.Жалпы хирургия 25.Неврология ересек, балалар 26.Отбасылық медицина 27.Терапия

				28.Физикалық медицина және оңалту ересектер, балалар 29.Клиникалық фармакология 30.Сот-медициналық сараптама 31.Патологиялық анатомия
8 деңгей Докторантура	8 деңгей	8 деңгей	8 деңгей	1.Медицина 2. Фармация 3. Қоғамдық денсаулық сақтау
Үздіксіз білім беру жүйесі				
Қосымша білім беру бағдарламалары Бейресми білім беру бағдарламалары				

Кестеден көріп отырғанымыздай, академияда «Техникалық және кәсіптік білім берудің» 4-деңгейінен бастап алты білім беру бағдарламаларымен: «Емдеу ісі», «Акушерлік ісі», «Стоматология», «Ортопедиялық стоматология», «Фармация» және «Мейіргер ісі» медициналық кадрларды даярлаудың іске асырылады; Қолданбалы бакалавриаттың орта білімнен кейінгі 5 - ші деңгейінде «Мейіргер ісі» білім беру бағдарламасы; 6-деңгейде бакалавриатта «Денсаулық сақтау» бағыты бойынша алты білім беру бағдарламасы: «Жалпы медицина» және «Медицина», «Педиатрия», «Стоматология», «Фармация», «Қоғамдық денсаулық сақтау» және «Қоғамдық денсаулық», «Мейірбике ісі» және «Өндірістік және өңдеу» мамандарын даярлау саласы бойынша «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» БББ іске асырылады; 7-ші деңгейде магистратурада ғылыми-педагогикалық және бейіндік бағыттар бойынша 4 БББ - «Медицина», «Фармация», «Мейіргер ісі» және «Қоғамдық денсаулық сақтау», бұдан басқа бейіндік бағыт бойынша «Медициналық-профилактикалық іс» БББ жүзеге асырылады; осы 7-ші деңгейде клиникалық бағыттарда академияда резидентураның 31 білім беру бағдарламалары жүзеге асырылады және 8-ші деңгейде докторантурада үш БББ жүзеге асырылады: «Медицина», «Фармация» және «Қоғамдық денсаулық сақтау».

2-6-кестеде 2021 жылдан бастап бес жыл ішінде Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім алушылар контингенті ұсынылған.

2-кесте. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының білім алушылар контингенті

2021 жылғы 01 қаңтардағы жағдай бойынша

Мамандығы	Грант/қаз Республ.	Грант/ қаз жерг.	Каз.хал. қоғ. әләум.қоры	Келісім- шарт /қаз	Барлығы (барлығы / қаз)
Бакалавриат					
Қоғамдық денсаулық сақтау	28			40	68
Мейіргер ісі	14			10	24
Педиатрия	8	33		33	74
Стоматология	6			464	470
Фармация	173			431	604
Фарм. өндіріс технологиясы	480			39	519
Жалпы медицина	556	70		1599	2225
БАРЛЫҒЫ бакалавриат	1265	103		2616	3984
Интернатура	165			61	226
Магистратура	34			11	45
Докторантура	2			4	6
Резидентура	233			86	319
Мед.колледжі	70	100		688	858
Академия бойынша барлығы	1769	203		3466	5438

* Үндістер-677, Өзбектер - 532, Түрікмендер-1 Барлығы:1210

3-кесте. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының білім алушылар контингенті

2022 жылғы 01 қаңтардағы жағдай бойынша

Мамандығы	Грант/қаз Республ.	Грант/ қаз жерг.	Каз.хал. қоғ. әләум.қоры	Келісім- шарт /қаз	Барлығы (барлығы / қаз)
Бакалавриат					
Қоғамдық денсаулық сақтау	13			29	42
Мейіргер ісі	9			31	40
Педиатрия	45	33		37	115
Стоматология	12			520	532
Фармация	143			378	521
Фарм. өндіріс технологиясы	601			10	611
Жалпы медицина	570	70		1698	2338
БАРЛЫҒЫ бакалавриат	1393	103		2703	4199
Интернатура	173			112	285
Магистратура	37			38	75
Докторантура	12			5	17
Резидентура	172			141	313

Мед.колледжі	40	221		918	1179
Академия бойынша барлығы	1827	324		3917	6068

* Үндістер-859, Өзбектер-367, Қырғыз-1, Түрікмен-1. Барлығы: 1228

4-кесте. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының білім алушылар контингенті

2023 жылғы 01 қаңтардағы жағдай бойынша

Мамандығы	Грант/қаз Республ.	Грант/ қаз жерг.	Каз.хал. қоғ. әләум.қоры	Келісім-шарт /қаз	Барлығы (барлығы / қаз)
Бакалавриат					
Қоғамдық денсаулық сақтау	9			21	30
Мейіргер ісі	5			43	48
Педиатрия	66	31		29	126
Стоматология	16		3	575	594
Фармация	97			269	366
Фарм. өндіріс технологиясы	542			21	563
Жалпы медицина	452	66	4	2144	2666
БАРЛЫҒЫ бакалавриат	1187	97	7	3102	4393
Интернатура	311			222	533
Магистратура	43			6	49
Докторантура	23			9	32
Резидентура	196			134	330
Мед.колледжі	45	277	194	1106	1622
Академия бойынша барлығы	1805	374	201	4579	6959

* Үндістер – 1290, Пәкістан – 48, Египет-1, өзбектер -121, қырғыздар-2, түрікмен-1, түрік – 1, орыс-1. Барлығы: 1465

5-кесте . Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының білім алушылар контингенті

2024 жылғы 01 қаңтардағы жағдай бойынша

Мамандығы	Грант/қаз Республ.	Грант/ қаз жерг.	Каз.хал. қоғ. әләум.қоры	Келісім-шарт /қаз	Барлығы (барлығы / қаз)
Бакалавриат					
Қоғамдық денсаулық сақтау	4			12	16
Мейіргер ісі	6		1	49	56
Мед.проф. іс				2	2
Педиатрия	100	31		34	165
Стоматология	22		5	582	609
Фармация	78		7	177	262
Фарм. өндіріс технологиясы	573		1	42	616

Жалпы медицина	436	65	24	2441	2966
барлығы	1219	96	38	3339	4692*
бакалавриат					
Интернатура	322		3	324	649
Магистратура					
Ғылыми-пед.	38			4	42
Бей. магистратура				2	2
Докторантура	36			7	43
Резидентура	245			115	360
Мед.колледжі	27	627	503	1072	2229
Академия бойынша барлығы	1887	723	544	4863	8017

* Үндістер – 1479, Пәкістан-51, өзбектер -70, қырғыздар-4, түрікмен-1, түрік-1 тәжік-108. Барлығы: 1714

6-кесте . Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының білім алушылар контингенті

2025 жылғы 1 қаңтардағы жағдай бойынша

Мамандығы	Грант/қа	Грант/қаз жерг.	Қаз.хал. қоғ.әлеу	Келісім-шарт	ҚБ (ҚР ОАМ)	ҚБ	Барлығы	Платону	Акад. демалыс
Бакалавриат									
Қоғамдық денсаулық сақтау	4			3			7	7	
Мейіргер ісі	5			90			95	95	
Мед.проф. іс				3			3	3	
Педиатрия	99			25			124	124	
Стоматология	19		7	634			660	660	
Фармация	64		3	147			214	215	1
Фарм. өндіріс технологиясы	552		2	25			579	580	1
Жалпы медицина	332		25	2406			2763	2766	2+1a/м
барлығы бакалавриат	1075		37	3333			4445*	4450	4+1a/м
Интернатура	206	92	5	226			529	550	8+13 моб
Магистратура									
Ғылыми-пед.	17			11			28	28	
Бей. магистратура				3			3	3	
Докторантура	26			10			36	36	
Резидентура	161	2		56			219	223	3+1a/м
Мед.колледжі	34			1116	810	670	2630	2630	
Академия бойынша барлығы	1519	94	42	4755	810	670	7890	7920	15a/o +15м об

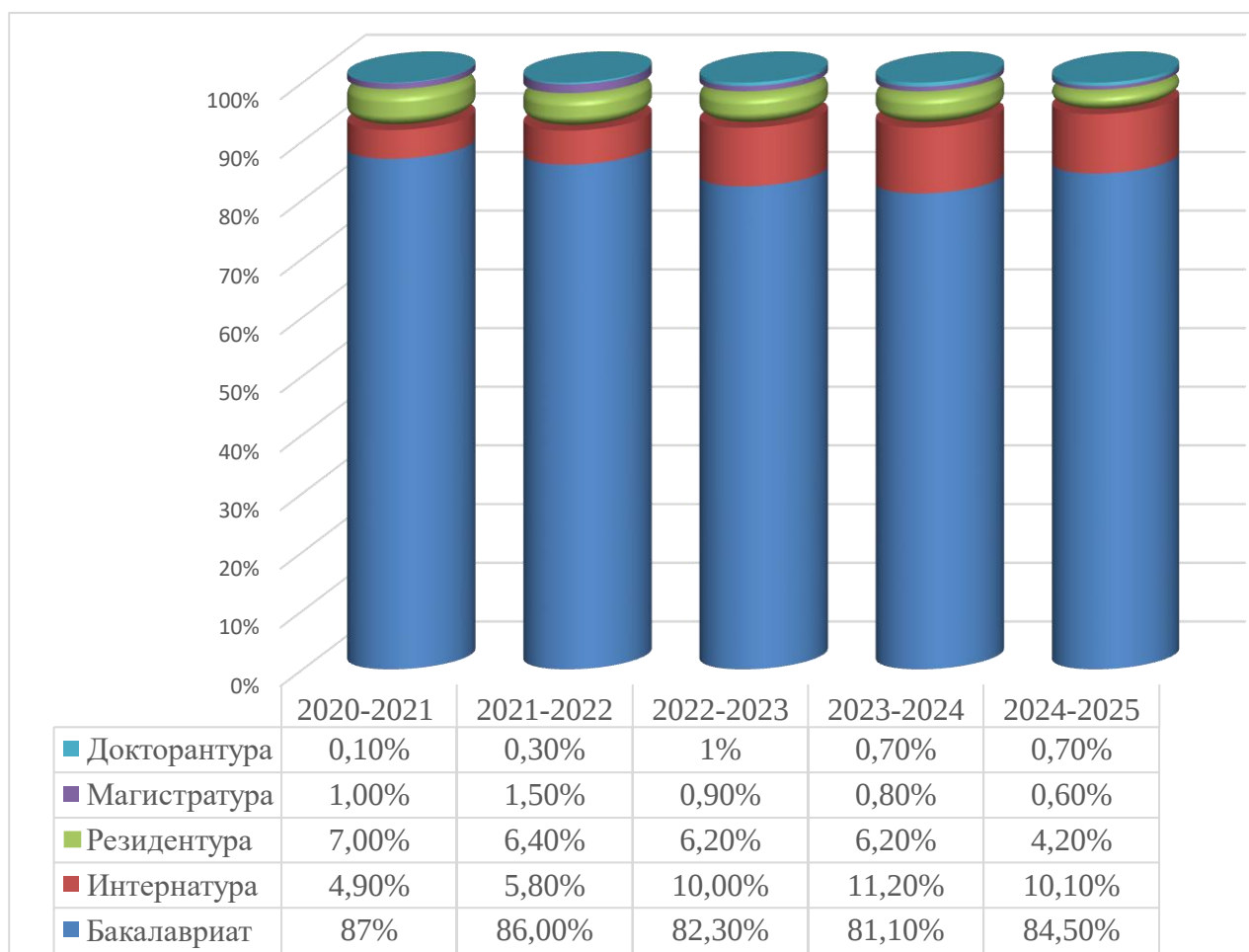
* Үндістер-1550, Пәкістан - 30, өзбектер -55, қырғыз-2, орыстар - 2, түріктер-1.
Барлығы: 1640

Кестелерден көріп отырғанымыздай, академияда білім алушылар контингенті соңғы бес жылда 1,45 есе өсті.

Соңғы бес жылдағы дайындық деңгейі бойынша білім алушылардың үлесі 7-суретте көрсетілген.

Суреттен көріп отырғанымыздай, білім алушылардың негізгі үлесін бакалаврлар құрайды: 81,0% - дан 87,0% - ға дейін; одан кейін 4,9% - дан 11,2% - ға дейінгі интернатураның білім алушылары; әртүрлі жылдардағы резидентураның білім алушылары 4,2% - дан 7,0% - ға дейін (соңғы оқу жылындағы төмендеу); білім алушылар арасындағы ең аз үлесті магистранттар мен докторанттар құрайды: тиісінше 0,6% - дан 1,5% - ға дейін және 0,3% - дан 1,0% - ға дейін (олардың контингентінің төмендеуі соңғы 2024-2025 оқу жылында байқалады).

7-сурет. Соңғы бес жылдағы білім алушылар контингентінің құрылымы.

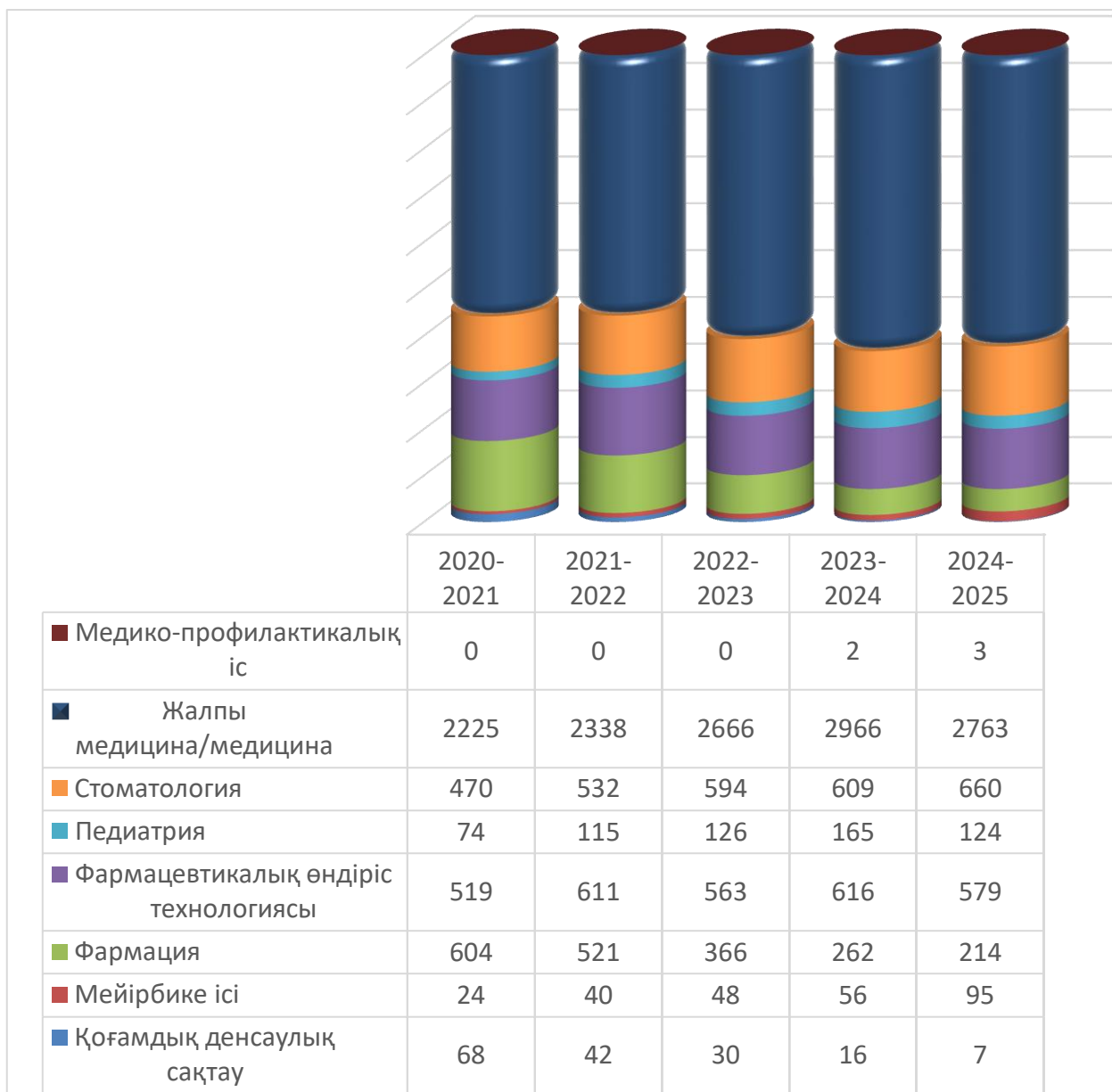
Біз 8-суретте көрсетілген білім беру бағдарламалары бойынша соңғы бес жылдағы бакалавриат құрылымына талдау жасадық. Суреттен көріп отырғанымыздай, негізгі контингентті «Жалпы медицина/Медицина» БББ білім

алушылары құрайды, бұл осы БББ талапкерлері үшін ең үлкен тартымдылық туралы айтады: 2020-2021 оқу жылында осы БББ білім алушылар саны 2225 (бакалаврлардың жалпы санының 55,85%) құрады, ал 2023-2024 оқу жылында олардың саны 2966-ға дейін өсті (Бакалаврлардың жалпы санынан 63,21%) және 2024-2025 оқу жылында -2763 (бакалаврлардың жалпы санынан 62,16%). Білім алушылар үшін контингент және тартымдылық бойынша екінші орында «Стоматология» БББ келеді: олардың бакалаврлар контингентіндегі үлесі 11,8% - дан (2020-2021 оқу жылында) 2024-2025 оқу жылында 14,85% - ға дейін өсті. Бұдан әрі «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» БББ білім алушылары келеді, олардың соңғы бес жылда бакалавриат контингентіндегі үлесі тұрақты болып қалады: 2020-2021 оқу жылында -13,03% және 2024-2025 оқу жылында – 13,03%. «Фармация» БББ білім алушылар контингенті соңғы бес жылда 2,8 есеге төмендеді: 604 - тен (2020-2021 оқу жылында) 214-ке дейін (2024-2025 оқу жылында), тиісінше осы БББ студенттерінің үлесі 3,15 есеге төмендеді: 2020-2021 оқу жылында 15,16% және 2024-2025 оқу жылында-жалпы алғанда 4,81% контингентте бакалавриат студенттері.

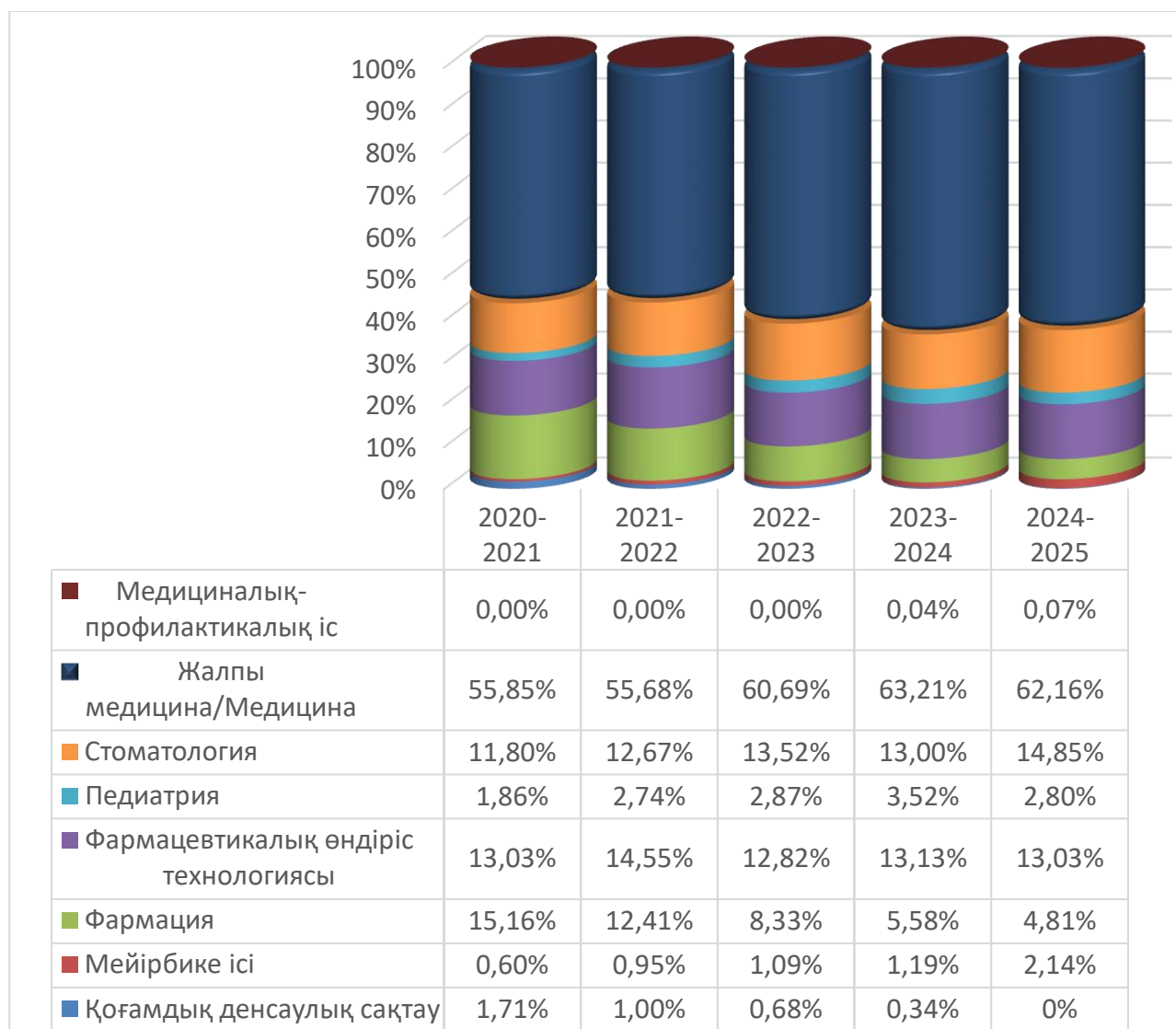
«Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ аз тартымды: осы ББ білім алушылар контингенті 9,7 есе төмендеді: 68-ден (2020-2021 оқу жылындағы бакалаврлардың жалпы санынан 1,71%) 7 адамға дейін (2024-2025 оқу жылында 0,16%).

«Медициналық-профилактикалық іс» ББ бойынша талапкерлерді қабылдау 2023-2024 оқу жылынан басталды, бұл олардың шағын контингентін түсіндіреді.

8-сурет . Соңғы бес жылдағы білім беру бағдарламалары бойынша бакалавриат контингентінің құрылымы (білім алушылар саны).

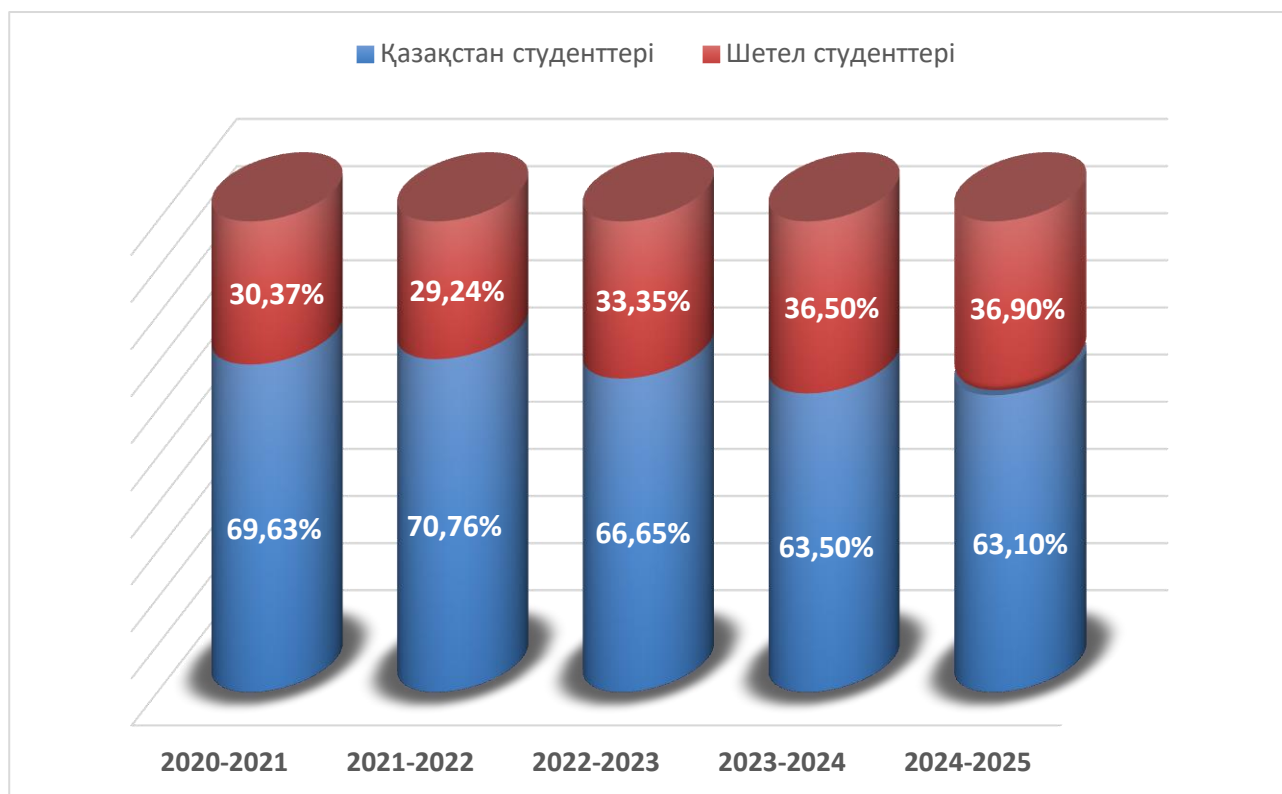
9-сурет. Соңғы бес жылдағы білім беру бағдарламалары бөлінісінде бакалавриаттың жалпы контингентіндегі білім алушылардың үлесі (пайызбен).

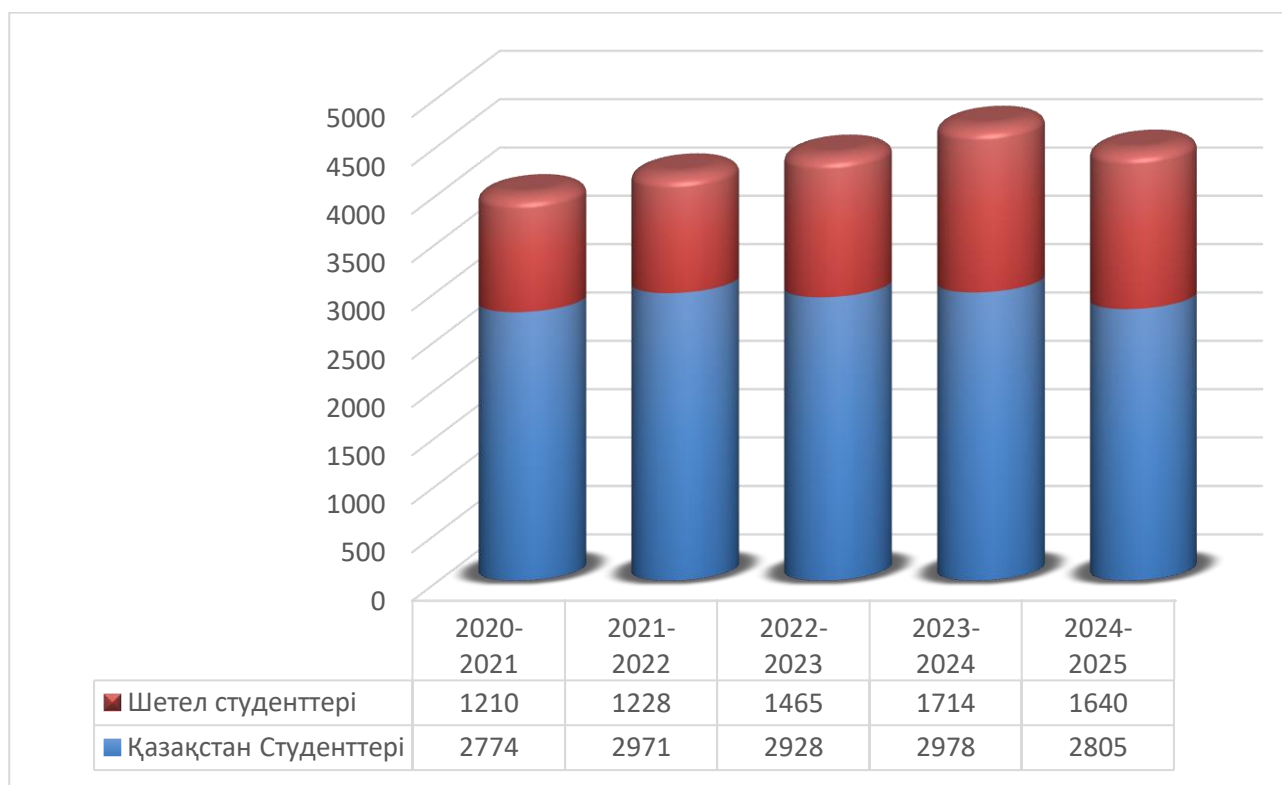
10 және 11-суреттерде бес жыл ішінде бакалавриаттағы шетелдік студенттер контингентінің динамикасы көрсетілген.

Суреттен көріп отырғанымыздай, соңғы бес жылда бакалавриат деңгейінде білім алушылар контингентінің өсу серпіні байқалады: 12% -18% және шетелдік студенттер: 35,5% - 41,65%. Бакалавриат деңгейінде 2020-2021 оқу жылында шетелдік білім алушылардың үлесі 30,4% құрады; 2021-2022 оқу жылында - 29,2%; 2022-2023 оқу жылында-33,3%; 2023-2024 оқу жылында-36,5% және ағымдағы 2024-2025 оқу жылында шетелдік студенттердің үлесі 36,9% құрады.

10-сурет. Жалпы бакалавр контингентінен соңғы бес жылдағы шетелдік бакалавриат студенттері контингентінің динамикасы.

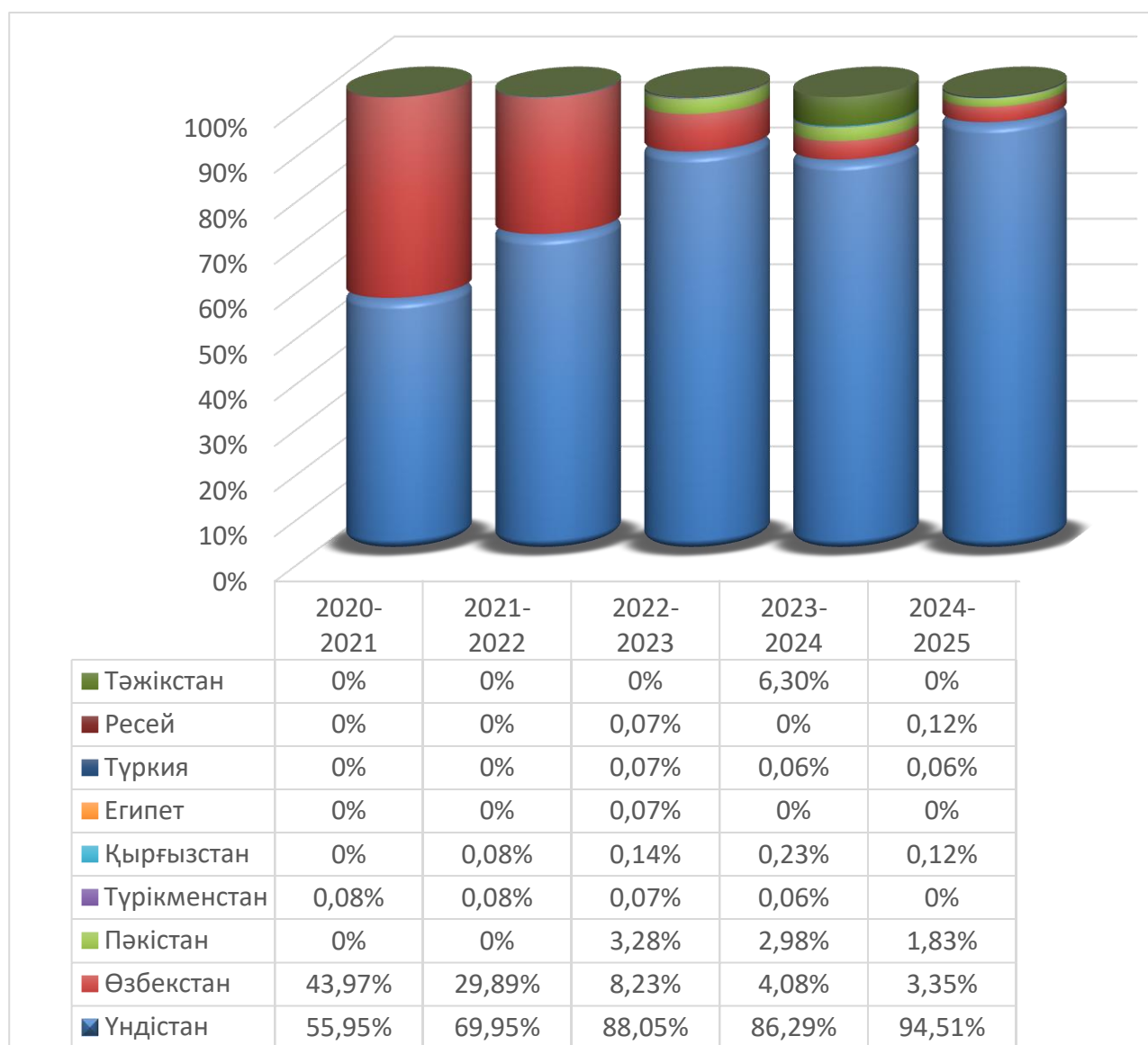

11-сурет . Соңғы бес жылдағы шетелдік бакалавриат студенттері контингентінің абсолютті сандардағы динамикасы.

Шетелдік студенттердің географиясын тоғыз ел ұсынады: Үндістан, Өзбекстан, Пәкістан, Түрікменстан, Қырғызстан, Түркия, Египет, Ресей, Тәжікстан. Біз шетелдік білім алушылардың құрылымына талдау жасадық (сурет-12), ол соңғы бес жылда Үндістаннан келген студенттердің абсолютті саны 2,3 есе (677-ден 1550-ге дейін), ал олардың шетелдік студенттер құрылымындағы үлесі 1,7 есе (55,95% - дан 94,51% - ға дейін) өскенін анықтады.

12-сурет . Соңғы бес жылдағы шетелдік студенттер контингентінің құрылымы.

Өзбекстаннан келген студенттер контингентінің айтарлықтай төмендеуі байқалады: абсолютті саны - 9,7 есе, салыстырмалы саны - 13 есе, бұл Өзбекстанның өз азаматтарына медициналық білімнің қолжетімділігін қамтамасыз ету жөніндегі саясатының өзгеруіне және осы елде жеке медициналық жоғары оқу орындарының ашылуына байланысты. Мәселен, егер 2020-2021 оқу жылында шетелдік студенттер контингентінде 43,97% .

құрайтын 532 өзбек оқыса, ағымдағы 2024-2025 оқу жылында шетелдік студенттердің 3,35% құрайтын 55 адам оқиды, яғни. олардың абсолютті санының 9,7 есе және шетелдік студенттер контингентіндегі үлесінің 13 есе төмендеуі анықталды (12 суретті қараңыз).

Осылайша, іске асырылатын дайындық деңгейлері мен білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылар контингентінің өсуі Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының Қазақстанның орта мектептерінің түлектері үшін де, шетел азаматтары үшін де тартымдылығын көрсетеді және ОҚМА-дағы білім беру қызметтерінің сапасын растау болып табылады.

3. Оқу-әдістемелік жұмысты жетілдіру

Академияның оқу-әдістемелік жұмысының негізгі бағыттарын, нысандары мен мазмұнын басқаруды және үйлестіруді алқалы басқару органы - әдістемелік кеңес (оқу-әдістемелік жұмыс жөніндегі проректордың төрағалығымен) жүзеге асырады.

Академияның әдістемелік кеңесінің құрамына барлық құрылымдық бөлімшелердің басшылары, тәжірибелі оқытушылар, жұмыс берушілер мен студенттердің өкілдері кіреді.

Білім беру бағдарламаларын әзірлеу және жетілдіру үшін факультеттер базасында білім беру бағдарламалары және/немесе даярлық деңгейлері бөлінісінде академиялық комитеттер жұмыс істейді, олар ОҚМА-ның тұрақты жұмыс істейтін алқалы және кеңесші органдары болып табылады.

АК жұмысын бақылауды және үйлестіруді факультет декандары, басқарма басшысы жүзеге асырады.

АК тікелей жұмысын БББ комитеттерінің төрағалары факультеттер/басқарма базасында ұйымдастырады.

АК мақсаттары МЖМБС талаптарына, Қазақстан Республикасының Жоғары білім біліктілігінің, Ұлттық шеңберіне және кәсіптік стандарттарға сәйкес БББ әзірлеу және жетілдіру, сондай-ақ оқу пәндері мазмұнының олардың мақсаттарына, міндеттері мен оқу нәтижелеріне сәйкестігін талдау болып табылады.

АК іске асырылатын БББ және дайындық деңгейлері бойынша қалыптастырылады:

- «Медицина / Жалпы медицина» БББ АК;
- «Педиатрия» БББ АК;
- «Стоматология» БББ АК;
- «Фармация» БББ АК;
- «Фармацевтикалық өндіріс технологиялары» БББ АК;
- «Қоғамдық денсаулық сақтау/қоғамдық денсаулық» БББ АК;
- «Мейіргер ісі» АК БББ;
- «Медициналық-профилактикалық іс» БББ АК;
- «Магистратура және докторантура» БББ АК;
- Резидентураның терапевтік бейініндегі БББ АК;

- Резидентураның хирургиялық бейіні БББ АК;
- Резидентураның педиатриялық бейініндегі БББ АК.

13-суретте Академияда оқу-әдістемелік жұмысты алқалы басқарудың құрылымы ұсынылған.

13-сурет. Академиядағы оқу-әдістемелік жұмысты алқалы басқару органдары

Академияда ПОҚ-ның оқу-әдістемелік жұмысы мен педагогикалық құзыреттілігін жетілдіру үшін ҚР-да және шетелде жаңа білім беру технологиялары бойынша оқудан өткен оқытушылардың ПОҚ-ның педагогикалық құзыреттілігін арттыру бойынша тұрақты негізде семинарлар өткізіледі (14-сурет).

Кафедраның оқу-әдістемелік жұмысы мен педагогикалық құзыреттілігін жетілдіру үшін оқыту семинарлары әдістемелік кеңес арқылы да өткізіледі.

Конференциялар академияның ПОҚ-на оқытудың соңғы нәтижелеріне қол жеткізу үшін пайдаланылатын озық тәжірибеге жақындауға мүмкіндік береді. Мәселен, соңғы үш жыл ішінде оқыту нәтижелеріне қол жеткізу үшін жаңа білім беру технологияларын жетілдіру және енгізу бойынша халықаралық ғылыми-әдістемелік конференциялар өткізілуде.

Пән мен модуль бағдарламаларында қалыптасатын оқытудың түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған білім беру технологияларын пайдалануға үлкен мән берілуде.

14-сурет. Білім беру қызметін жетілдіру.

Академияда жылдық жоспарға сәйкес оқытушыларды келесі негізгі/кәсіби құзыреттер бойынша оқыту жүргізіледі:

- ПОҚ-ның кәсіби құзыреттілігін жетілдіру:
- ЖОО-да тиімді оқыту,
- медициналық ЖОО-да бағалау және сараптама,
- БББ әзірлеу,
- зерттеу менеджменті,
- қарым-қатынас дағдылары,
- ақпараттық-коммуникациялық технологиялар.

Аталған құзыреттер бойынша жоғары оқу орнының ПОҚ басқа білім беру ұйымдарына, сондай-ақ, сертификатталған сарапшылар ретінде оқытылған Академия оқытушылары Академияның профессорлық-оқытушылық құрамы үшін университетішілік каскадтық семинарлар мен тренингтер өткізеді.

Білім алушылардың құзыреттерін қалыптастыру үшін (олардың ерекшеліктерін ескере отырып), Академияның білім беру процесінде оқытудың мынадай белсенді әдістері (БӘ) пайдаланылады:

- Мәселеге бағытталған оқыту (PBL);
- Командаға бағытталған оқыту (TBL);
- Жағдайға негізделген оқыту (CBL);

- Симуляциялық технологияларға негізделген оқыту (интерактивті компьютерлік манекендер, виртуалды компьютерлік бағдарламалар);
- Зерттеу технологиялары - жобаға бағытталған оқыту;
- Ақпараттық-коммуникациялық және компьютерлік технологиялар (e-learning): кафедра оқытушылары қашықтықтан білім беру технологиялары бөлімімен бірлесіп дайындаған электрондық оқыту бағдарламалары, оқыту бейнефильмдері мен бейне курстары және пәндер бойынша онлайн-курстар, электрондық оқулықтар дайындайды.

Бакалавриаттың білім беру бағдарламаларының білім алушыларында зерттеу құзыреттерін қалыптастыру үшін Академияда жобаға бағытталған оқыту енгізілді және іске асырылуда

Академияда жобалық-бағдарланған оқытуды енгізу 2022-2023 оқу жылынан бастап жоғары білім беру саласындағы ұлттық сарапшы-жаттықтырушы М. А. Скибаның ПОҚ-ны оқытуға шақыруымен басталды.

2022-2023 оқу жылының басында әдістемелік кеңесте бакалавриаттың білім беру бағдарламаларында жобаға бағытталған оқытуды (ЖБО) енгізу жоспары бекітілді. «ОҚМА» АҚ-да білім алушылардың жобалық қызметін ұйымдастыру бойынша әдістемелік ұсынымдар әзірленді (2022 жылғы, желтоқсан).

Сонымен қатар, кафедралар дайындық жұмыстарын жүргізді:

- «жобалық қызмет және дәлелді медицина негіздері» және «фармациядағы жобалық-бағдарланған қызмет» сияқты интеграцияланған пәндер бойынша пәндердің оқу-әдістемелік кешендері әзірленіп, бекітілді;
- кафедраларда жобалардың өзекті тақырыптары анықталды, жобаларды іске асыру үшін пәндер таңдалды, жобалардың бағдарламалары әзірленді және бекітілді.

Жобаға бағытталған оқыту бағалау критерийлерін көрсете отырып, таңдалған пәндердің силлабустарында көрсетілген.

Оқу жылы ішінде жобалау қызметін іске асыру үшін қажетті материалдық-техникалық жағдайлар жасалды, білім алушылардың жобалау қызметіне мониторинг және аралық бағалау жүргізілді; ПОҚ және білім алушылар үшін қашықтықтан білім беру технологиялары бөлімімен жобалау қызметін іске асыру кезінде trello тақтасын пайдалану бойынша консультациялар жоспарланды және іске асырылды; әдістемелік конференция өткізілді, оның шеңберінде «ОҚМА» АҚ-ға ЖБО енгізу нәтижелеріне шолу жүзеге асырылды (03.05. 2024); Академия сайтында жобалар Банкінің виртуалды қоймасы құрылды https://base.ukgfa.kz/?page_id=12414.

Жыл сайын Академияның сертификатталған жаттықтырушы-оқытушылары бекітілген кестеге сәйкес кафедра оқытушыларының педагогикалық біліктілігін арттыру курстарында, әдетте, студенттердің қысқы демалыс уақытында және жазда емтихан сессиясы аяқталғаннан кейін каскадты оқытуды өткізеді.

Оқу-әдістемелік жұмысты жетілдіру мамандарды даярлау сапасына Денсаулық сақтау нарығының мүдделерін ескере отырып, жаңа талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

4. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру бағдарламаларын іске асыру

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының алдында жұмыс берушілердің қатысуымен қажетті білім мен құзыреттерді сипаттауда жоғары кәсіби кадрларды атаулы даярлау міндеті тұр.

Оқыту нәтижелері бірінші деңгейдегі Дублин дескрипторлары (бакалавриат) негізінде анықталады және құзыреттер арқылы көрсетіледі. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің әрбір деңгейінің (сатысының) білім беру бағдарламасын аяқтағаннан кейін студенттердің алған білімі, іскерлігі, дағдылары мен құзыреттерінің деңгейі мен көлемін сипаттайтын Дублиндік дескрипторлар оқыту нәтижелеріне, қалыптастырылған құзыреттерге, сондай-ақ ECTS кредиттік бірліктерінің жалпы санына негізделеді. Оқыту нәтижелері бүкіл бағдарлама деңгейінде де, Модуль деңгейінде де, жеке пән деңгейінде де тұжырымдалады [4, 6-16].

Білім беруде жаңа БББ және құзыреттілік тәсілді енгізе отырып, оқу нәтижелерін бағалауға және жоғары оқу орнының білім беру процесінің сапасын бақылауға қойылатын талаптар артады.

Оқу процесінде студент белгілі бір білім багажын алып қана қоймай, дағдылар жиынтығын пысықтауы керек – оқу аяқталғаннан кейін ол барлық оқыту үшін жүргізілген нәрсені істей білуі және жасағысы келуі керек [4.12.17.18]. Білім алушы білім беру бағдарламаларын оқытудың күтілетін нәтижелеріне қол жеткізуі және қорытынды аттестаттауда олардың жетістіктерін көрсетуі тиіс.

Қазақстандық жоғары оқу орындарына академиялық еркіндік және жоғары білім беруді интернационалдандыру шеңберінде еңбек нарығының сұраныстарына сәйкес келетін сұранысқа ие білікті мамандарды даярлау сапасын жетілдірудің оңтайлы жолдарын таңдауға мүмкіндік беріледі [3.4, 18-20].

Жүйелік сипатқа байланысты Оқыту нәтижелері білім беру бағдарламаларының мақсаттарын еңбек нарығының сұраныстарымен біріктіретін механизмді білдіреді [3.18.19].

Қоғамның заманауи сын-тегеуріндері білім беру моделін өзгертуді талап етеді [3.4]. Сыни және шығармашылық ойлауды дамытуға ықпал ететін оқытудың жаңа әдістері біріктірілуі керек. ЖОО-ның барлық түлектеріне ортақ және жұмыс берушілердің күтулеріне сәйкес келетін құзыреттер айқындалуға тиіс. Білім қоғамында жоғары білім бізді бағдарланбаған адамдардан бағытты өзгертуге, өзгертін жағдайларға бейімделуге және бағытты үнемі түзетуге қабілетті адамдарға айналдыруы керек [3]. Адамдарға бұл процесте тез үйренуге, өз ойларын өзгертуге, тіпті қажет болған жағдайда ойланбастан

немесе өкінбестен алдыңғы шешімдерден бас тартуға үйрету керек. Оқыту неғұрлым белсенді, шынайы өмірмен байланысты және білім алушыларға және олардың бірегей қасиеттеріне бағытталған болуы керек [3.4.6].

ОҚМА-дағы білім беру бағдарламалары құзыреттілікті дамыту үшін білім беру ортасын құрады және еңбек нарығының өзекті және перспективалық сын-қатерлерін және жеке тұлғаның өз мүдделерін ескеретін жоғары санатты кәсіпқойларды қалыптастыруға бағытталған.

Білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде ОҚМА-да құзыретті-бағдарланған тәсіл қабылданды, ол мамандардың кәсіби қызметінің жоғары деңгейі мен нәтижелілігіне кепілдік беретін арнайы, жалпы және негізгі құзыреттерді бөлу негізінде мамандарды даярлау процесін ұйымдастыру, мазмұнын іріктеу, мақсаттарды айқындаудың бірыңғай жүйесі болып табылады.

Қазіргі уақытта академия оқытушылары қызметінің негізгі бағыттары:

1. Оқыту нәтижелерінің мазмұны мен бағалауындағы құзыреттілік тәсілге көшу.
2. Білім беру процесін ұйымдастырудың жаңа модельдерін, принциптері мен формаларын енгізу.
3. Жалпы білім беру бағдарламасын оқыту нәтижелерін ескере отырып, білім алушылардың пәндер мен модульдерді оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге бағытталған білім беру технологияларын қолдану.
4. Пәндер мен модульдер бойынша оқытудың жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуді бағалаудың тиімді әдістері мен құралдарын пайдалану.

4.1 Білім беру бағдарламаларын әзірлеудің жалпы тәсілдері.

Білім беру бағдарламаларын (БББ) және курстарды (пәндерді) әзірлеуге кәсіби және мұқият көзқарас ЖОО оқытушысы қызметінің маңызды аспектісі болып табылады. Болашақ түлектердің білімін, дағдылары мен сапасын анықтайтын жоғары сапалы БББ және курстарды әзірлеу сапаның негізгі белгісі, білім беру процесінің стандарттарын сақтау және аккредиттеудің маңызды талабы болып табылады. Жоғары сапалы білім беру бағдарламалары жұмыс берушілерге құзыретті және білікті мамандарды тартуға көмектеседі [3.4].

Білім беру бағдарламаларын әзірлеу мыналарға негізделеді:

- Еңбек нарығының қажеттіліктеріне сәйкес кадрлар даярлау,
- Еңбек нарығындағы технологиялық өзгерістерді талдау,
- Әмбебаптық пен ұтқырлық жеке дағдыларға баса назар аудару.

- еңбек ресурстарының қажетті білімі мен дағдыларын қалыптастыру;
- алынған білім мен дағдылардың еңбек нарығының сұраныстарына сәйкестігі;

- біліктілікті объективті тану және беру;
- Қазақстанда алған біліктіліктерін халықаралық тану.

Білім берудегі құзыреттілік тәсіл қағидаттарын іске асыру-оқыту нәтижелеріне қол жеткізуге/құзыреттерді игеруге баса назар аудару [20.21]:

- Оқу барысында алған білімдерін, біліктері мен дағдыларын жұмыс орнындағы кәсіби міндеттерді шешу қабілетіне байланыстыру;

- Білім беру бағдарламаларында курстардың артықтығын төмендету мақсатында құзыреттілікке қол жеткізуге бағытталған интеграцияланған және пәнаралық тәсіл негізінде оқыту үдерісіндегі модульдік тәсіл;

- Кәсіби дағдыларды тәуелсіз бағалау мақсатында оқыту үдерісінен маманды бағалау және сертификаттау рәсімін бөлу.

Оқыту нәтижелерінің өзара байланысын анықтау маңызды нақты критерийлер мен бағалау критерийлеріне негізделген өлшенетін бағалау әдістері. Әрбір оқу нәтижесі оның қол жетімділігін бағалау критерийлеріне ие болуы және өлшенуі керек [20.21].

БББ және пәндерді әзірлеу, оқыту және оқытуды қоса алғанда, нәтижеге бағытталған білім беру тәсілінде оқытушы студенттерге үйретуді көздегеннен гөрі, студенттер бағдарламаны немесе курсты оқығаннан кейін не білуі, түсінуі және не істеуі керек екеніне назар аударылады. Оқу нәтижелері бақыланатын және өлшенетін болуы керек, яғни студенттердің жоспарланған нәтижелерге қол жеткізгенін дәлелдеу керек [3.4.21]. Сындарлы келісілген білім беру бағдарламасында оқыту нәтижелері, оқу және оқыту процестері, сондай-ақ бағалау әдістері мен критерийлері бір-бірімен тығыз байланысты [3.4.20.21].

4.2 Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру бағдарламаларын әзірлеу

ОҚМА-да жаңа білім беру бағдарламаларын әзірлеумен, іске асырылатын білім беру бағдарламаларын жетілдірумен, бітірушінің құзыреттілік моделіне қатысты модульдер мен пәндерді оқыту нәтижелерін талдаумен БББ академиялық комитеттері айналысады. 16-суретте БББ әзірлеу және оны талдау схемалық түрде ұсынылған.

16-сурет білім беру бағдарламаларын әзірлеуді жобалау және оларға талдау жүргізу.

Білім беру бағдарламаларын оқыту нәтижелерін тұжырымдау келесідей жүргізіледі;

- оқу деңгейіне бағытталған құзыреттерге байланысты,
- СБШ дескрипторларына және кәсіби стандарттардың талаптарына сәйкес
- жұмыс берушілердің талаптары мен күтулеріне сәйкес
- еуропалық трансферт жүйесінің және сынақ бірліктерін жинақтаудың (ECTS) басшылық қағидаттары негізінде
- Блум таксономиясына негізделген (1. білім; 2. түсіну; 3. қолдану; 4. талдау; 5. синтез; 6. бағалау), (сурет 17).

17-сурет. Блум Таксономиясы [22].

Таксономия Блума

Оқу мақсаттарының иерархиясы (бірінші және екінші) әдетте (сурет 18) пирамида ретінде бейнеленеді — оның негізінде ең негізгі мақсаттар мен оларға сәйкес дағдылар, ал шыңында-күрделі және көп компонентті [22].

18 -сурет. Блум Таксономиясы [22].

Бұл ретте әрбір жаңа деңгей келесі деңгейді жалғастырады деп есептеледі. Яғни, жоғары дәрежелі мақсаттарға жету үшін алдымен төменгі деңгейлерді игеру керек.

Матрица студентке оқу нәтижелерін көруге, метатану дағдыларын дамыту қажеттілігін ұмытпауға және тұтастай алғанда өз бағдарламаларын құруға құрылымдық тұрғыдан қарауға мүмкіндік береді [22].

Профессор-оқытушылар құрамы бірыңғай түсіну үшін студенттік орталықтандырылған оқыту контекстінде ОҚМА-да білім алушылардың жетістіктерін бағалау процесін жоспарлау, ұйымдастыру және бақылау тәртібін белгілейтін оқыту нәтижелерін бағалау саясатын әзірледі.

БББ әзірлеу кезінде құрамына жұмыс берушілер мен білім алушылардың өкілдері кіретін академиялық комитеттер ұлттық және салалық біліктілік шеңберіне, кәсіптік стандарттарға (олар болған кезде) бағдарланады; дөңгелек үстел отырыстарында, БББ талқылау кезіндегі кездесулерде жұмыс берушілердің ұсыныстары мен пікірлері, олардың ұсынылған оқыту нәтижелері мен түлектердің құзыреттері ескеріледі; бұдан әрі әзірленген БББ әдістемелік кеңесте талқыланады (құрамына білім алушылар мен жұмыс берушілердің өкілдері кіреді); ЖОО-ның Ғылыми кеңесінде бекітілгеннен кейін білім беру бағдарламалары Қазақстан Ғылым және жоғары білім министрлігінің Жоғары білім беруді дамыту ұлттық орталығының «Білім беру бағдарламаларының тізілімі» ақпараттық жүйесіне жүктеледі және тек ұлттық сарапшылардың оң

қорытындысын және БББ оқыту нәтижелеріне 70% - дан астам қол жеткізу коэффициентін алғаннан кейін білім беру бағдарламаларын Қазақстан Ғылым және жоғары білім министрлігінің Жоғары білім беруді дамыту ұлттық орталығы қабылдайды және ЖОО-да жүзеге асырылуы мүмкін (19-сурет).

19-сурет. ОҚМА-да білім беру бағдарламаларын әзірлеу схемасы.

Академияда БББ өзектендіруді (жетілдіруді) жыл сайын БББ академиялық комитеттері жүргізеді. БББ жаңарту кезінде БББ мамандандырылған аккредиттеу нәтижелері және сыртқы сарапшылардың ұсынымдары, «Атамекен» ҰКП және ҚР ДСМ Республикалық денсаулық сақтауды дамыту орталығы өткізетін білім беру бағдарламаларының ұлттық рейтингтерінің қорытындылары мен ұсынымдары, жұмыс берушілер мен білім алушылардың ұсыныстары мен пікірлері, олардың сауалнамасының нәтижелері, сондай-ақ білім алушылар мен түлектердің тәуелсіз емтихан нәтижелері ескеріледі (20-сурет).

20-сурет. ОҚМА-да білім беру бағдарламаларын жетілдіру схемасы.

«Фармация» және «Фармацевтикалық өндіріс технологиясы» мамандықтары бойынша теория мен практиканың бірлігі үшін білім беру технологияларына қойылатын қазіргі заманғы талаптарды ескере отырып, «Химфарм» АҚ өңірлік өндіруші зауытымен бірлесіп дуальды білім беру іске асырылуда.

Білім беру бағдарламаларын әзірлеу академияда әзірленген «Білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәртібі мен рәсімдері туралы Ережеге» 451-2024 Т (Сапа жөніндегі кеңестің 29.04.2024 жылғы шешімі, №5 хаттама), «Модульдік білім беру бағдарламаларын әзірлеу туралы Ережеге» (Сапа жөніндегі кеңес бекіткен №5 хаттама, 29.04.2024 ж.), «Білім беру бағдарламаларын бекіту Қағидаларына» сәйкес жүзеге асырылады. Оқу жоспарлары, академиялық күнтізбелер және оқу сабақтарының кестесі» (Сапа жөніндегі кеңестің 08.01.2024 ж. № 3 хаттамасы). Ережелер «Білім туралы» ҚР Заңының, ҚР ҰҚМ және ҚР ДСМ, ҚР МЖМБС нормативтік-құқықтық актілерінің талаптарына сәйкес әзірленді.

БББ білім беру бағдарламасына интеграцияланған/біріктірілген жалпы құзыреттіліктерді дамытуды қамтиды (оқу қабілетіне үйрету, проблемаларды анықтау және шешу, инновацияларға назар аудару...). ЖОО түлегінің жалпы құзыреттілігі жалпы білімге, әлеуметтік-этикалық құзыреттерге, экономикалық және ұйымдастырушылық-басқарушылық құзыреттерге, арнайы құзыреттерге

қойылатын талаптар негізінде қалыптастырылады [21.26.27.28]. Білім беру бағдарламалары бақылау әдістерін білім мен дағдыларды бағалаудан гөрі құзыреттілікті бағалауға бағыттайды және құзыреттілікті дамытудың бір бөлігі болып табылады [29]. Білім беру бағдарламасының әр пәні белгілі бір деңгейде құзыреттілікті қалыптастыруға қатысады. Арнайы құзыреттер жұмыс берушілердің талаптары мен қоғамның әлеуметтік сұранысы ескеріле отырып әзірленеді.

Арнайы құзыреттілікті дамыту практикалық және клиникалық дағдыларды игеруді, белгілі бір процедураларды жүргізуді, ғылыми-зерттеу қызметімен айналысуды, басқару дағдыларын игеруді, салауатты өмір салтын қалыптастыру әдістерін насихаттауды, коммуникативтік қабілеттер мен ақпаратты өңдеу дағдыларын игеруді көздейді.

Таңдау компоненті білім алушының жеке дайындығын көрсетеді, әлеуметтік-экономикалық даму ерекшелігін және елдің Оңтүстік өңіріндегі кадрларға қажеттілікті, ОҚМА-да қалыптасқан ғылыми мектептерді, сондай-ақ білім алушының жеке мүдделерін ескереді.

Мамандықтардың білім беру бағдарламаларында болашақ кәсіби қызметке дайындалуға арналған компоненттер бар.

Оқытуда құзыреттілік тәсілді енгізу білім беру технологиялары мен практикалық сабақтарды өткізуге, СӨЖ, СӨЖ ұйымдастыруға және ЖОО кафедраларында Заманауи педагогикалық технологияларды енгізуге әдіснамалық тәсілдерді қайта қарауға әкелді.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында (ОҚМА) маманның құзыреттілік моделін әзірлеу кезінде жалпы кәсіби қызмет құрылымына бағдарлау негізгі тәсіл болып табылады. Сондықтан жұмыс берушілердің қатысуымен БББ әзірлеу кезінде маманның тұтас құзыреттілігін қалыптастыруға және дамытуға баса назар аударылады. Таңдау компоненті арқылы негізгі стейкхолдерлердің мүдделерін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын әзірлеу түлектердің тұтастай алғанда елдің қазіргі экономикасындағы және практикалық денсаулық сақтаудағы, сондай-ақ фармацевтикалық сектордағы тез өзгертін жағдайларға бейімделуін арттырады.

Таңдау компонентінің кредиттерінің көлеміне сәйкес, оқытудың түпкілікті нәтижелерін басшылыққа ала отырып, мамандық әдвайзерлері элективті пәндер каталогы (ЭПК) шеңберінде білім беру бағдарламаларын әзірлейді.

Академияда білім беру бағдарламаларын қалыптастыру кезінде мынадай факторлар ескеріледі:

Білім беру бағдарламалары әр пән бойынша және әр курс бойынша құзыреттілік компоненттерін анықтайды.

Пәндер бойынша және оқыту деңгейлері бойынша құзыреттерді бөлу бір мамандық шеңберінде білім беру траекторияларын қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Білім беру бағдарламалары оқытудың әр кезеңінде белгілі бір құзыреттерге қол жеткізу үшін құрылады.

Әр пән белгілі бір деңгейде (курста) құзыреттілікті қалыптастыруға қатысады, яғни бітірушінің құзыреттілігі үшін бейіндік және базалық пәндер бірдей жауап береді.

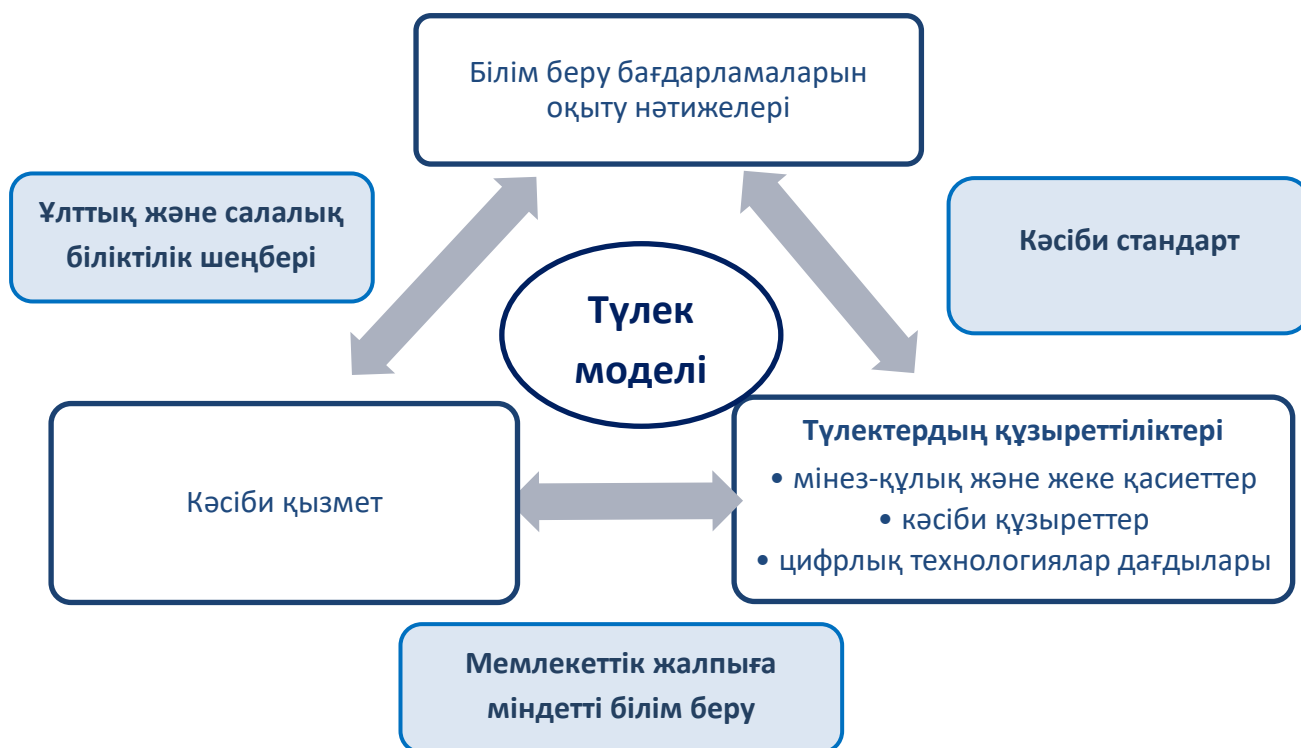
Практикалық денсаулық сақтау қажеттіліктерін ескере отырып, берілген дайындық бағытының білім беру бағдарламасы элективті пәндерді таңдау арқылы құрылады.

Элективті пәндер білім алушыда / түлекте қажетті құзыреттер жиынтығын қалыптастыруды қамтамасыз ету қағидаты бойынша таңдалады.

Түлек моделін қалыптастыру ұлттық және салалық біліктілік шеңберін, кәсіптік стандарттарды, мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттардың талаптарын және олардың негізінде әзірленген білім беру бағдарламаларын оқыту нәтижелерін ескере отырып жүзеге асырылады.

21 суретте түлектің құзыреттілігі мен моделінің қалыптасуы схемалық түрде көрсетілген

21-сурет. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы түлегінің құзыреттілігі мен моделін қалыптастыру.

Факультеттер мен басқару базасында білім беру бағдарламаларының мазмұны мен іске асырылу шарттары, бағалау саясаты, ішкі бақылау тетіктері және білім алушылардың үлгерім сапасын бағалау, оқыту технологиялары және басқа да факультет пен басқарудың академиялық мәселелері бойынша шешімдер қабылдайтын сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялар (СҚК)

құрылды, олар білім алушыларға білім беру бағдарламаларының, пәндер мен модульдердің сапасына сәйкестігі тұрғысынан сауалнама ұйымдастырады, академиялық адалдықты бұзу фактілерінің болуын анықтайды. Бұдан басқа, білім берудегі сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялар жазбаша емтихан жұмыстарын жүйелі түрде өзара соқыр тексеруді жүргізеді.

СҚК төраға мен мүшелерден тұратын алқалы орган болып табылады. СҚК құрамына меңгерушілер, неғұрлым тәжірибелі оқытушылар, декан орынбасарлары, ОӘО өкілдері, білім алушылар мен жұмыс берушілер кіреді.

Академияда жұмыс берушілердің ұсыныстары мен денсаулық сақтау жүйесінің сұраныстарын ескере отырып, жыл сайын өзектендіре отырып, іске асырылатын білім беру бағдарламаларына мониторинг және талдау тұрақты негізде жүргізіледі.

Ол үшін Академияда жыл сайын жұмыс берушілермен дөңгелек үстелдер өткізіледі (22 сурет).

22-сурет Білім беру бағдарламаларын талқылау бойынша жұмыс берушілермен дөңгелек үстел.

Мұндай кездесулердің негізгі мақсаты жұмыс берушілердің қатысуы және білім беру бағдарламаларын әзірлеу кезінде олардың мүдделерін ескеру, БББ оқыту нәтижелерін және болашақ мамандардың құзыреттерін қалыптастыру, олардың Академия түлектерін қорытынды аттестаттауға қатысуы; Қазақстанның оңтүстік өңірінің дәрігерлік және фармацевтикалық кадрларының біліктілігін арттыру мәселелерін талқылау және т. б. болып табылады.

5. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау саясаты мен критерийлері.

Құзыреттілік тәсілді енгізу оқыту технологияларында да, білім беру нәтижелерін бағалауда да құзыреттілік тәсілге көшуді; оқыту әдістері мен

бағалау критерийлерінің әртүрлілігін, жалпы білім беру құзыреттері мен нәтижелерін өлшеу және бағалау бойынша үнемі жетілдіруді талап етеді.

Білім беру бағдарламаларына (БББ) қазіргі заманғы көзқарастың маңызды ерекшелігі БББ-да жоо-да оқуды аяқтаған адамдардың даярлық деңгейіне қойылатын талаптар белгіленеді [18.21.29].

БББ негізгі мақсаты үздіксіз білім берудің ұлттық моделін қалыптастыру және іске асыру, әлемдік білім беру кеңістігіне интеграциялау, мемлекеттің жоғары білікті мамандарға деген қажеттілігін қанағаттандыру болып табылады.

Оқыту процесі білім алушыларда оқытудың нақты түпкілікті нәтижелерін дамытуға және қалыптастыруға бағытталуы тиіс.

Құзыреттілік тәсілдің тартымдылығы-оның өте практикалық және тәжірибелік философиясы мен бағытына ие [26]. Оның шеңберінде кез – келген оқытудың түпкі мақсаты-білім алушының осындай мінез-құлық формаларын игеруі және оған өзі жоспарлаған қызметті сәтті жүзеге асыруға мүмкіндік беретін білім, дағдылар мен жеке сипаттамалардың жиынтығын игеруі, яғни бұл үшін қажетті құзыреттер жиынтығын игеруі [26].

Жоғары оқу орындары бакалаврлар мен магистрлерді даярлау кезінде нақты келісілген критерийлер негізінде студенттердің білімі мен дағдыларының деңгейін, түлектердің құзыреттілігін бағалаудың объективті рәсімдерін әзірлеу мен қолданудан тұратын білім сапасының кепілдіктерін қамтамасыз етуге міндетті [3.30-32].

Бағалаудың мақсаты - студенттердің бағдарлама бойынша оқу нәтижелеріне қол жеткізуін көрсету. Курсты оқу барысында бағалау формаларының әртүрлілігі әр студенттің оқу тәжірибесіне оң әсер етеді. Осыған байланысты бағдарлама жасаушыларға жалпы белгілі бір бағдарлама бойынша бағалау туралы ақпарат берілуі керек [3,30,31].

Бағалаудың жалпы бағдарламалық тәсілдері институционалдық тәсілдермен келісіледі және аккредиттеу агенттіктерінің талаптарын қанағаттандыруы тиіс. Назарбаев Университетінде (НУ) бағалаудың негізгі принциптеріне жарамдылық, сенімділік, ашықтық, инклюзивтілік, сенімділік және тұтастық жатады. Студенттердің кері байланысы және студенттің оқу тәжірибесінің бөлігі ретінде бағалаудың маңыздылығын мойындау университеттік тәсілдің негізгі құрамдас бөлігі болып табылады [3].

ОҚМА-да пәндерді оқытудың соңғы нәтижелері пәндердің жұмыс оқу бағдарламаларында және силлабустарда көрсетілген. Студенттер академиялық кезеңнің басында силлабустар алады, яғни пәндерді оқымас бұрын студенттер емтихандарда меңгеруі және көрсетуі керек құзыреттер туралы біледі. Сонымен қатар, силлабустар мен пәндердің барлық оқу-әдістемелік кешені әрбір студентке Академия сайтында «білім беру процесі» айдарында қолжетімді.

ОҚМА электрондық/виртуалды оқу-әдістемелік базасы Академияның оқу-әдістемелік материалдарының бірыңғай ақпараттық жүйесін және оқытушылардың авторлық әзірлемелерін қалыптастыру мақсатында құрылған; әрбір студенттің ОҚМА жергілікті желісі арқылы пәндердің оқу және

әдістемелік материалдарына еркін қол жеткізуін қамтамасыз ету және әдістемелік қолдаудың барлық қажетті компоненттерін қамтиды.

ОҚМА-ның электрондық/виртуалды оқу-әдістемелік базасы үнемі жетілдіріліп отырады, университеттің профессорлық-оқытушылық құрамымен жаңа оқу-әдістемелік әдебиеттерді әзірлеуді, оқыту бейне-семинарларын және т. б. ескере отырып жаңартылып отырады.

Сонымен қатар, виртуалды оқу-әдістемелік база сабаққа қатыспайтын немесе академиялық қарызы бар студенттердің өзіндік жұмысын ұйымдастыруға байланысты мәселелерді шешуге мүмкіндік береді.

Білім беруде жаңа БББ және құзыреттілік тәсілді енгізе отырып, оқу нәтижелерін бағалауға және жоғары оқу орнының білім беру процесінің сапасын бақылауға қойылатын талаптар артты.

Оқу барысында студент белгілі бір білім багажын алып қана қоймай, дағдылар жиынтығын пысықтауы керек – оқу аяқталғаннан кейін ол барлық оқу үшін не істеу керектігін білуі және қалауы керек [30].

Бағалау пән/пәндер бойынша – микро бағалау және білім беру бағдарламасы бойынша – макро бағалау құзыреттілік деңгейін анықтауға бағытталуы тиіс.

Бағалау жүйесі бағдарлама бойынша оқыту нәтижелеріне сәйкес келуі тиіс, яғни іс жүзінде ол қол жеткізілген оқу нәтижелерін бағалауға бағытталуы тиіс [3.31].

Бүгінгі таңда бағалау функциясы оқу бағдарламаларын игерудегі кемшіліктерді анықтаумен ғана шектелмейді, негізінен оны жақсарту бағыттарын анықтауды көздейтін білім беру процесін сыни талдау құралы ретінде қарастырылады. Маңыздысы, бұл бағалау құралдарының өзгеруі туралы емес (бағалау құралдары мен процедуралары да өзгеруі мүмкін), бағалау мақсаттары мен бағалау философиясының өзгеруі туралы. Бағалау - бұл нәтижелерді бекіту емес, білім беру сапасын дамыту мен арттырудың жаңа кезеңі. Бұл процедураның басты міндеті - оқытушылар мен студенттердің оқу іс-әрекетінің сапасын жақсарту, нәтижесінде бүкіл білім беру мекемесінің жаңа жұмыс сапасына қол жеткізу [3.5].

«Бағалау» термині латынның «қатар отыру» деген сөзінен шыққаны кездейсоқ емес, өйткені бағалаудың тән белгісі - бір адам екіншісінің айтқанын немесе істегенін мұқият бақылайды немесе өзін-өзі бағалау жағдайында өзінің білімі, түсінігі немесе мінез-құлқы туралы ойлайды. Бұл болжам бағалаудың барлық спектріне қатысты: ресми тесттер мен емтихандардан бастап бейресми күнделікті бағалауға дейін [5].

5.1 Құзыреттілікті өлшеу және оқу нәтижелерін бағалау

Қазіргі уақытта академияда білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау жүйесі бойынша үлкен жұмыс жүргізілуде: білім мен құзыреттілікті бағалаудан бастап оқу нәтижелерін бағалауға дейін. Пәндер мен модульдерді оқыту нәтижелерін өлшеу және бағалау, студенттердің күтілетін оқу нәтижелеріне

қол жеткізуінің дәлелі ретінде қызмет ететін бағалау нысандарын пайдалану бойынша жұмыс жүргізілуде.

2022 жылғы Ғылым және жоғары білім «Адами капитал – жаңа Қазақстанның дамуының негізгі ресурсы» (ҚР ҰҚМ, 2022 жылғы 24-25 тамыз) форумының қорытындысы бойынша Академияда ЖОО-ның профессор-оқытушылар құрамы үшін каскадты оқыту семинарлары өткізілді.

Бағалаудың мәні - студентке қажетті кредиттік бірліктер мен тиісті дағдыларды алу үшін оқу нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін көрсетуге мүмкіндік беру. Бағалау объектісі - мазмұны, көлемі, мерзімі көрсетілген оқыту нәтижесі [33].

Білім алушыларға тиісті кредиттер алу және кейіннен біліктілік беру үшін оқыту нәтижелеріне қол жеткізу деңгейін көрсетуге мүмкіндік беру мақсатында АҚ «ОҚМА» оқыту нәтижелерін бағалау саясаты» әзірленді (Академия ректоры 07.11.2022 ж.бекіткен). Осы Саясатқа сәйкес бақылау-өлшеу құралдарын әзірлеу кезінде бағалаудың келесі принциптерін ұстану қажет [34]:

- қол жетімділік: нәтиже алу мүмкіндігінің болуы;
- өлшеу қабілеті: бағалау критерийлерінің болуы;
- ашықтық: бағалау шкаласының болуы, өзін-өзі бақылау мүмкіндігі;
- жүйелілік: бақылаудың әртүрлі түрлерінің болуы, олардың реттілігі;
- жарамдылығы: білім алушылардың оқу нәтижелеріне қол жеткізуін анықтауға бағытталуы;
- объективтілік (сенімділік): дәлдік және сапаны бақылау процедураларымен қайталанатын бағалау;
- инклюзивтілік және әділдік: барлық білім алушыларға өз жетістіктерін көрсетуге мүмкіндік беру;
- түпнұсқалығы: білім алушының болашақ кәсіби қызметінің әлеуетті жағдайларын көрсету;
- кері байланыс: білім алушының алынған ақпаратқа реакциясы.

Пәндер мен модульдер бойынша оқытудың жоспарланған нәтижелеріне қол жеткізуді неғұрлым тиімді бағалау үшін оқытушылар бақылаудың барлық түрлері үшін бағалау критерийлері мен құралдарын әзірлеуі қажет. Академияда бақылау-өлшеу құралдарын (БӨҚ) кафедра пәндерінің оқытушылар құрамы әзірлейді. БӨҚ «ОҚМА» АҚ оқыту нәтижелерін бағалау саясатына» сәйкес бірыңғай әдіснамалық негізде бағалау/өлшеу үшін әзірленеді, талқыланады және бекітіледі [34]. Оқу нәтижелерін бағалау критерийлерінде пәндерді, модульдерді және білім беру бағдарламаларын игеру деңгейлерін ағымдағы, аралық және қорытынды бағалау жүргізілетін нақты белгіленген параметрлер болуы тиіс.

Өлшеу / бағалау білім алушыларды жалпы білім беру бағдарламасы туралы пәндерді, модульдерді оқыту нәтижелерін игеруге ынталандыруы және жандандыруы тиіс.

Оқыту нәтижелерін бағалау саясаты бағалау критерийлерін жобалауға қойылатын талаптарды көрсетеді [34]:

- оқытудың барлық нәтижелері ашық критерийлер негізінде бағалануы тиіс,

- критерийлер еңбек әрекеттеріне/немесе оларға «енгізілген» білімі бар құзыреттерге бағытталған;

- барлық критерийлерді түсіну оңай;

- критерийлер бағалау процедурасын жобалаудың негізі болып табылады.

Пәндер бойынша бақылаудың барлық түрлерін бағалау критерийлері әрбір оқу пәні бойынша силлабуста жазылады.

Оқытушы білім алушыларды бірінші сабақта оқу нәтижелерін бағалау саясатымен таныстырады.

Оқыту нәтижелерін бағалау кезінде ағымдағы, аралық және қорытынды бақылаудың бағалау құралдарының әртүрлі нысандары пайдаланылады.

Бағалау құралдарының нысандары мен ағымдағы, аралық және аралық бақылауларды бағалау критерийлері «ОҚМА» АҚ оқыту нәтижелерін бағалау саясатында» көрсетілген [34].

Әрбір пән бойынша білім алушылардың оқу жетістіктерінің деңгейі рұқсат беру рейтингін бағалаудан, емтихан бағасынан қалыптастырылатын қорытынды бағамен айқындалады, олардың сомасы 100%-ы құрайды. Төзімділік рейтингін бағалау үлгерімнің ағымдағы бақылауын бағалаудан және аралық бақылауды бағалаудан тұрады.

Қорытынды баға білім алушының рұқсат беру рейтингі бойынша да, қорытынды бақылау бойынша да оң бағалары болған жағдайда ғана есептеледі.

Академияда барлық пәндер бойынша силлабустар негізінде білім алушылардың білімін өлшеудің әртүрлі құралдары әзірленді және пайдаланылады: қиындық деңгейлері бойынша тест тапсырмалары, бақылау сұрақтары, клиникалық жағдайлар, ситуациялық тапсырмалар, практикалық/клиникалық дағдыларды бағалауға арналған тапсырмалар. Білім өлшегіштерді кафедралар әзірлейді және силлабустарда, практикалық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқауларда, СӨЖ, пәннің бақылау-өлшеу құралдарында көрсетіледі.

«Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру Ережелеріне» сәйкес [35] балдық-рейтингтік-әріптік бағалау шкаласы білім алушылардың білімін өлшеу шкаласы ретінде әрекет етеді.

Академияда жалпы білім беретін пәндер бойынша негізінен танымдық құзыреттіліктерді өлшеу және бағалау жүргізіледі. Білім алушыларды аралық аттестаттауда базалық және бейіндеуші пәндер циклі пәндері бойынша біз кәсіби қызметте коммуникабельділік пен шешім қабылдауды қоса алғанда, білім алушылардың танымдық, функционалдық және жеке құзыреттерін бағалау үшін технологияларды пайдаланамыз.

Біздің ЖОО-да студенттерді аралық аттестаттауда екі кезеңдік емтихан қолданылады:

1 кезең-практикалық / клиникалық дағдыларды аттестаттау;

2 кезең-компьютерлік тестілеу / жазбаша немесе ауызша емтихан.

Клиникалық білім беру бағдарламаларының барлық базалық және бейіндік пәндері бойынша практикалық дағдыларды аттестаттау осы БББ-ның сабақтас пәндерінің оқытушыларын емтихан алушы ретінде тарта отырып, практикалық/клиникалық дағдыларды бағалау білім алушылардың Алгоритмдеу негізінде олардың функционалдық (қызметтік) және жеке құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін өлшеуге мүмкіндік береді. Академияда барлық пәндер бойынша силлабустар негізінде білім алушылардың білімін өлшеудің әртүрлі құралдары әзірленді және пайдаланылады: қиындық деңгейлері бойынша тест тапсырмалары, бақылау сұрақтары, клиникалық жағдайлар, ситуациялық тапсырмалар, практикалық/клиникалық дағдыларды бағалауға арналған тапсырмалар. Білім өлшегіштерді кафедралар әзірлейді және силлабустарда, практикалық сабақтарға арналған әдістемелік нұсқауларда, СӨЖ, пәннің бақылау-өлшеу құралдарында көрсетіледі.

«Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру Ережелеріне» сәйкес [35] балдық-рейтингтік-әріптік бағалау шкаласы білім алушылардың білімін өлшеу шкаласы ретінде әрекет етеді.

Академияда жалпы білім беретін пәндер бойынша негізінен танымдық құзыреттіліктерді өлшеу және бағалау жүргізіледі. Білім алушыларды аралық аттестаттауда базалық және бейіндеуші пәндер циклі пәндері бойынша біз кәсіби қызметте коммуникабельділік пен шешім қабылдауды қоса алғанда, білім алушылардың танымдық, функционалдық және жеке құзыреттерін бағалау үшін технологияларды пайдаланамыз.

Біздің ЖОО-да студенттерді аралық аттестаттауда екі сатылы емтихан қолданылады [36]:

1 кезең-практикалық / клиникалық дағдыларды аттестаттау;

2 кезең-компьютерлік тестілеу / жазбаша немесе ауызша емтихан.

Клиникалық білім беру бағдарламаларының барлық базалық және бейіндік пәндері бойынша практикалық дағдыларды аттестаттау осы ББ-ның сабақтас пәндерінің оқытушыларын емтихан алушы ретінде тарта отырып, практикалық/клиникалық дағдыларды бағалау білім алушылардың Алгоритмдеу негізінде олардың функционалдық (қызметтік) және жеке құзыреттіліктерінің қалыптасу деңгейін өлшеуге мүмкіндік береді.

Қорытынды бақылау 2 кезеңде жүргізіледі: 1 кезең – практикалық дағдыларды аттестаттау; 2 кезең емтихан - тестілеу/жазбаша немесе ауызша емтихан. Практикалық дағдыларды аттестаттау бойынша шекті балл жинамаған білім алушы қорытынды бақылаудың келесі кезеңіне жіберілмейді.

Практикалық дағдыларды сертификаттау [36].

* Ағза жүйелері бойынша интеграцияланған пәндер бойынша практикалық дағдыларды аттестаттау емтиханның осы кезеңінде бір баға қоя отырып, интеграцияланған клиникалық жағдайларды қолдана отырып жүргізіледі.

• Кешенді емтихан түрінде практикалық дағдыларды аттестаттауға рұқсат етіледі. Бағалау оның әрбір құрамдас бөлігі – дене жүйелері бойынша біріктірілген оқу пәндері бойынша жеке жүргізіледі.

- Практикалық дағдыларды аттестаттауды ұйымдастыру тіркеушінің кеңсесіне жүктеледі.

- Практикалық дағдыларды аттестаттау үшін тәуелсіз емтихан алушыларды тарту ұсынылады. Тәуелсіз емтихан алушылар оқу пәнінің бейініне сәйкес келетін білім беру бағдарламасы бойынша оқытушылар қатарынан оның постреквизиттерін ескере отырып, сондай-ақ практикалық фармацевтикалық және медициналық қызметкерлер қатарынан тағайындалады.

- Практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізу үшін кезеңдер саны 5-тен кем болмауы тиіс. Тапсырманың күрделілігіне байланысты әр кезең 2-ден 10 қадамға дейін болуы керек.

- Кешенді емтихан нысанында практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізу кезінде кезеңдер санын қысқартуға жол беріледі (2 пән – кемінде 6 кезең, 3 пән – кемінде 9 кезең).

- Практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізудің бейнетүсірілімдерінің электрондық нұсқасы білім алушылар мен емтихан алушыларды электрондық оқыту үшін ЖОО-ның ақпараттық жүйесінде орналастырылады.

- Практикалық дағдыларды бағалау қорытындысы бойынша білім алушылар мен емтихан алушыларға ұйымдастыру және практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізу.

Қорытынды бақылаудың жазбаша және ауызша нысандары үшін тапсырмаларды дайындау тәртібі «ОҚМА-да білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттаудан өткізу үшін тест тапсырмаларын әзірлеу процесі туралы Ережемен» айқындалады [38]. Емтихан тапсырмаларын әзірлеуге қойылатын талаптар; «ОҚМА» АҚ-да іске асырылатын білім беру бағдарламаларын даярлау деңгейлерінің пәндері бойынша пайыздық арақатынасы, нысаны, күрделілігі және деңгейі 7-кестеде көрсетілген.

7-кесте. Білім деңгейін ескере отырып тест тапсырмаларына қойылатын талаптар

Пәндер	Пайыздыққатынасы		
	Білу (1 деңгей)	Түсіну (2 деңгей)	Қолдану (3 деңгей)
Бакалавриат			
Жалпы білім беретін пәндер	20	70	10
Клиникалық емес білім беру бағдарламаларының негізгі пәндері (Қоғамдық денсаулық/денсаулық сақтау, Мейірбике, Фармация, Медициналық-профилактикалық іс, Фармацевтикалық өндіріс технологиясы)	20	60	20
Клиникалық білім беру бағдарламаларының негізгі пәндері (Жалпы медицина, Медицина, Педиатрия, Стоматология)	20	50	30

Клиникалық емес білім беру бағдарламаларының бейіндік пәндері (ҚДС, МІ, Фармация, МПІ, ФӨТ)	10	60	30
Клиникалық білім беру бағдарламаларының бейіндік пәндері (ЖМ, Медицина, Педиатрия, Стоматология)	10	50	40
Интернатура			
Барлық пәндер	10	30	60
Резидентура			
Барлық пәндер	0	30	70
Магистратура			
Барлық пәндер	0	40	60
Докторантура			
Барлық пәндер	0	30	70

Тапсырмалар мен сұрақтар оқытудың негізгі күтілетін нәтижелерін анықтауға бағытталған.

Емтихан сұрағын құрастырған кезде оның сенімділігін (сұраққа студенттің жауабы шынымен де оқу нәтижесінің қалыптасу дәрежесін бағалауға мүмкіндік береді) және негізділігін (сұраққа студенттің жауабы шынымен де бағалануы қажет оқу нәтижесін дәл бағалауға мүмкіндік береді) қамтамасыз ету қажет. Сұрақтар теориялық білімнің қалыптасуы мен жүйелілігін, олармен жұмыс істей білуді, сыни тұрғыдан бағалай білуді және қорытынды жасай білуді («теориялық»), сондай-ақ алған білімдерін практикалық мәселелерді шешу үшін қолдана білуді («практикалық») анықтайды.

Теориялық және практикалық мәселелердің күрделілік дәрежесі оқыту деңгейіне және қалыптасқан құзыреттілікке байланысты.

Емтихан билетіне кіретін сұрақтардың әрбір санаты үшін (теориялық, практикалық) күтілетін оқу нәтижелерінің қалыптасуының сол және өзге деңгейіне сәйкес жауаптың негізгі сипаттамаларын сипаттайтын жауапты бағалау шкаласы жасалады [37].

Оқыту нәтижелеріне қол жеткізу деңгейі студенттің жауабының толықтығының дәрежесін ескере отырып, 100 баллдық шкала бойынша бағаланады (8-кесте).

8-кесте. Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау критерийлері.

Бағалау	Критерийлері
Өте жақсы	Барлық теориялық сұрақтарға дұрыс және толық жауаптар берілді. Практикалық тапсырма толығымен шешілді. Материал логикалық дәйектілікті сақтай отырып, дұрыс баяндалған. Шығармашылық қабілеттері көрсетілді.

Жаксы	Барлық теориялық сұрақтарға дұрыс, бірақ толық емес жауаптар берілді, елеусіз қателіктер немесе дәлсіздіктер жіберілді. Практикалық тапсырма орындалды, бірақ кішігірім қателік жіберілді. Материал логикалық дәйектілікті сақтай отырып, дұрыс баяндалған.
Қанағаттанарлық	Теориялық сұрақтарға жауаптар негізінен дұрыс, бірақ толық емес, тұжырымдардағы дәлсіздіктер мен логикалық қателіктер жіберілді. Практикалық тапсырма толық орындалмады. Материал сауатты ұсынылған, бірақ логикалық реттілік бұзылған.
Қанағаттанарлықсыз	Теориялық сұрақтарға жауаптарда өрескел қателер бар. Практикалық тапсырма орындалмады. Жауаптың тұсаукесерінде грамматикалық, терминологиялық қателіктер жіберілді, логикалық реттілік бұзылды.

Сапаны қамтамасыз ету комиссиялары студенттердің жазбаша жауаптарын жүйелі түрде соқыр тексеру жүргізеді.

Ауызша емтихандарды қабылдау үшін тіркеуші кеңсесі тәуелсіз емтихан алушыларды тарта алады. Тәуелсіз емтихан алушылар оның постреквизиттерін ескере отырып, оқу пәнінің бейініне сәйкес келетін білім беру бағдарламасы бойынша оқытушылар қатарынан тағайындалады. Тәуелсіз емтихан алушы емтихан алушының қойылған бағасының объективтілігі үшін дербес жауапты болады.

Кафедралар мен факультеттер кеңестерінің отырыстарында білім алушыларды бақылаудың барлық түрлері туралы мәселелер қаралады. Факультет деканы пәндер мен модульдер бөлінісінде бағалау алгоритмін анықтау және іске асыру бойынша сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялардың жұмысын ұйымдастырады және бақылайды.

Қорытынды аттестаттау екі кезеңде өткізіледі: 1 кезең - ОҚПЕ/ОҚКЕ технологияларымен практикалық дағдыларды қабылдау; 2 кезең - компьютерлік тестілеу түріндегі емтихан.

Осы құзыреттерді бағалаудың объективтілігі үшін емтихан алушы ретінде білім беру бағдарламасының бейініне сәйкес байланысты пәндер оқытушылары мен жұмыс берушілер тартылады.

Оқу нәтижелерін сапалы бақылау моделін және білім алушылардың оқу жетістіктерін, практикалық білімдері мен дағдыларын бағалау технологиясын құру мақсатында «ОҚМА АҚ білім алушыларының практикалық дағдыларын аттестаттауды ұйымдастыру және өткізу туралы Ереже» әзірленді [36].

Әр пән бойынша практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізу бойынша әдістемелік ұсынымдарды кафедралар академиялық кезең басталғаннан бастап бір ай ішінде әзірлейді, олар кафедра отырысында талқыланып, кейін сарапшыға ұсынылады.

Практикалық дағдыларды аттестаттаудан өткізудің бейнетүсірілімдерінің электрондық нұсқасы білім алушылар мен емтихан алушыларды алдын ала онлайн оқыту үшін ЖОО-ның ақпараттық жүйесінде орналастырылады [36].

23-суретте бакалавриат студенттерінің практикалық дағдыларын аттестаттау көрсетілген.

23-сурет. Білім алушылардың практикалық/клиникалық дағдыларын аттестаттау

Клиникалық дағдыларды (функционалдық құзыреттіліктерді) білім алушылар практикалық дағдылар орталығында фантомдарда, муляждарда және тренажерларда көрсетеді. Барлық дағдылар құрылымдалған, қадамдар тізбегі алгоритм бойынша құрылған, бағалау нәтижелері өлшенеді. Практикалық және клиникалық дағдыларды қабылдауға тәуелсіз емтихан алушылар тартылады, бұл білім алушылардың білімін бағалаудың объективтілігін қамтамасыз етеді.

Оқыту семинарлары мен бейнефильмдер білім алушылар үшін академия сайтындағы «Білім беру процесі» айдарында қолжетімді <https://skma.edu.kz/ru/pages/videoinstrukcii-cpn>.

Осылайша, пәнді оқу басталғанға дейін де білім алушы оқытудың соңғы нәтижелерімен және аралық аттестаттауда көрсетуі қажет қажетті құзыреттер жиынтығымен таныса алады.

Аралық және қорытынды мемлекеттік аттестаттау үшін білім алушылардың практикалық және клиникалық дағдыларын аттестаттауға арналған әдістемелік ұсынымдар өткен семинарларды, емтихан алушылардың, жұмыс берушілердің және қорытынды мемлекеттік аттестаттау мүшелерінің ұсынымдарын ескере отырып, жыл сайын қайта қаралады және жаңартылады.

Бірінші кезең бойынша «өту балын» жинау кезінде білім алушы тестілеуді, ауызша сауалнаманы немесе жазбаша тапсырмаларды көздейтін емтиханның екінші кезеңіне жіберіледі. Компьютерлік тестілеу нысанында аралық аттестаттауды өткізу үшін күрделілігі әртүрлі деңгейдегі білім беру бағдарламаларының пәндері бойынша тест тапсырмаларының банкі (ТТБ) құрылады. Тест тапсырмаларының мазмұны пән/модуль бағдарламасына және оқу нәтижелеріне сәйкес болуы керек.

Академияда тест тапсырмаларын әзірлеу пәннің оқу бағдарламасының барлық теориялық және практикалық материалдарын қамтитын және

пәндерді/модульдерді оқыту нәтижелерінің қол жетімділігін бағалауға мүмкіндік беретін мақсатты, жүйелі және объективті рәсім болып табылады.

Тест тапсырмалары техникалық ерекшелік негізінде әзірленеді. Тестілеу нәтижелерінің, силлабустардағы өзгерістердің негізінде тест параметрлерін жақсарту мақсатында тест тапсырмалары жыл сайын 10-нан 30% - ға дейін жаңартылады. Осы тест ғимараттарының банкі бойынша білім алушылардың «білім бөлімі» барысында оқу материалын игеру дәрежесін анықтау (білімнің «өмір сүруін» бақылау) жүргізіледі. Білімді игеру сапасын кезең-кезеңмен бақылауда (бұдан әрі-БИСКБ) жүргізілетін білім бөлімі білімді игеру дәрежесін ғана емес, сонымен қатар пән/модульдің оқу бағдарламасына тест тапсырмаларының сенімділігін, дұрыстығын және сәйкестігін анықтайды.

Аралық бақылаудың бақылау-өлшеу құралдары пәндер, модульдер және білім беру бағдарламасы бойынша оқу нәтижелерінің қол жетімділігін өлшеуге бағытталған. Силлабустарда күтілетін оқу нәтижелерін бағалау критерийлері жазылған, оларды білім алушылар қорытынды бақылауда көрсетуі тиіс.

Академияда бағалау критерийлерін жетілдіру, оқытудың қалыптасуы мен түпкілікті нәтижелеріне қол жеткізу бойынша тұрақты негізде семинарлар мен тренингтер өткізіледі, сарапшы-тестологтар тобы жұмыс істейді. Академияның профессорлық-оқытушылық құрамы мен сарапшы-тестологтары ұлттық тәуелсіз емтихан орталығының тестологтарын шақыра отырып үнемі білім алады.

2023 жылы (қаңтар айында) бакалавриат, интернатура және резидентура БББ іске асыратын базалық және бейіндеуші пәндердің 64 оқытушысы студенттер мен түлектердің клиникалық құзыреттілігін бағалау үшін объективті құрылымдық клиникалық/практикалық емтихан әзірлеуге; дағдыларды бағалау үшін бірнеше таңдау тест сұрақтары мен клиникалық сценарийлерді әзірлеуге, сондай-ақ клиникалық кейстерді әзірлеуге оқытылды. Барлық оқытылған оқытушылар сертификаттар алды.

2025 жылы (ақпан) бакалавриат, интернатура және резидентура БББ базалық және бейіндік пәндерінің 80 оқытушысы клиникалық білім беру бағдарламалары білім алушыларының және бакалавриат, интернатура және резидентура түлектерінің дағдыларын бағалау үшін көп таңдаулы тест сұрақтарын, клиникалық сценарийлер мен клиникалық кейстерді әзірлеу бойынша оқытылды.

«ОҚМА» АҚ оқыту нәтижелерін бағалау саясатында оқыту нәтижелерін бағалауды талдау рәсімі көзделген.

Сонымен, кафедра, факультет деканаттары, тіркеуші кеңсесі өткізеді:

- білім алушылардың ағымдағы, аралық, аралық және қорытынды бақылау нәтижелерінің мониторингі және білім алушылар топтарында өту деңгейінен жоғары абсолютті бағалардың нақты пайыздық бөлінуін көрсететін Бағалау кестесіне сәйкес оларды талдау;

- білім алушылардың үлгерімінің нәтижелері бойынша бағалардың қалыпты бөлінуінің медианасы мен стандартты ауытқуын талдау;

- оқытушылар қойған «өте жақсы» бағаларды сыни талдау (олар 15% - дан асқан жағдайда);

- үздік дипломдар беру статистикасы және оларды сыни талдау.

Оқыту мен бағалау сапасын статистикалық талдаудың негізгі элементі Bell Curve ұпайларын бөлу қисығы болды.

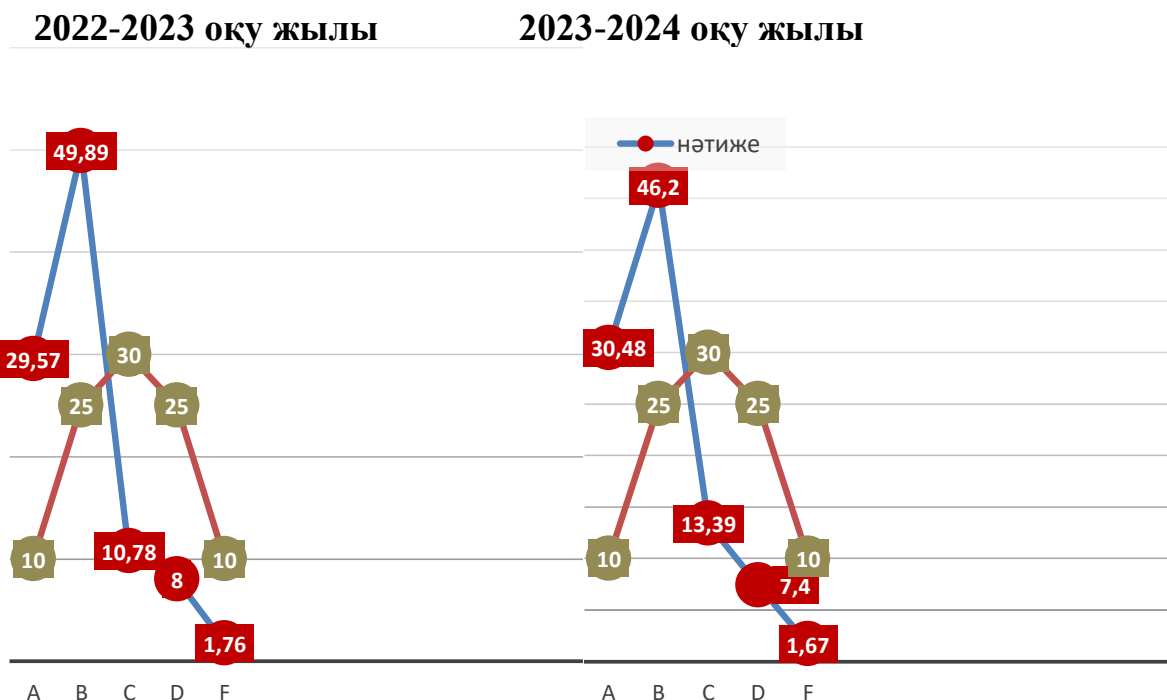
Білім алушылардың білімін ағымдағы, аралық және қорытынды бақылау қорытындылары бойынша бағалардың бөлінуін талдау үшін цифрлық және әріптік бағалары бар диаграмма құрылады.

Суретте 2022-2023 және 2023-2024 оқу жылдарындағы бакалавриат білім алушыларын аралық аттестаттау нәтижелерінің мониторингі ұсынылған.

Суреттен және екі оқу жылындағы ұсынылған талдаудан көрініп тұрғандай, қорытынды бақылау бағаларының таралу диаграммасы Bell Curve бағаларының таралу қисығына сәйкес келмейді (24-сурет).

Осыған байланысты Академияның Ғылыми кеңесінің 27.06.2024 жылғы шешімімен кафедра оқытушылары білім алушыларды бағалау кезінде жіберген Bell Curve бағаларын бөлу қисығы сәйкес келмеген жағдайлар үшін кафедра меңгерушілерін тәртіптік жауапкершілікке тарту туралы шешім қабылданды

24-сурет. Аттестаттау нәтижелерінің мониторингі: 2022-2023 және 2023-2024 оқу жылдары.

9-кесте . Үш оқу жылындағы бакалавриат студенттерінің қозғалысы.

2024 жылдан бастап «Тәуекелдерді басқару жүйесіне ЖЖОКБҰ бағалау критерийлерінің тізбесіне сәйкес мәліметтерді беру процесін автоматтандыру жөніндегі нұсқаулыққа» сәйкес [39] оқу нәтижелерін бағалауды талдау жазғы семестрді қоспағанда, академиялық кезеңдегі бағалардың жалпы санына қатысты «А» және «А» – бағаларының 20% - дан аспайтын пайызын ескере

отырып жүргізіледі, Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін

Оқу жылы	Оқудан шығарылғандар (шығарылу себептері)								
	Бакалавр контингенті	Оқудан шығарылғандар саны	Қаржылық қиындықтар	Үлгермеушілік	ЖОО Өзге ауыстырылғандар	Өз еркімен шығарылғандар	Денсаулығына байланысты	Оқу үрдісін бұзушылыққа байланысты	Өзге де себептер
2021-2022	4141	830	60/7,2%	304/36,7 %	138/16,6%	283/34,1%	6/0,7%		39/4,7 %
2022-2023	4402	787	17/2,2%	243/30,9 %	36/4,6%	337/42,8%	14/1,8 %	5/0,6%	135/17,2%
2023-2024	4163	627	8/1,3%	235/37,5 %	143/22,8%	144/23,0%	6/1,0%	2/0,3%	89/14,2%

ұйымдастыру қағидаларында белгіленген басшылық үшін бағаларды бөлу кестесіне, барлық білім алушылардың транскриптіндегі қорытынды бағаларға сәйкес, өткен оқу жылының соңғы академиялық кезеңінде академияда оқыған, яғни қорытынды бағалар қойылған транскрипт жазбалары, пән «сынақ» бақылау нысаны бар пәндерді қоспағанда, қайта өтпеген және жойылмаған. Осы өзгерістерге байланысты «ОҚМА» АҚ Академиялық саясаты» жаңартылды.

Білім беру бағдарламалары бойынша аралық аттестаттау қорытындылары бойынша талдамалық есептер факультеттер кеңестерінің, Әдістемелік Кеңестің, Ғылыми кеңестің отырыстарында талқыланады және Академияның профессор-оқытушылар құрамына жеткізіледі.

Талдамалық деректерді қарау қорытындылары бойынша білім алушыларды оқыту сапасын арттыруға және олардың оқу нәтижелерін бағалауға бағытталған шаралар кешені айқындалады.

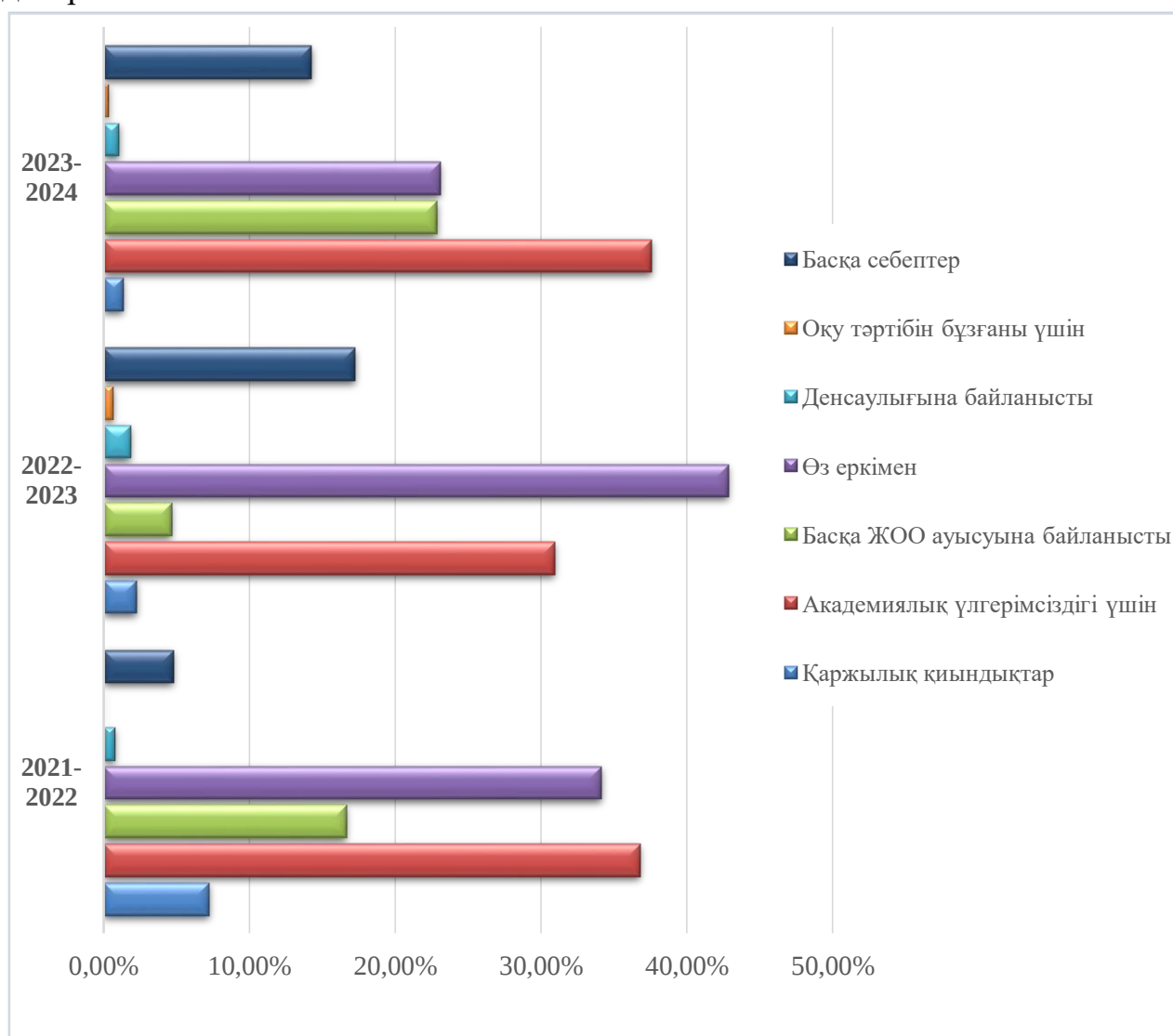
Біз соңғы үш оқу жылында бакалавриат студенттерін ЖОО-дан шығару себептеріне талдау жүргіздік (9-кестені қараңыз).

Кестеден көріп отырғанымыздай, 2021-2022 оқу жылында 830-ы шығарылды жалпы бакалаврлар контингентінің 20,04% -. құрады; 2022-2023 оқу жылында әртүрлі себептермен 787 студент шығып қалды, бұл 17,88% - 1 және 2023-2024 оқу жылында-627 бакалавриат студенті (білім алушылардың жалпы контингентінің 15,06% -.) құрады. Үш жыл ішінде білім алушыларды оқудан шығару себептерінің құрылымында академиялық үлгермеушілік себебінен 36,7% -; оқу жылдары бойынша тиісінше 30,9% - и және 37,5% -. құрайтын кету басым. Шегерімнің келесі негізгі себебі-өз қалауы бойынша: 34,1%; тиісінше 42,8% және 23%. Студенттердің Академиядан кетуінің үшінші себебі басқа жоғары оқу орындарына ауысу: сәйкесінше 16,6%: 4,6% және 22,8%. Қаржылық қиындықтарға байланысты 7,2% оқудан шығарылды; оқу жылдары бойынша білім алушылардың 2,2% және 1,3%. Оқу пәнін, ішкі тәртіп

ережелерін бұзғаны үшін оқудан шығару 2022-2023 оқу жылында 0,6% және 2023-2024 оқу жылында 0,3% құрағанын атап өткен жөн.

25-суретте үш оқу жылында бакалавриат студенттерін оқудан шығару себептерінің диаграммасы көрсетілген.

25-сурет. Үш оқу жылында бакалавриат студенттерінің шығу себептерінің диаграммасы.

5.2 Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының түлектерін тәуелсіз қорытынды аттестаттау.

«Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес: 25-тарау. Денсаулық сақтау саласындағы білім беру қызметі. 223-баптар. Медициналық білім беру бағдарламалары бойынша білім алушыларды, түлектерді және денсаулық сақтау саласындағы мамандарды бағалау» Қазақстан Республикасының Денсаулық сақтау министрлігі бакалавриат, интернатура және резидентура медициналық жоғары оқу орындарының түлектеріне тәуелсіз қорытынды емтихан өткізеді [40].

Біз соңғы үш жылдағы бакалавриат пен интернатура түлектерін тәуелсіз бағалау қорытындыларына талдау жасадық.

10-кестеде 2023-2024 оқу жылының бакалавриат және интернатура түлектерін қорытынды тәуелсіз бағалау нәтижелері келтірілген.

10-кесте. 2023-2024 оқу жылындағы интернатура және бакалавриат түлектерін тәуелсіз бағалау нәтижелері.

БББ	Контингент	Өтпелі балл жинағандар (абс.саны / үлесі %)	Қанағаттанарлықсыз баға (абс.саны / үлесі %)	Орташа балл (100 балдық шкаламен)
Интернатура				
ЖТД	340	338 (99,4%)	2 (0,6%)	85,5
Стоматология	83	65(78,3%)	18(21,7%)	61,4
Бакалавриат				
Фармация	71	65 (91, 6%)	6 (8, 4%)	76
ҚДС	9	9 (100%)	-	75
МІ	41	38 (92,7%)	3 (7,3%)	73

Кестеден көріп отырғанымыздай, ең жоғары нәтижені «Қоғамдық денсаулық сақтау» білім беру бағдарламасының түлектері көрсетті: шекті балл түлектердің барлық 100% - 7 75 орташа баллмен жинады, дегенмен бұл олардың шағын контингентімен түсіндірілуі мүмкін. Тәуелсіз емтихан қорытындысы бойынша екінші орында жалпы практика дәрігер-интерндері: өту балын 99,4% жинады, орташа баллы 85,5 еңсерді. Үшінші орында «Мейірбике ісі» БББ түлектері: 92,7% бітірушілер өту бағасын жинады, орташа балл 73 болды. Одан кейін «Фармация» БББ 4-орында: 91,6% бітірушілер өту бағасын жинап, орташа балл 76 болды. Соңғы орында «Стоматология» БББ түлектері: өту балы 78,3%, орташа балл - 61,4 құрады.

Интернатура және бакалавриат түлектерінің 2022-2023 оқу жылы бойынша ББ бөлінісінде қорытынды тәуелсіз бағасын талдау 11-кестеде келтірілген.

11-кесте. 2022 - 2023 оқу жылы үшін ББ бөлінісінде интернатура және бакалавриат түлектерін қорытынды тәуелсіз бағалау нәтижелері.

БББ	Контингент	Өтпелі балл жинағандар (абс.саны / үлесі %)	Қанағаттанарлықсыз баға (абс.саны / үлесі %)	Орташа балл (100 балдық шкаламен)
Интернатура				
ЖТД	174	168/96%	6/3,5%+1 себеппен келмеген	90
Стоматология	10	10 / 100%		82
Бакалавриат				

Фармация	103	97 (94,2%)	6 (5,8%)	64
ҚДС	12	6 (50%)	6 (50%)	51,25
МІ	32	30 (93,75%)	2 (6,25%)	62,1

«Стоматология» БББ интернатура түлектерінің 100% - ы өздерінің біліктілік деңгейін орташа баллмен 82 растады. Екінші орында «Жалпы тәжірибе дәрігерлері» интернатурасының түлектері: өту баллы набрали 96%, орташа балл 90 құрады.

Үшінші орында «Фармация» БББ түлектері: өту балы 94,2%, орташа балл – 64. Төртінші орында «Мейіргер ісі БББ түлектері: өту балы 93,775% және орташа балл 62,1 құрады.

Ең нашар нәтижені «Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ түлектері көрсетті, олардың 50% өту балын жинамады және орташа балл 51,25 құрады (17-кестені қараңыз).

2021-2022 оқу жылында «Жалпы тәжірибе дәрігерлері» БББ интернатурасының түлектері жоғары нәтиже көрсетті: барлық 100% өту балын жинады және орташа балл 89 балды құрады. Екінші орында «Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ түлектері: 100% өту балын жинады және орташа балл 60,2 балды құрады. «Стоматология» БББ дәрігер-интерндері үшінші орынға ие болды: түлектердің 96% өту балын жинады және орташа балл 72 балды құрады. «Мейіргер ісі» БББ түлектері төртінші орында: 90,5% өту балын жинады және орташа балл 56,8 балды құрады. Соңғы орында «Фармация» БББ түлектері: өту балы 88,3%, орташа балл – 64 (12-кестені қараңыз).

12-кесте. 2021 - 2022 оқу жылындағы ББ бөлінісінде интернатура және бакалавриат түлектерін қорытынды тәуелсіз бағалау нәтижелері.

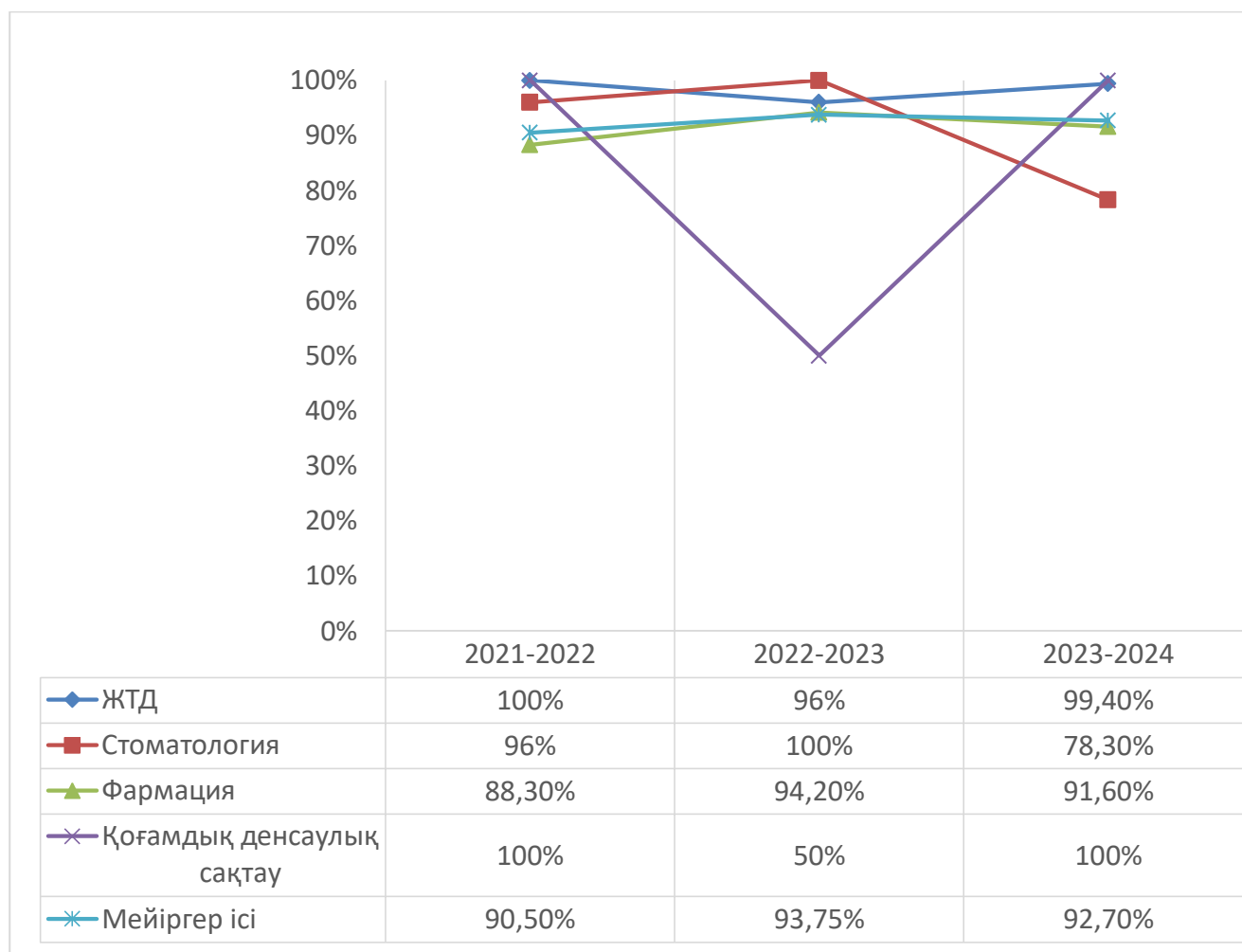
ББ	Контингент	Өтпелі балл жинағандар (абс.саны / үлесі %)	Қанағаттанарлықсыз баға (абс.саны /үлесі %)	Орташа балл
Интернатура				
ЖТД	70	70 / 100%	0	89
Стоматология	25	24 / 96%	1/ 4%	72
Бакалавриат				
Фармация	145 (3 келмеді)	128/88,3%)	14/9,7%	64
ҚДС	13	13/100%	-	60,2
МІ	21	19/90,5%	2/9,5%	56,8

26 суретте соңғы үш оқу жылындағы бакалавриат пен интернатура түлектерін тәуелсіз бағалау қорытындыларының динамикасы көрсетілген, оның ішінде «ЖТД» БББ интерн-дәрігерлері бірінші әрекетте тәуелсіз аттестациядан

өткендердің пайыздық үлесі бойынша тұрақты түрде жоғары орындарды иеленеді.

Бакалавриат деңгейінде жақсы көрсеткіштердің тұрақтылығы "Мейіргер ісі" БББ түлектерінде байқалады. «Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ түлектерінде өту балын еңсергендер үлесінің тұрақсыз көрінісі байқалады (суретті қараңыз.19)

26-сурет. Үш оқу жылында (2021 - 2022, 2022-2023 және 2023-2024 оқу жылдары) қорытынды тәуелсіз бағалауда өту балын жинаған интернатура және бакалавриат түлектері үлесінің динамикасы.

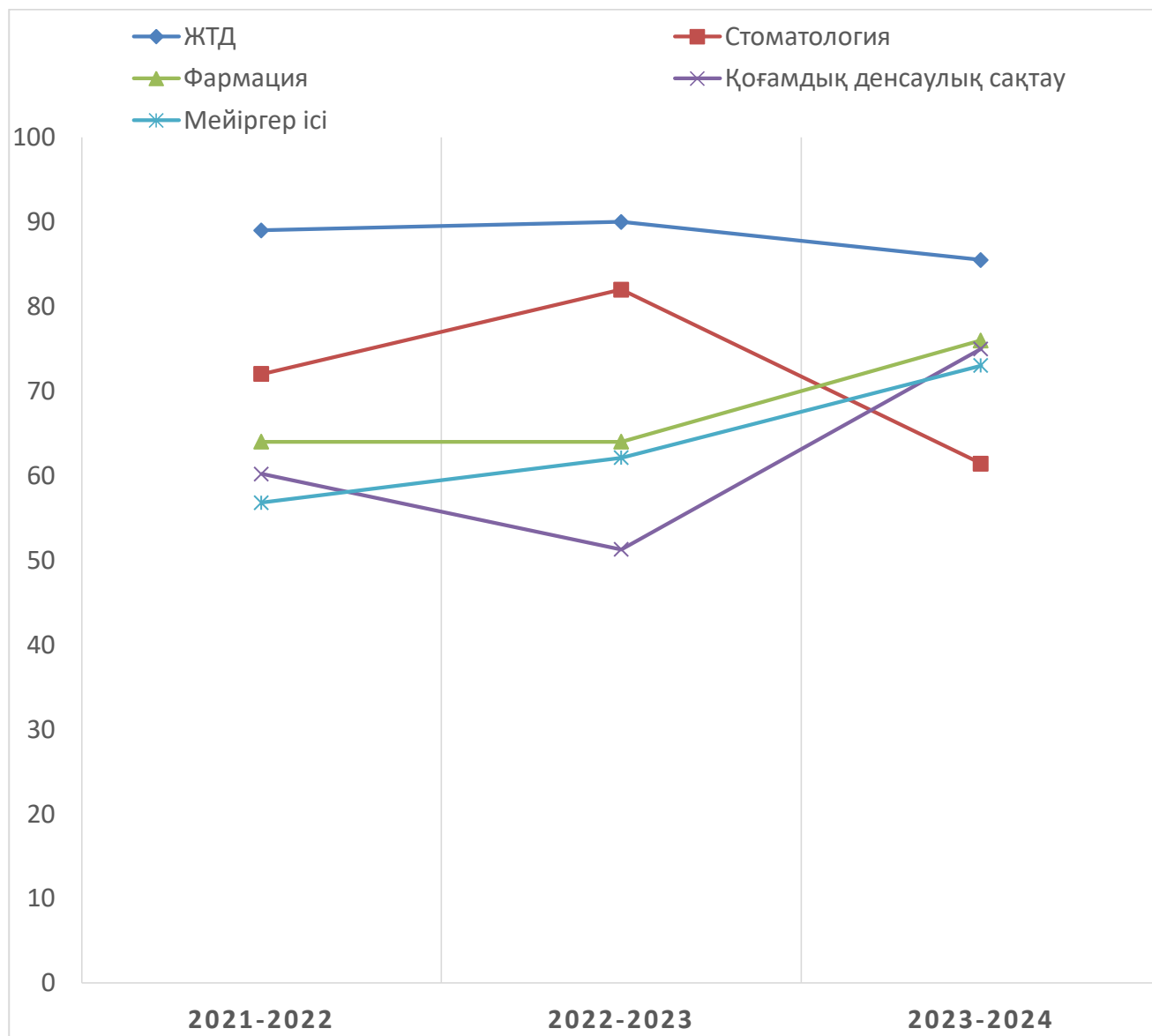

26 - суретте соңғы үш оқу жылындағы бакалавриат және интернатура түлектерін тәуелсіз бағалаудың орташа балының динамикасы көрсетілген, оның ішінде «ЖТД» БББ интерн-дәрігерлері тәуелсіз бағалаудан бірінші әрекетте өткендердің үлесі бойынша да, тәуелсіз бағалаудың орташа балы бойынша да тұрақты жоғары позицияларды иеленеді.

Бакалавриат деңгейінде жақсы көрсеткіштердің тұрақтылығы «Мейіргер ісі» ББ түлектерінде байқалады. «Қоғамдық денсаулық сақтау» БББ түлектерінде өту балын және тәуелсіз емтихан бағасының орташа балын еңсергендер үлесінің тұрақсыз көрінісі байқалады (27 суретті қараңыз).

27-суретте диаграмма түрінде ұсынылған соңғы үш оқу жылындағы интернатура және бакалавриат түлектерінің орташа балының динамикасына талдау жүргізілді.

27-сурет. Үш оқу жылындағы (2021-2022, 2022-2023 және 2023-2024 оқу жылдары) қорытынды тәуелсіз емтихандағы интернатура және бакалавриат түлектерінің орташа балының (100 балдық шкала бойынша) динамикасы.

6. Жұмыс берушілердің ОҚМА кадрларын даярлауға қатысуы

Академияның Денсаулық сақтау ұйымдарымен, фармацевтикалық компаниялармен, ірі фармацевтикалық өндіріспен және т. б. тығыз байланысы бар.

Академия түлектерінің кәсіби қызметінің табыстылығы академияның практикалық денсаулық сақтау және фармация өкілдерімен тығыз қарым-қатынасы арқылы анықталады

Кадрларды даярлау, олардың құзыреттілігі, білім беру бағдарламаларын іске асыру және түлектерді жұмысқа орналастыру мәселелері бойынша ОҚМА Шымкент қаласының, Түркістан, Жамбыл және Қызылорда облыстарының медициналық ұйымдарымен, «Химфарм» АҚ (Шымкент қ.) көпшілік акционері болып табылатын «Polpharma» фармацевтикалық компаниясымен, сондай-ақ Қазақстанның басқа өңірлерімен тығыз жұмыс істейді (28-сурет).

28-сурет. Жұмыс берушілердің білім беру бағдарламаларын әзірлеуге қатысуы.

Өндірістік практика нәтижелері бойынша кафедралардың профессорлық-оқытушылық құрамы жұмыс берушілер мен практика базаларындағы басшылардың қатысуымен қорытынды конференциялар ұйымдастырады, онда студенттердің практика қорытындылары, базалардың мүмкіндіктері (жабдық, басшылық) туралы сөз сөйлеуі, практикадан өтуді жақсарту бойынша ескертулер мен ұсыныстар тыңдалады.

Жұмыс берушілер барлық алқалы басқару органдарының: академиялық комитеттердің, сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялардың, факультеттер кеңестерінің, әдістемелік кеңестің, Академияның Ғылыми кеңесінің жұмысына қатысады.

Жұмыс берушілер аралық және қорытынды аттестаттауда білім алушылардың практикалық және клиникалық дағдыларын бағалауға тартылады, бітіретін мамандардың бейініне сәйкес қорытынды аттестаттау комиссияларының құрамына кіреді. Қорытынды аттестаттау комиссиясының төрағалары практикалық денсаулық сақтау және фармацияның жоғары білікті мамандары болып табылады.

Бұдан басқа, жыл сайын ОҚМФА қабырғасында жұмыс берушілердің қатысуымен «Дөңгелек үстелдер» ұйымдастырылады, онда фармацевтика және медицина саласының қазіргі заманғы дамуы жағдайында мамандарды даярлаудың проблемалық мәселелері талқыланады: білім беру бағдарламаларын оқытудың миссиясы мен нәтижелері, жұмыс берушілермен ББ түлектерін кәсіптік даярлау сапасын талқылау, оларды жұмысқа орналастыру.

Жұмыс берушілер мамандарды даярлау сапасы бойынша ұсыныстар береді және «Дөңгелек үстелдер» ұйымдастырушылары жүргізген сауалнамада өз пікірлерін қосымша ұсынады.

2024 жылдың қаңтар айында дөңгелек үстел жұмысына 159 жұмыс беруші қатысты: Шымкент қ., Түркістан, Жамбыл, Солтүстік Қазақстан, Павлодар және Атырау облыстарының медициналық ұйымдарының басшылары.

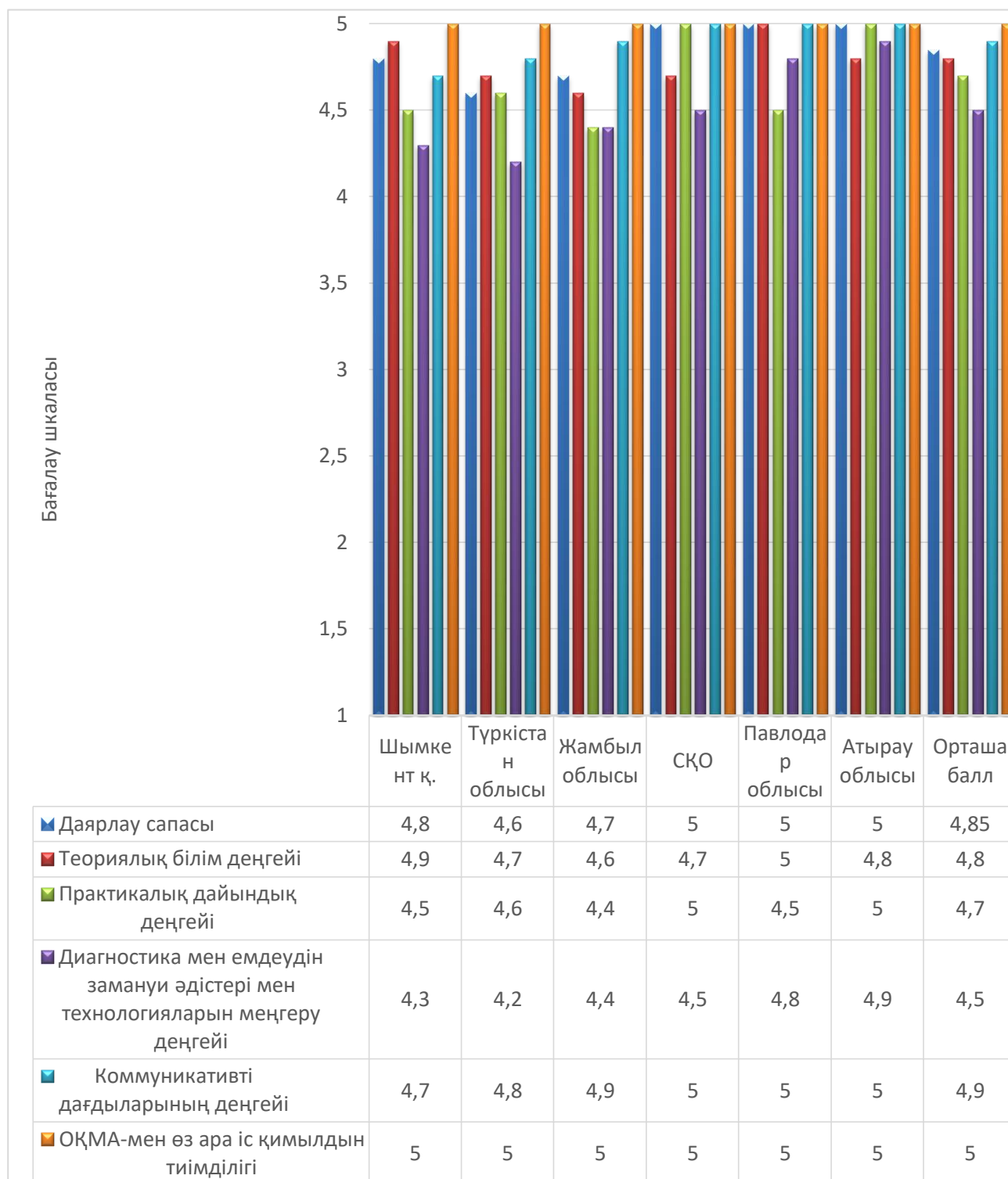
Біз сауалнамалар ұсына отырып, ОҚМА түлектерін бес балдық шкала бойынша даярлау сапасын бағалауды ұсындық. Сауалнама нәтижелері 22 суретте көрсетілген:

- 1.түлектерді даярлау сапасын жұмыс берушілер орта есеппен 4,85 балға бағалады;
- 2.жұмыс берушілер теориялық дайындық деңгейін орта есеппен 4,8 балға бағалады;
- 3.практикалық дайындық деңгейі-4,7 баллға;
- 4.диагностика мен емдеудің заманауи әдістері мен технологияларын меңгеру деңгейі-4,5 балл;
- 5.түлектердің коммуникативтік дағдылары 4,9 балға бағаланды;
- 6.«ОҚМА» АҚ-мен өзара іс-қимылдың тиімділігін жұмыс берушілер 5,0 балға бағалады (29-суретті қараңыз).

Жұмыс берушілердің ұсыныстарын және білім беру бағдарламаларының мазмұны мен түлектердің құзыреттері бойынша сауалнама нәтижелерін ескере отырып, «БББ тізілімі» ғылым және жоғары білім министрлігінің ақпараттық жүйесінде БББ жаңарту жүргізіледі.

Академияда іске асырылатын БББ жаңарту жыл сайын Жұмыс берушілер мен стратегиялық әріптес жоғары оқу орындарының ұсынымдарын, практикалық денсаулық сақтау мен фармацевтика саласындағы жаһандық сын – қатерлер мен өзгерістерді ескере отырып жүзеге асырылады.

29-сурет. ОҚМА түлектерін жұмыс берушілермен бағалау нәтижелері

Елдің оңтүстік және басқа өңірлеріндегі медициналық ұйымдармен тығыз қарым-қатынас Академияның «күшті» жағы болып табылады және түлектерді бітірген жылы жоғары жұмысқа орналастыруға ықпал етеді. Мәселен, 2024 жылы түлектерді жұмысқа орналастыру 97,3% -; құрайды; 2023 жылы –96%.

7. Кадрларды даярлаудағы профессорлық-оқытушылық құрамның негізгі рөлі

Жоғары оқу орнындағы қызмет бітіруші мамандардың білім беру сапасын арттыруға бағытталуы тиіс, оның шеңберінде оқу, ғылыми және ғылыми-әдістемелік жұмыстың тиімділігін арттыру, оқытушылардың шығармашылық белсенділігін дамыту, кадрлық әлеуетті арттыру және оңтайландыру міндеттері шешілуі тиіс.

Жоғары оқу орындарының профессорлық-оқытушылық құрамы (ПОҚ) жоғары мектептің негізгі элементі болып табылады және оқытушының біліктілігіне, оның педагогикалық құзыреттілігіне, адами және адамгершілік қасиеттеріне, жалпы мәдениетке мамандарды даярлау сапасы да, білім беру процесінің нәтижелілігі де, жалпы ЖОО қызметі де байланысты.

Мурзалинова А. Ж. және бірлескен авторлар (2009) университеттің рейтингін ғана емес, сонымен қатар профессор-оқытушылар құрамының рейтингін, сондай-ақ оқытушының жеке рейтингін анықтаудың маңыздылығын атап өтті. Бұл қажеттілік университет рейтингін өткізудің барлық әдістемелерінде профессор-оқытушылар құрамының рейтингі ескерілмейтіндігімен байланысты [41].

Алайда, Болон процесінің стратегиясы аясында оқу процесін реформалау тек білім беру процесіне ғана емес, сонымен қатар оның студенттері мен профессорлық - оқытушылық құрамына да белгілі бір талаптар қояды. Профессорлық-оқытушылық құрамның біліктілігін арттыру мен бағалаудың жаңа нысандарын, құралдарын, әдістерін іздеу қажеттілігі туындайды, өйткені ПОҚ біліктілігі оқыту сапасына тікелей әсер етеді. Оқытушылардың біліктілігін арттыру және бағалау жүйесі дәстүрлі түрде ғана өмір сүре алмайды, бірақ уақытпен тексерілген және белгілі бір нәтиже береді. Басқарма теориясы мен практикасында ПОҚ-ның кәсіби қызметін бағалаудың қолда бар әдістерінің күрделілігі қызметтің түпкілікті нәтижелері туралы толық және сенімді ақпараттың жоқтығында. Университетшілік қызметтің сапасын анықтау үшін мониторингті әзірлеу және енгізу қажеттілігі айқын болады [42].

«ЖОО оқытушысының кәсіби қызметі» - педагогикалық қызмет түрі, оның ішінде тәрбие, білім беру, әдістемелік, ғылыми-зерттеу жұмыстары, оның барысында оқу үдерісі шеңберінде оқытушыдан студенттерге білім, білік және дағдыларды беру жүзеге асырылады, сондай-ақ болашақ білікті мамандардың құзыреттері қалыптастырылады [42].

Білім алушылардың жоғары сапалы білім берудегі және білім, білік пен дағдыларды игерудегі оқытушының маңыздылығы мен түйінді рөлін мойындай отырып, Академияның профессорлық-оқытушылық құрамын (бұдан әрі - ПОҚ) іріктеу және тұрақты жетілдіру бойынша үлкен жұмыс жүргізілуде.

Профессор-оқытушылар құрамының біліктілік деңгейіне, құзыретіне, мазмұнына, сапасына және еңбек жағдайларына қойылатын талаптар Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері (профессор-оқытушылар құрамы) үшін кәсіби стандартта

айқындалған [43], оған сәйкес «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ профессор-оқытушылар құрамы лауазымдарының біліктілік сипаттамасы" әзірленді (П 459-2024), оның ішінде «Оқытушылардың біліктілік талаптары мен еңбек функцияларының деңгейлерін белгілеу және бағалау» [44]. Әрбір лауазымның біліктілік сипаттамалары бес бөлімнен тұрады: «кәсіптік білім беру деңгейі (лауазымға қойылатын біліктілік талаптары)», «еңбек функцияларының тізбесі», «еңбек функциялары», «білуге тиіс», «жеке құзыреттеріне қойылатын талаптар»; кәсіптік құндылықтарды көрсетеді:

- 1) кәсібилік;
- 2) инновация;
- 3) Шығармашылық;
- 4) меритократия;
- 5) парасаттылық.

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ (КП 103-2024) кадрлық саясаты персоналды дамытудың тұтас ұзақ мерзімді стратегиясы ретінде кадрлардың жоғары бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ететін жоғары білікті профессор-оқытушылар құрамын, ғылыми және әкімшілік персоналды қалыптастыруға бағытталған. Кадр саясаты кадр әлеуетін дамытудың негізгі қағидаттарын, стратегиясын және басым бағыттарын, сондай-ақ Академияның кадр саясатын басқару тәртібін айқындайды [45].

Академияның кадр саясаты мынадай қағидаттарға сәйкес іске асырылады:

- кешенділік,
- жүйелілік,
- негізділік,
- ашықтық,
- тиімділік,
- меритократия.

Академияның кадр саясатының мақсаты адам ресурстарын тиімді басқару, дарынды қызметкерлерді тарту және университеттің бәсекеге қабілеттілігін қамтамасыз ету үшін профессор-оқытушылар құрамының, әкімшілік-басқарушы персоналдың бос лауазымдарына кандидаттарды іріктеу үшін ішкі кадр резервіне бағдарлау болып табылады [45].

Қызметкерлерді жұмысқа қабылдаудың, лауазымға тағайындаудың, жоғарылатудың, жұмыстан босатудың айқын, ашық және объективті критерийлері жасалды және Академия басшылығы оларды қатаң ұстанады.

Осы мақсатта «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» акционерлік қоғамының профессор-оқытушылар құрамы мен ғылыми қызметкерлерінің лауазымдарын конкурстық ауыстыру қағидалары» әзірленді, олар конкурсты өткізу тәртібі мен шарттарын айқындайды [46].

ОҚМА-ның негізгі құрылымдық бөлімшелері ретінде профессор-оқытушылар құрамы мен кафедраларды қызметтің нәтижелілігін арттыруға ынталандыру үшін «Профессор-оқытушылар құрамы мен кафедралардың қызметін рейтингтік бағалау туралы ережеде» көрсетілген профессор-оқытушылар құрамы мен кафедралардың қызметін бағалаудың рейтингтік

жүйесі енгізілді (26-дан). 02. 2024). Ереже жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білімге қойылатын талаптарды ескере отырып, мерзімді түрде өзектендіріледі [47].

Академия қызметкерлерінің кәсіби және қоғамдық қызметінің жоғары нәтижелілігі қызметкерлерді лауазымдық міндеттерін тиісінше орындағаны, «ОҚМА» АҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, сыйлықақы беру, материалдық көмек көрсету және сауықтыру жәрдемақысын төлеу туралы Ережеге» сәйкес материалдық көмек көрсеткені үшін ақшалай көтермелеумен көтермеленеді [48]; «Рейтингтік (рецензияланатын) ғылыми журналдардағы жарияланымдары үшін «ОҚМА» АҚ қызметкерлеріне сыйақы беру туралы Ережеге» сәйкес ғылыми журналдардағы жарияланымдар нәтижелері бойынша Академияның профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлерін ақшалай көтермелеумен; [49]. Сонымен қатар, тиімділікті арттыруға деген ұмтылысты ынталандыру үшін материалдық емес ынталандырулар қолданылады: қызметкерлердің еңбек нәтижелерін құрмет грамоталары, алғыс хаттар түрінде көпшілік алдында тану.

«Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ-да ПОҚ және кафедралардың қызметін бағалаудың рейтингтік жүйесі туралы ереже Білім беру процесін, кафедралардың ғылыми-зерттеу және тәрбие қызметін жетілдіру бойынша шешімдер әзірлеу және қабылдау негізінде білім алушылардың даярлық сапасын арттыруға бағытталған ПОҚ және ОҚМА кафедраларының рейтингін айқындау мақсатында әзірленді [47].

Рейтингтік бағалаудың міндеттері:

- ОҚМА даму бағдарламасының көрсеткіштерін орындауға бағытталған іс-шараларды ұйымдастыру;
- білім беру, әдістемелік, тәрбие және ғылыми-зерттеу жұмысының ағымдағы деңгейін анықтау;
- ПОҚ және кафедралардың жұмысын жоспарлауды жетілдіру;
- кафедра меңгерушілерінің және ОҚМА ПОҚ кафедралар мен ОҚМА мақсаттарына қол жеткізуге ықпал ететін қызметке уәждемесін арттыру;
- ПОҚ және кафедралардың қызметі туралы ақпараттық деректер базасын қалыптастыру;
- ПОҚ және кафедралар жұмысының сапасын бағалау үшін бірыңғай кешенді критерийлер алу.

Оқыту мен ғылыми зерттеулер арасындағы байланысты нығайту мақсатында ПОҚ-ның ғылыми қызметі көтермеленеді; білім беру бағдарламаларына зерттеу құзыреттерін қалыптастыратын пәндер енгізілген. Кафедралардың қызметін рейтингтік бағалау көрсеткіштері жүйесін құру тұжырымдамасы [47]:

- көрсеткіштер жүйесі даму бағдарламасының көрсеткіштеріне және ОҚМА көрсеткіштер жүйесіне, Қазақстан Республикасы Жоғары оқу орындарының қызметін мониторингілеу және саралау жүйелеріне барынша сәйкес болуға арналған;
- көрсеткіштер жүйесі кафедралардың кадрлық әлеуетін ескере отырып, ПОҚ мен кафедралардың білім беру және тәрбие процестерін, кафедра меңгерушісінің, ОҚМА ПОҚ және білім алушылардың ғылыми-зерттеу

жұмыстарын тиімді ұйымдастыруға қабілеттілігін бағалайды/

○ кафедралардың қызметін рейтингтік бағалауды есептеу үшін мынадай топтарға бөлінген көрсеткіштер жиынтығы пайдаланылады: кадрларды даярлау сапасы; білім беру бағдарламаларының мазмұны; сұранысқа ие және өзекті онлайн курстарды әзірлеу және орналастыру; ПОҚ әлеуеті; ғылыми-зерттеу қызметі, Тәрбие жұмысы.

○ рейтингтік бағалауға жататын ПОҚ қызметі үш негізгі бағытқа бөлінеді:

- оқу-әдістемелік қызмет;

- ғылыми қызмет;

- тәрбие қызметін қоса алғанда, ұйымдастыру қызметі, ОҚМА-ның қоғамдық және өзге де қызметіне қатысу.

○ рейтингтік бағалау нәтижелері ПОҚ мен кафедра меңгерушілерінің жалақысына біржолғы сыйлықақылардың мөлшерін анықтауда қолданылады [47].

13-кестеде кафедраның кадр құрамының сапасын, білім беру бағдарламаларының сапасын, ББ бойынша сұранысқа ие және өзекті онлайн курстарды әзірлеу мен орналастыруды, кадрларды даярлау сапасын (даярлау деңгейлері мен іске асырылатын ББ бөлінісінде) ескеретін KPI критерийлері келтірілген.

13-кесте. ОҚМА ПОҚ критерийлері/рейтинг көрсеткіштері

№ п.п.	Көрсеткіш	Бірлік.
1. ПОҚ әлеуеті		
1.	Кадрлармен қамтамасыз ету және педагог қызметкерлердің біліктілік деңгейі: штаттық ПОҚ дәрежелілігі-50% және одан жоғары	%ғылыми дәрежелік
2.	Ағылшын тілін меңгерген ПОҚ үлесі: IELTS – 5,5 – тен кем емес; TOEFL PBT – 525 – тен кем емес; TOEFL IBT - 72 – ден кем емес; APTIS-160-тан кем емес (Final Scale Score-4 skills); Overall CEFR-B2.	%
3.	Үш тілді оқытуды жүзеге асыру: 3.1) 10% -ағылшын тілінде	%
	3.2) 20% - екінші тілде	
4.	ПОҚ академиялық ұтқырлығы, оның ішінде онлайн: 4.1) алыс шетелдің жоғары оқу орындары 4.2) вжакын шетелдің жоғары оқу орындары 4.3) ҚР жоғары оқу орындары	%
5.	ПОҚ жалпы санындағы шақырылған шетелдік оқытушылардың үлесі (I _{4.8})	
6.	Оқу процесіне жаңа білім беру технологияларын енгізу/жаңа әдістер мен әзірлемелерді енгізу (кемінде бір оқу жылы ББ пәндері бойынша оқытушылар пайдаланатын)	%
7.	ӘДК құрамына енгізілген ПОҚ үлесі	%

8.	ЖОО-ның өзін-өзі бағалауын (QS, аккредиттеу, ішкі аудит және т. б.) жүргізуде ЖОО ішілік комиссияларына/жұмыс топтарына енгізілген ПОҚ үлесі	%
9.	ЖОО оқытушыларының педагогикалық құзыреттілігін арттыру бойынша бағдарламалар әзірлеуге және курстар/семинарлар өткізуге қатысатын ПОҚ үлесі	%
10.	РУМС ОӘБ, РУМС ОӘБ жобаларды басқару тобының (ЖБТ) және "денсаулық сақтау" бағытындағы білім беру бағдарламалары бойынша ЖБТ комитеттерінің жұмысына қатысатын ПОҚ үлесі (ЖОО жұмыс топтарына мүшелік, ЖБТ және медициналық ЖОО комитеттеріне мүшелік)	%
11.	Дуальды оқыту жүйесін оқу процесіне енгізу және іске асыру	%
12.	Білім беру, денсаулық сақтау және фармация саласындағы мәселелер бойынша зерттеулер, жарияланымдар, баяндамалар жүргізу (мерзімді басылымдар, БАҚ және т. б.)	%
13.	Практикалық дағдыларды аттестаттауға тәуелсіз емтихан алушы ретінде қатысатын ПОҚ үлесі	%
	Барлығы	
2. Білім беру бағдарламаларының мазмұны		
14	Оқу материалдарын әзірлеу (соңғы 3 жылда)	
	14.1) оқу процесінде кемінде бір оқу жылында (соңғы 5 жылда) пайдаланылатын ҚР ДСМ ОӘБ және ҚР ҰӘҚ ОӘБ ұсынған оқулық/оқу құралы	%
	14.2) оқу процесінде кемінде бір оқу жылында (соңғы 5 жылда) пайдаланылатын ЖОО МС ұсынған оқулық/оқу құралы	%
15	АҚ және көк жұмысына белсенді қатысу	%
16	Жұмысты қалай басқаруға болады	%
17	Жаңа ББ әзірлеу (кадрларға қажеттілікті ескере отырып)	%
18	Бірлескен және / немесе қос дипломды ББ әзірлеу:	
	18.1) рейтингке кіретін жоғары оқу орындарымен QS ТОП 700+	
	18.2) алыс шетелдің серіктес жоғары оқу орындарымен	
	18.3) ТМД елдерінің серіктес жоғары оқу орындарымен	%
	18.4) ҚР серіктес жоғары оқу орындарымен	
19	MINOR бағдарламаларын әзірлеу және енгізу	%
20	Көлемі кемінде бір кредит болатын пәндер/тақырыптар бойынша микроквалификация бағдарламаларын, авторлық оқу курстарын әзірлеу және іске асыру және оларды қысқы және/немесе жазғы мектептерде (мемлекеттік және орыс тілдерінде) іске асыру. <i>Оқытудың түпкілікті нәтижелерін, қажетті практикалық дағдылар тізбесін, РО бағалау критерийлерін көрсете отырып, силлабус әзірлеу қажет; сертификат алу үшін 2 ҚР, аралық аттестаттауды көздеу қажет.</i>	
21	Көлемі кемінде бір кредит болатын пәндер/тақырыптар бойынша микроквалификация бағдарламаларын, авторлық оқу курстарын әзірлеу және іске асыру және оларды қысқы және/немесе жазғы мектептерде (ағылшын тілінде) іске асыру. <i>Оқытудың түпкілікті нәтижелерін, қажетті практикалық дағдылар тізбесін, РО бағалау критерийлерін көрсете отырып, силлабус әзірлеу қажет; сертификат алу үшін 2 ҚР, аралық аттестаттауды көздеу қажет.</i>	Ұпайлар екі есе артады

3. Сұранысқа ие және өзекті онлайн курстарды әзірлеу және орналастыру		
20	MOOK	%
21	«ОҚМА» АҚ сайтында сатылатын / сұранысқа ие Онлайн курс	%
4. Кадрларды даярлау сапасы (дайындық деңгейлері және ББ бөлінісінде)		
22	Типі түлектерінің ББ бойынша бірінші рет тәуелсіз емтиханды 100% сәтті өтуі,	%
23	Қолданбалы бакалавриат түлектерінің ББ бойынша бірінші рет, ББ бойынша бірінші рет тәуелсіз емтиханды 100% табысты өтуі	%
24	«Медицина», «Педиатрия», «Стоматология» ББ бакалавриатының базалық пәндері бойынша 3-курс студенттерінің тәуелсіз емтиханды бірінші рет 100% сәтті өтуі	%
25	Бакалавриат түлектерінің ББ бойынша бірінші рет тәуелсіз емтиханды 100% сәтті өтуі,	%
26	Интернатура түлектерінің ББ бойынша бірінші рет тәуелсіз емтиханды 100% сәтті өтуі.	%
27	Резидентура түлектерінің ББ бойынша бірінші рет тәуелсіз емтиханды 100% сәтті өтуі.	%
28	Халықаралық олимпиадалардың жүлдегер-білім алушыларын, халықаралық конференциялардың, жарыстар конкурстарының (ғылыми, практикалық, білім беру бағыты) жеңімпаздарын даярлау	Бір білім алушы үшін

Сонымен қатар, КРІ ұпайлары бар критерийлер тізімі жасалды (14-кестені қараңыз).

14-кесте. Берілген ұпайлары бар ПОҚ рейтингтік бағалау критерийлерінің тізімі

№	Критерилер	Берілген балл
	Электрондық оқу ресурстарын әзірлеу және жариялау	
1	Ұлттық платформада жаппай ашық онлайн курс	20
2	Халықаралық платформада жаппай ашық онлайн курс	30
	Оқу-әдістемелік материалдарды әзірлеу	
3	ISBN белгісімен ҚР Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің Оқу-әдістемелік бірлестігі ұсынған оқулық	10/п
4	ISBN белгісі бар Монография	15/п
5	ISBN белгісімен ОҚМА Ғылыми кеңесі ұсынған оқулық	8/п
6	ҚР ҒжЖБМ Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің Республикалық оқу-әдістемелік кеңесінің Оқу-әдістемелік бірлестігі ұсынған ISBN белгісімен оқу құралы	5/п
7	ISBN белгісімен ОҚМА Ғылыми кеңесі ұсынған оқу құралы	3/п
8	Авторлық құқықты уәкілетті орган растаған электрондық оқулық және / немесе электрондық оқу құралы	3/п
9	Пәнді 100% қамти отырып, бейне, аудио-дәрістер курсын әзірлеу және енгізу	3/п
10	Көлемі кемінде 2 кредит болатын пәндер/тақырыптар бойынша авторлық оқу курстарын әзірлеу және оларды қысқы және/немесе жазғы мектептерде (мемлекеттік және орыс тілдерінде) іске асыру	2/п

11	Көлемі кемінде 2 кредит болатын пәндер/тақырыптар бойынша авторлық оқу курстарын әзірлеу және оларды қысқы және/немесе жазғы мектептерде (ағылшын тілінде) іске асыру	Ұпайлар екі есе артады
	Бейін бойынша кәсіби және педагогикалық біліктілікті арттыру	
12	Ұзақтығы 1 айдан кем емес бейін бойынша шетелде ғылыми тағылымдама (оқытушының өз қаражаты есебінен)	30
13	Кәсіптік қызмет бойынша (оқытушының өз қаражаты есебінен) шет тілінде жаппай ашық онлайн курстар платформасы негізінде курс бойынша табысты оқығаны туралы Сертификат	10
14	Білім алушыларды немесе түлектерді тәуелсіз бағалау	Оқытушы / лар және кафедра меңгерушісі ағымдағы оқу жылына арналған конкурсқа қатысуға жіберілмейді

Сеніп тапсырылған жұмыс нәтижелерін және тиімділіктің негізгі көрсеткіштері - КРІ нәтижелерін ескере отырып, ПОҚ-ның мансаптық өсуі мен кәсіби дамуы үшін мүмкіндіктер беріледі.

Оқытудың белсенді әдістерін енгізу және озық білім беру технологияларын пайдалану көтермеленеді және «ОҚМА» АҚ - да оқытудың белсенді әдістерін игеру, енгізу және тарату процесін басқару, оқытудың белсенді әдістерін қолдану арқылы даярлау, өткізу және құжаттау талаптары мен тәртібін айқындау мақсатында «Оқытудың белсенді әдістерін (ОБӘ) енгізу және ОБӘ-ін пайдалана отырып ашық сабақ өткізу туралы Ереже» әзірленді [50].

«ОҚМА» АҚ оқытушыларын ағылшын тілінде оқытқаны үшін көтермелеу жүйесі: тәртібі, шарттары мен мерзімдері «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ оқытушыларының жалақысына үстемеақы туралы» Ішкі Ережемен реттелген [51].

ОҚМА-ның профессорлық-оқытушылық құрамы мен әкімшілік-басқару персоналының біліктілігін арттыруды ұйымдастыруға бірыңғай тәртіп пен негізгі талаптарды белгілеу мақсатында Ереже әзірленді (27.03.2024 ж.). [53] ПОҚ оқытылатын пәннің бейіні бойынша да, Педагогика және инклюзивті білім беру бойынша да соңғы үш жылда кемінде 72 сағат көлемінде біліктілікті арттыруды талап етеді [52].

Профессор-оқытушылар құрамының кәсіби қызметін объективті және жан-жақты бағалау үшін атқаратын лауазымына сәйкестігін анықтау және растау мақсатында «Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы» АҚ «Профессор-оқытушылар құрамын аттестаттауды өткізу тәртібі туралы Ережеге» сәйкес профессор-оқытушылар құрамын аттестаттау жүргізіледі, ол академия

жарғысына, кадр саясатына, сондай-ақ Академия жарғысына сәйкес әзірленген. ҚР ДСМ және ҚР ДСМ нормативтік құжаттарымен. Сертификаттау принциптері сыртқы және ішкі бағалаулардың объективтілігін, жүйелілігін және тұтастығын қамтамасыз ететін ашықтық пен алқалылық болып табылады [53].

7.1 Оқыту сапасын бақылау

Академияда оқыту сапасының тиімділігін жүйелі бағалаудың тетіктері мен критерийлері әзірленді: бұл кафедралардағы кафедраішілік бақылау, ашық сабақтар, сабақтарға өзара қатысу, студенттердің сауалнамасы және т. б.

Оқыту сапасын кафедра меңгерушілері, алқалы органдар: ББ академиялық комитеттері, факультет кеңестері жанындағы сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялар, әдістемелік кеңес, сондай – ақ академия бөлімшелері-оқу-әдістемелік орталық, деканат білім беру процесіне оқытудың белсенді және инновациялық әдістерін енгізудің тиімділігі, оқу-әдістемелік әдебиеттерді әзірлеу, ПОӘК, жеке жоспарлар арқылы бағалайды; студенттерге сауалнама жүргізу, оқытушылар портфолиосын құру, оқу сабақтарының өткізілуін бақылау, Жұмыс берушілердің практика базаларынан пікірлері, емтихан сессияларының нәтижелерін талдау және т. б.

ОҚМА-да жылына екі рет (білім алушыларды аралық аттестаттау – емтихан сессиялары аяқталғаннан кейін) оны одан әрі жетілдіру үшін ЖОО қызметінің бағыттарының сапасын бағалау; құрылымдық бөлімшелердің, қызметкерлердің және профессорлық-оқытушылық құрамның қызметін бағалау мақсатында даярлықтың барлық деңгейлеріндегі білім алушыларға әлеуметтік сауалнамалар жүргізіледі. Сауалнама нәтижелері ректорат пен факультет кеңестерінің отырыстарында талқыланады. Бұдан басқа, факультеттер кеңестері жанындағы сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялар факультеттер кеңестері мен әдістемелік кеңестің отырыстарында олардың нәтижелерін талқылай отырып, білім алушыларға «Білім беру бағдарламалары мен пәндер/Модульдер сапасының сәйкестігі, академиялық адалдықты бұзу фактілерінің болуы» тақырыбында сауалнама жүргізеді.

Құрылымдық бөлімшелердің басшылары сауалнама қорытындылары бойынша ауытқулар болған кезде бөлімге сапа менеджменті және мониторинг жүйесін ұсына отырып, түзету іс-шараларының жоспарын әзірлейді.

Кәсіби нормалар мен этиканы қолдау саясаты бөлімше туралы ережеде (Кафедра туралы ереже), ішкі еңбек тәртібі ережелерінде (оқытушының моральдық бейнесі, оқытушының Ар-намыс Кодексі және студенттің ар-намыс кодексі ұсынылған) жазылған.

Оқыту сапасының тиімділігін жүйелі бағалау тетіктері мен критерийлерін енгізе отырып: бұл кафедралардағы кафедраішілік бақылау, ашық сабақтар, сабақтарға өзара қатысу, оқыту деңгейін анықтау үшін білім алушылар арасында мерзімді әлеуметтанулық зерттеулер және т.б. білім алушылар тарапынан оқытушыларға теріс пікірлер жағдайлары азайды. Білім

алушылардың оқытушыларды бағалауы кафедра деңгейінде де, ЖОО деңгейінде де әртүрлі бөлімшелер мен комиссиялармен жүргізіледі. Бағалау нәтижелері алқалы басқару органдарының: факультеттер кеңестерінің, сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссиялардың, әдістемелік кеңестің, ЖОО ректоратының отырыстарында талқыланады.

Студенттердің оқытушылардың жұмысын жүйелі бағалау академияда оқыту сапасын бақылау және ынталандыру тетігі болып табылады.

7.2 Академия оқытушыларының біліктілігін жетілдіру

ПОҚ біліктілігін арттыру «Профессорлық-оқытушылық құрам мен әкімшілік-басқару персоналының біліктілігін арттыру туралы Ережемен» реттеледі [52].

Біліктілікті арттыру оқытылатын пән/мамандық және педагогика бойынша кемінде үш жылда бір рет, көлемі кемінде 72 сағат өткізіледі.

«ПОҚ қызметін бағалау лауазымдық нұсқаулықтарда айқындалған және «Кафедра туралы ережеде» көрсетілген оқытушылардың біліктілігіне қойылатын талаптарға сәйкес жүзеге асырылады.

Академияда профессор-оқытушылар құрамы мен ғылыми қызметкерлердің бос лауазымдарына орналасуға арналған конкурс «Жоғары оқу орындарының профессор-оқытушылар құрамы мен ғылыми қызметкерлерінің лауазымдарына конкурстық орналасу қағидаларына» сәйкес жүзеге асырылады[46].

«ОҚМА» АҚ профессор-оқытушылар құрамын аттестаттау туралы Ережеге» сәйкес [53], профессор-оқытушылар құрамын аттестаттау лауазымға сәйкестікті анықтау және растау мақсатында кәсіби қызметті объективті және жан-жақты бағалау негізінде жүргізіледі. Штаттық ПОҚ аттестаттауға жатады.

Аттестаттау екі кезеңде жүргізіледі:

- 1-кезең оқытылатын пән немесе мамандық бойынша, сондай-ақ педагогика бойынша Тәуелсіз емтиханның ұлттық орталығы базасында тестілеу;

- 2-кезең педагогикалық қызметкерлер лауазымдарының біліктілік сипаттамаларына сәйкес педагогикалық қызметкерлер қызметінің қорытындыларын талдамалық қорытындылау үшін аттестатталушының портфолиосын әңгімелесуді және қарауды/зерделеуді көздейді.

Педагог қызметкерлерді аттестаттаудың негізгі мақсаты:

1) тиісті санатты белгілеу және растау үшін педагог қызметкердің құзыреттілігінің біліктілік талаптарына сәйкестік деңгейін анықтау;

2) Жеке жетістіктерді жобалау үшін педагог қызметкер қызметінің мотивациялық саласын кеңейту.

Аттестаттаудың негізгі қағидаттары аттестатталатын оқытушыға объективті қарауды, сыртқы және ішкі бағалаулардың жүйелілігі мен тұтастығын қамтамасыз ететін ашықтық пен алқалылық болып табылады [53].

ОҚМА оқыту, ғылыми зерттеулер жүргізу, клиникалық жүктемені, әкімшілік және басқару функцияларын орындау үшін қажетті кадр ресурстарындағы

теңгерімді сақтауға, сондай-ақ қызметкерлердің академиялық қызметін, олардың ғылыми жетістіктерін де, педагогикалық біліктілігін де лайықты тануды қамтамасыз етуге бағытталған кадр саясатын жүргізеді.

Академия ПОҚ педагогикалық жүктемесін жоспарлау «Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы профессор-оқытушылар құрамының ұсынылатын педагогикалық жүктемесін және ең төменгі жалақысын айқындау туралы» Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің 2021 жылғы 25 наурыздағы № 122 бұйрығына негізделеді [54], оған сәйкес жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының штаттық ПОҚ-ның оқу жылына 680 академиялық сағаттан аспайтын 1 штат бірлігі көлемінде ұсынылатын педагогикалық жүктемесі (оның ішінде оқытушының басшылығымен білім алушының өзіндік жұмысы) айқындалды.

ПОҚ педагогикалық жүктемесін жоспарлау кезіндегі уақыт нормалары профессор-оқытушылар құрамының педагогикалық жүктемесі туралы Ережеге сәйкес айқындалады [55].

15-кестеде атқаратын лауазымына байланысты ПОҚ жүктемесі көрсетілген

15-кесте. ОҚМА бакалавриат және интернатура ПОҚ педагогикалық жүктемесі

ПОҚ-ның оқу жүктемесі (бакалавриат, интернатура)	
Кафедра меңгерушісі	450 сағат
Профессор	550 сағат
Доцент	600 сағат
Аға оқытушы	680 сағат
Ассистент/ оқытушы	680 сағат
Орташа	592 сағат

Төменде ПОҚ жүктемесінің қызмет түрлері бойынша орналасуы келтірілген.

Оқу жүктемесі

Оқу жылы $44 \text{ апта} \times 5 \text{ жұмыс күні} = 220 \text{ күн} \times 7,2 \text{ сағ. жұмыс күні} = \text{Оқу жылы } 1584 \text{ сағ.}$

- Педагогикалық жүктеме: $450/680 \text{ сағат} - 28,4\% / 43\%$
- Профессор - $550 \text{ сағат} - 34,7\%$
- Доцент - $600 \text{ сағат} - 38\%$
- $1584 - 450/680 \text{ сағат} = \text{басқа жұмыс түрлеріне } 1134/904 \text{ сағ.} - 71,6\%/57\%$

Әдістемелік жұмыс:

Күніне $2 \text{ сағат (максимум)} \times 220 \text{ жұмыс күні} = 440 \text{ сағат} / \text{оқу жылы} - 27,7\%$

Ғылыми жұмыс:

- Каф меңгерушісі $694 / \text{оқытушы } 464 \text{ сағ.} - 44\%/29,3\%$
- Күніне $3,15 \text{ сағат} / 2,1 \text{ сағат}$
- Профессор - $594 \text{ сағат} - 37,5\%$ (күніне $2,7 \text{ сағаттан} - \text{ғылыми жұмыс}$)

- Доцент - 544 сағат-34,3% (күніне 2,5 сағаттан – ғылыми жұмыс).

Резидентурада оқытушылардың педагогикалық жүктемесі осы бұйрыққа 4-қосымшаға сәйкес «Денсаулық сақтау саласындағы білім беру деңгейлері бойынша Мемлекеттік жалпыға міндетті стандарттардың» талаптарын ескере отырып жоспарланады (Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2022 жылғы 4 шілдедегі № ҚР ДСМ-63 Бұйрығы) «2-тарау. Денсаулық сақтау саласындағы жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптар. Параграф 1 резидентурада Денсаулық сақтау саласындағы жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламаларының мазмұнына қойылатын талаптар [56].

3-тарау. Денсаулық сақтау саласындағы жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың оқу жүктемесінің көлеміне қойылатын талаптар

Параграф 1. Резидентурада Денсаулық сақтау саласындағы жоғары оқу орнынан кейінгі білім берудің білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың оқу жүктемесінің көлеміне қойылатын талаптар

74. Бір оқу жылының толық оқу жүктемесі бір оқу жылында кемінде 70 академиялық кредитке (2100 академиялық сағат) сәйкес келеді. Бір академиялық несие 30 академиялық сағатқа тең...

75. Резидентурада даярлау аудиториялық жұмысты, тәлімгердің басшылығымен дербес клиникалық жұмысты және білім алушының өзіндік жұмысын (бұдан әрі – ТЖБ) қамтиды. Теориялық даярлық көлемі оқу бағдарламасы көлемінің 20% - нан аспайды».

Осыған сүйене отырып, резиденттер мен резидентураның ПОҚ жүктеме нормалары анықталды (16 - кесте).

- Резидентура оқытушыларының педагогикалық жүктемесі бөлінген штат бірліктерінен, оқу жылынан (МЖМБС талаптары), резиденттер контингентінен туындайды.
- Резидентурадағы оқу жылы: 44 апта - 2100 сағатты құрайды,
- Резиденттің жүктемесі: СРР ескеріле отырып, 48 сағат / аптасына

16-кесте. ОҚМА резидентурасының ПОҚ педагогикалық жүктемесі

Резидентке жүктеме түрлері	Объем	1 кредит- 30 сағ	Оқытушы мен тәлімгердің жүктемесі
Теория (аудиториялық сағат)	20%	6 сағат	450 сағат
Тәлімгердің басшылығымен резиденттің өзіндік жұмысы	65%	19,5 сағат	790 сағат (клиникалық тәлімгер)
Резиденттің өзіндік жұмысы	15%	4,5 сағат	

Бакалавриат және интернатура оқытушының жылдық жүктемесі:
 $\max 680 \text{ сағ} / 30 \text{ апта} = 13 \text{ сағ} / \text{аптасына} - 4,5 \text{ сағ} / \text{күніне}$

Резидентура ПОҚ жылдық жүктемесі (теория):

- 450 сағат 44 аптада = 2 сағ/күніне
- Клиникалық тәлімгер ретінде + 4,4 сағ / күніне.

Профессор-оқытушылар құрамының әлеуетін пайдалану нәтижелілігінің мониторингі және мамандарды даярлау сапасын қамтамасыз етуге ПОҚ - ның жеке үлесін бағалау қызметтің барлық бағыттары бойынша ПОҚ қызметін рейтингтік бағалау жүйесі-ПОҚ және кафедралардың индикаторлары негізінде жүзеге асырылады.

Академияның тәжірибелі оқытушыларының оқу-тәрбие жұмысының оңтайлы нысандары мен әдістерінің тәжірибесін беру «ОҚМА-да ашық сабақ туралы Ережемен» реттелетін ашық сабақтар өткізу арқылы жүзеге асырылады.

ОҚМА басшылығы ПОҚ әлеуетін арттыру бойынша үлкен жұмыс жүргізуде. ПОҚ жоғары білікті ұлттық сарапшыларды, ұлттық ұйымдардың қызметкерлерін шақыра отырып, басқа жоғары білім беру ұйымдарына да, ЖОО ішінде де педагогикалық біліктілігін арттырады. Сонымен қатар, академияның оқытылған және сертификатталған оқытушылары ЖОО-ның ПОҚ-обучение кесте бойынша оқытуды жүргізеді.

17-кестеде Академияның ПОҚ -. соңғы үш оқу жылында әртүрлі «педагогикалық» модульдер бойынша педагогикалық құзыреттіліктерге оқыту туралы ақпарат берілген.

17-кесте. «ОҚМА» АҚ ПОҚ педагогикалық біліктілігін арттыру.

№	Модуль атауы	Біліктілікті арттырған ПОҚ саны				
		2021/22	2022/23	2023/24	2024/25	Барлығы
1.	Жобаға бағытталған оқыту	24	104	45		173
2.	Қашықтықтан білім алу курсы	72	-	-		72
3.	Коммуникативті дағдылар	37	-	-		37
4.	Тәлімгерлік элементтері бар тиімді оқытушы		100	112		212
5.	Клиникалық құзыреттілік үшін симуляциялық технологияларды қолдану	-	39	30		69
6.	Дағдыларды бағалау үшін бірнеше таңдау тест сұрақтарын және клиникалық сценарийлерді әзірлеу	-	65	-		65
7.	Үздіксіз интеграцияланған медициналық білім берудің кешенді	-	2	-		2

	бағдарламасын енгізу					
8.	Білім беру бағдарламаларын әзірлеу	-	49	53		102
9.	Тиімді оқытушы	35	59	85		179
10.	Зерттеуші және ғалым	14	36	54		104
11.	Виртуалды пациенттерді қолдану арқылы проблемалық-бағдарланған оқыту	40	-	22		62
12.	«Медициналық білім беру ұйымы қызметкерлерінің педагогикалық біліктілігін арттыру бойынша жаттықтырушылардың жетілдірілген курсы» (ҚарМУ)	-	-	8		8
13.	Инклюзивті білім беру	-	-	360	243	603
14.	Педагогикалық құзыреттілікті жоғарлату			80	101	181
15.	“Тест сұрақтарын әзірлеу» (ҰТТО)		65			65
	Барлығы	222	519	849	344	1934

Кестеден көріп отырғанымыздай, соңғы үш оқу жылында педагогикалық құзыреттілікті арттырудың ұсынылған модульдерінің спектрі ғана емес, сонымен қатар оқытылған оқытушылар саны да кеңейді. Сонымен, егер 2021-2022 оқу жылында біліктілікті арттыру 6 модуль бойынша оқытуды көздесе (кестені қараңыз), 2022-2023 оқу жылында олардың саны 9-ға дейін өсті және 2023-2024 оқу жылында ұсынылған модульдер саны 10 құрады. Сол сияқты өсудің оң динамикасы ПОҚ-ның әртүрлі модульдері бойынша оқытылғандар саны бойынша да байқалады: 2021-2022 оқу жылында 222 ПОҚ оқытылды, 2022-2023 оқу жылында – 519 (өсім 2,3 есе) және 2023-2024 оқу жылында ПОҚ педагогикалық құзыреттіліктеріне оқытылғандар саны 849 құрады, бұл 2021-2022 оқу жылымен салыстырғанда 3,8 есе жоғары.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі Алқасының (2024 жылғы 15 мамырдағы) хаттамалық шешімін орындау үшін 2024 жылғы қазанда Ұлттық Тәуелсіз емтихан орталығы Денсаулық сақтау саласында кадрлар даярлауды жүзеге асыратын білім беру ұйымдарының профессор – оқытушылар құрамының (ПОҚ) біліміне тәуелсіз бағалау жүргізді. Тестілеу базалық және бейіндеуші, сондай-ақ жалпы білім беретін пәндердің ПОҚ қамтыды. Тестілеу 70% шекті деңгеймен пәндер мен педагогикалық құзыреттер бойынша 100 сұрақты қамтыды. Жалпы білім беру пәндерінің оқытушылары педагогикалық құзыреттілік бойынша 50 сұрақтан тұратын тестілеуден өтті [57].

Базалық және бейіндік пәндердің ПОҚ бағалау форматы екі бөлімнен тұрды, ұзақтығы 100 минут: «педагогикалық құзыреттер» - 20 тест сұрақтары. Өту деңгейі - сұрақтардың жалпы санынан 70% (14 балл) және одан жоғары дұрыс жауаптар; «оқытылатын пән» - 80 тест сұрақтары. Өту деңгейі-сұрақтардың жалпы санынан 70% (56 балл) және одан жоғары дұрыс жауаптар.

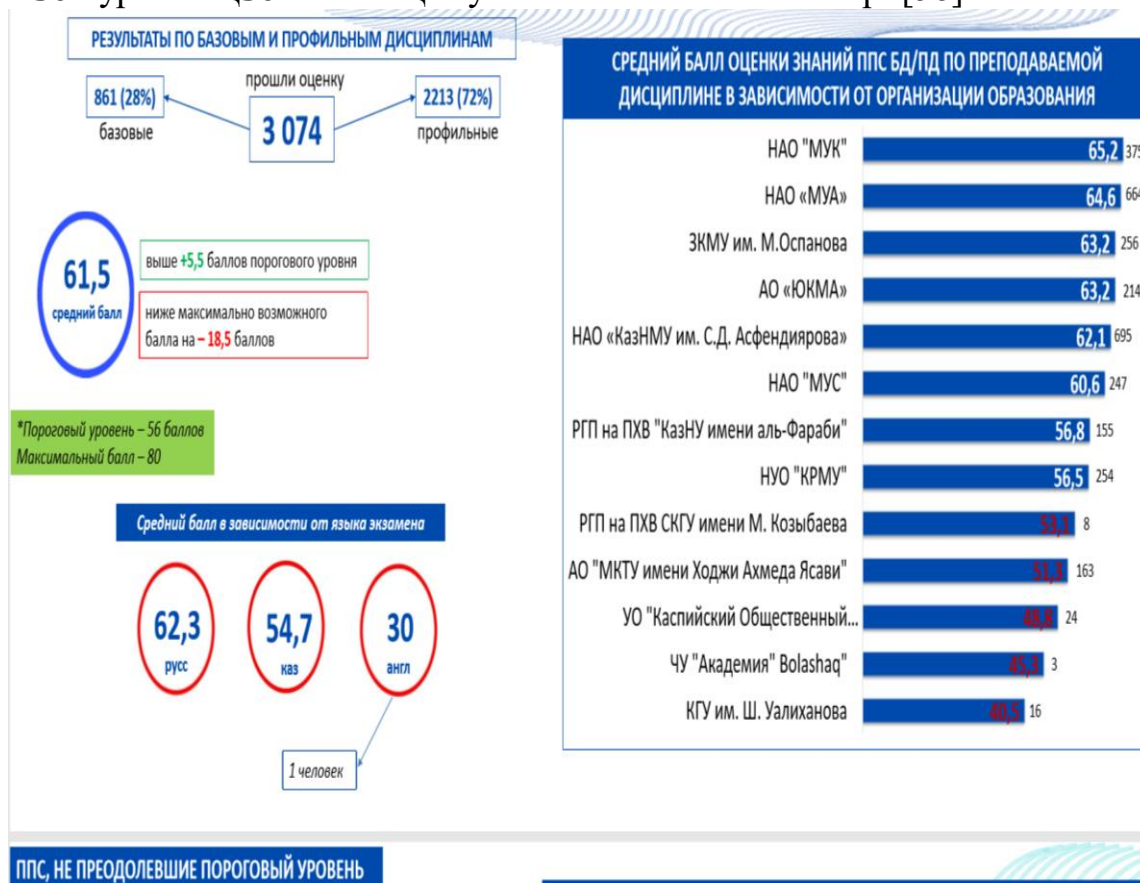
Жалпы білім беретін пәндер оқытушыларын бағалау форматы: «педагогикалық құзыреттер» бойынша 50 тест сұрақтары. Өту деңгейі-сұрақтардың жалпы санынан 70% (35 балл) және одан жоғары дұрыс жауаптар. Тестілеу ұзақтығы 50 минутты құрады.

Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігі Ғылым және адами ресурстар департаментінің шешімі бойынша білімді тәуелсіз бағалауға тек штаттық оқытушылар қатысты. 70 жастан асқан оқытушылар, қосымша жұмысшылар, сондай-ақ дене шынықтыру және әскери дайындық кафедраларының қызметкерлері бағалаудан босатылды.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясынан тәуелсіз бағалауға 249 штаттық оқытушы қатысты.

ОҚМА ПОҚ тәуелсіз емтихан нәтижелері (сурет.30): базалық және бейіндік пәндер ПОҚ-ның орташа балы 63,2 балды құрады. Медициналық кадрларды даярлауды жүзеге асыратын 13 жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының ішінен ОҚМА бұл орынды БҚМУ-мен бөлісе отырып, 3-ші орынға ие болды. М. Оспанова («МУҚ» КеАҚ - дан кейін - 1 орын және «МУА» КеАҚ-2 орын).

30-сурет. ОҚМА ПОҚ тәуелсіз емтихан нәтижелері [58].

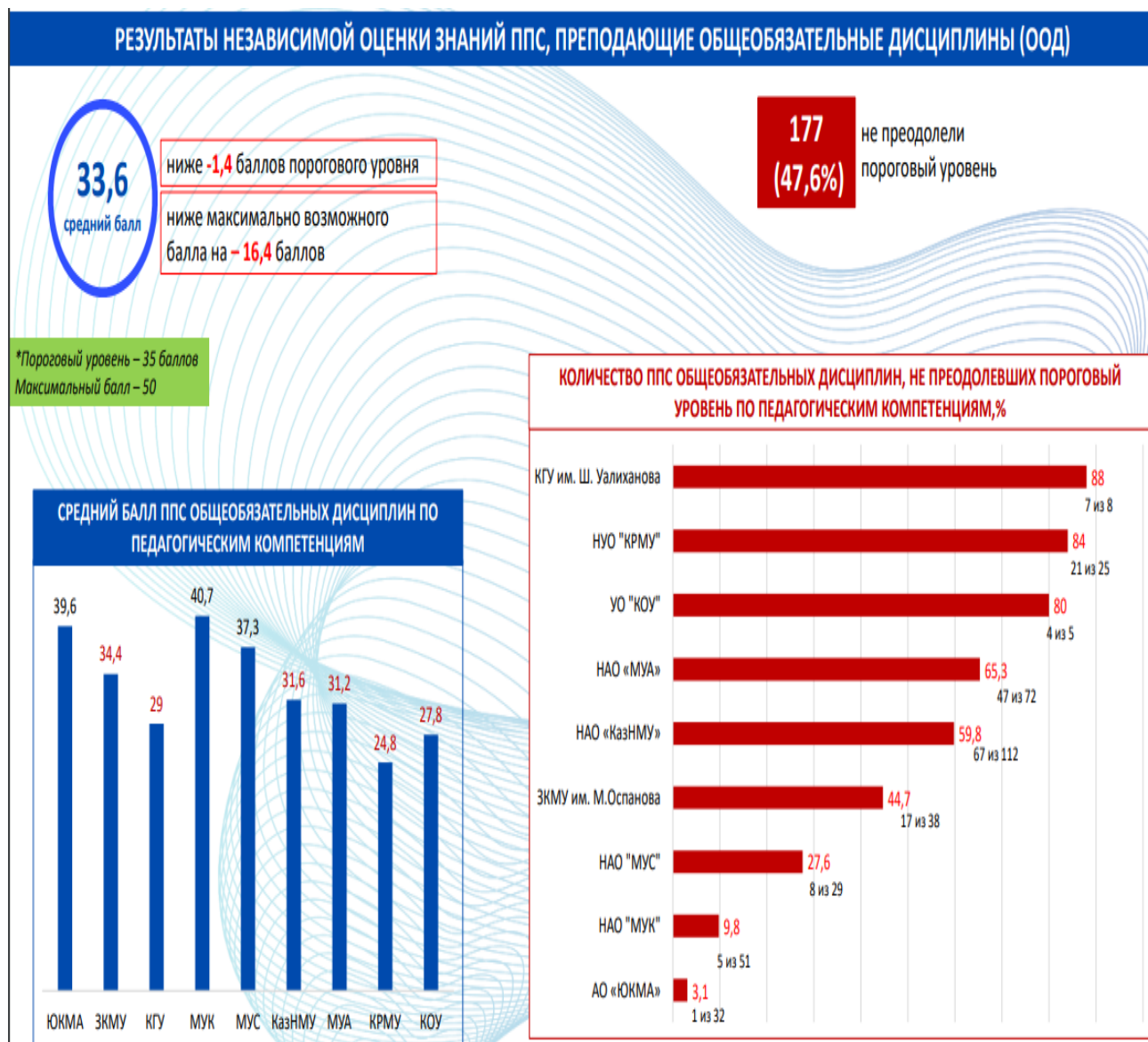
31-суретте ЖОО-лар бойынша педагогикалық құзыреттіліктер бойынша базалық және бейіндік пәндердің профессорлық – оқытушылық құрамының білімін бағалау нәтижелері келтірілген, оның ішінде ОҚМА бойынша орташа балл мемлекеттік тілде тәуелсіз тестілеуді тапсырған ПОҚ – да 15 баллды және республикалық орташа деңгейден асып, орыс тілінде бағалаудан өткен ПОҚ-да 16,1 баллды құрағанын көруге болады Қарағанды медицина университетінен кейін екінші орын алған 14,7 баллды құрады [58].

31-сурет. Педагогикалық құзыреттіліктер бойынша медициналық жоғары оқу орындарының/базалық және бейіндік пәндер мектептерінің профессорлық-оқытушылық құрамының білімін бағалау нәтижелері [58].

32-суретте жалпы білім беретін пәндердің ПОҚ тәуелсіз емтихан нәтижелері көрсетілген, оның ішінде ОҚМА ПОҚ орташа балл бойынша - екінші орында (39,6 балл), ал өту балын жинаған ПОҚ саны бойынша - 1-ші орында.

Сурет 32. Жалпы білім беретін пәндердің ПОҚ тәуелсіз бағалау нәтижелері [58].

Тәуелсіз бағалау нәтижелері бойынша оқу жылы ішінде педагогикалық құзыреттер мен оқытылатын пәндер немесе мамандықтар бойынша ПОҚ біліктілігін арттыру, сондай-ақ ОҚМА профессорлық-оқытушылық құрамын аттестаттаудан өткізу жоспарланған.

7.3 Профессор-оқытушылар құрамының еңбегін ынталандыру

ПОҚ еңбегін ынталандыру профессор-оқытушылар құрамы мен кафедралардың қызметін рейтингтік бағалау арқылы жүзеге асырылады.

Оқу, әдістемелік, тәрбие және ғылыми жұмыстардың жоғары сапасы үшін оқытушыларды материалдық емес және материалдық ынталандыру әдістері қолданылады. ПОҚ ынталандыру жүйесі «ОҚМФА қызметкерлеріне сыйлықақы беру туралы Ережемен» реттеледі (2012 ж.).

«Оңтүстік Қазақстан медициналық академиясы» АҚ-да ПОҚ және кафедралардың қызметін бағалаудың рейтингтік жүйесі туралы ереже ПОҚ және ОҚМА кафедраларының рейтингін анықтау мақсатында әзірленді [47].

«Оңтүстік Қазақстан медициналық академиясы» АҚ (бұдан әрі - "ОҚМА" АҚ) оқытушыларының жалақысына үстемеақы туралы ереже (бұдан әрі-ереже) «ОҚМА» АҚ оқытушыларын ағылшын тілінде оқытқаны үшін көтермелеу жүйесін реттейді: тәртібі, шарттары, мерзімдері [51].

Бұл ереже CEFR (Common European Framework of Reference - шет тілін меңгерудің жалпыеуропалық құзыреттілігі) бойынша баламалы деңгейі бар, тапсыру сертификаттарымен расталған, тиісті ресми емтихандар (APTIS, IELTS, TOEFL) бойынша ағылшын тілінде оқытатын барлық оқытушылардың жалақысына үстемеақыларды қарастыру үшін әзірленген. Үстемеақы жүйесі «ОҚМА» АҚ оқытушыларын қажетті құзыреттерді өзін-өзі дамытуға ынталандыруға және нақты нәтижеге бағдарлауға бағытталған.

«ОҚМА» АҚ оқытушыларының ағылшын тілін меңгеруінің жоғары нәтижелілігі материалдық тұрғыда көтермеленеді: деңгейді растау емтиханын келесі тапсырғанға дейін жалақыға ай сайынғы үстемеақы.

Өтініш берудің шекті деңгейі болып табылады тесттердің бірінің нәтижесі: TOEFL Paper – 500, TOEFL CBT – 180, TOEFL IBT – 53, TOEFL ITP – 460, IELTS – 5.0, APTIS-B1 және одан жоғары. Емтиханды сәтті тапсырған оқытушы әр үш жыл сайын осы Ереженің талаптары бойынша ағылшын тілін меңгеру деңгейін растауға міндетті [51].

ЖОО-да Алғыс айту, құрмет грамотасымен марапаттау, атақтарға, медальдарға және ҚР ДСМ мен БҒМ төсбелгілеріне ұсыну сияқты моральдық көтермелеудің әртүрлі түрлері қолданылады. ПОҚ-ны көтермелеу заңдылық, жариялылық және ашықтық қағидаттарына негізделген. ПОҚ-ның көтермелеуге кандидатуралары жұмыстың тиімділігі мен сапасын ынталандыру мақсатында кафедралардың ерекше еңбегі мен қызметіндегі жетістіктері үшін ұсынылады.

33-суретте ОҚМА оқытушылар құрамының әлеуеті мен кәсіби құзыреттілігін арттыру бойынша ЖОО-ның қызметі схемалық түрде көрсетілген.

33-сурет. Академияның профессорлық-оқытушылық құрамының әлеуетін арттыру жөніндегі іс-шаралар.

сапаны қамтамасыз етудің, сапа жөніндегі құжаттаманың және оны бағалаудың жаңа нысандарының пайда болуына әкеледі [31].

Стратегиялық мақсаттарды айқындау кезінде білім беру ұйымдары сапаны қамтамасыз ету тұжырымдамасын университеттің миссиясы мен сапа саласындағы саясатты қалыптастырудың негізгі факторы ретінде негізге алады, онда сапаны қамтамасыз ету саясаттың, рәсімдердің, ішкі немесе сыртқы жүйелер мен тәжірибелердің жиынтығы, білім беру мекемесінің көрсеткіштерінің жиынтығы ретінде қарастырылады (Білім беру мазмұны, оқыту нысандары мен әдістері, материалдық-техникалық база және т.б.), [31,32].

«ОҚМА» АҚ сапаны қамтамасыз ету саясаты [59] Академияның білім беру қызметтері сапасының жоғары стандарттарын сақтауға, сондай-ақ денсаулық сақтау саласындағы жетекші әлемдік мамандарды тарту арқылы оқыту, ғылыми зерттеулер мен инновациялар арасындағы байланысты қамтамасыз етуге; іргелі және қолданбалы сипаттағы ғылыми зерттеулер жүргізу үшін ресурстық базаны қалыптастыруға; студенттердің азаматтық жетілуінің жеткілікті деңгейін қамтамасыз етуге және академияның бәсекеге қабілеттілігін арттыру мақсатында академия студенттері мен қызметкерлерін әлеуметтік қолдау бойынша қажетті шаралар.

Академия еуропалық жоғары білім беру кеңістігінде (ESG - European Standards and Guidelines) жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру сапасын қамтамасыз ету үшін халықаралық стандарттар мен нұсқаулықтарға негізделген ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің жұмыс істеуін қамтамасыз етеді. ЖОО қызметінің барлық түрлеріне «ОҚМА» АҚ келісілген және қабылданған сапаны қамтамасыз ету саясатын белгілейтін ESG стандарттарының критерийлеріне сәйкес ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттары (бұдан әрі-ІСҚЕС) әзірленді. Стандарттар ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің негізгі процестерінің егжей-тегжейлі сипаттамасын ұсынады [60].

Ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесі-бұл өзара байланысты және өзара әрекеттесетін білім беру сапасын басқару саясатының, стандарттарының, құралдары мен әдістерінің жиынтығы, яғни бұл сапаны қамтамасыз етуге бағытталған құралдар мен механизмдердің жиынтығы.білім беру жағдайлар (орта) құру және тиісті ұйым (процестер) арқылы. ІСҚЕС -бұл шарттар мен процестер [10].

Сапаны қамтамасыз ету саясаты қалыптастыруға бағытталған:

- қазіргі заманғы денсаулық сақтаудың сын-тегеуріндеріне сәйкес келетін бәсекеге қабілетті кадрларды даярлауға кепілдік беретін практикалық денсаулық сақтау мен фармацевтика саласының құзыреттілік тәсілі мен қажеттіліктеріне негізделген практикалық-бағдарланған білім беру бағдарламаларының сапалы білім беру контенті;

- Денсаулық сақтау мен фармацевтика саласын дамыту үшін жоғары мотивациямен және ғылыми-зерттеу әлеуетімен ерекшеленетін талантты талапкерлерді қабылдау арқылы сапалы контингент. Мәселен, соңғы бес жылда

білім алушылардың жалпы контингенті 19,2% - ға, ал шетелдік студенттер контингенті 1,3 есе (немесе 33,6% - ға) өсті.

- «ОҚМА» АҚ кадр саясатын іске асырудың жалпы процесіне кіріктірілген конкурстық рекрутинг және практикалық денсаулық сақтау мамандарын тарту арқылы сапалы персонал;

- университеттік аурухананы, оңтүстік өңірдің клиникалық және өндірістік базаларын қамтитын «ОҚМА» АҚ инновациялық экожүйесін дамыту арқылы заманауи білім беру ортасының кепілі ретінде сапалы инфрақұрылым.

Сапаны қамтамасыз ету менеджменті ішкі сапаны қамтамасыз етудің тиісті стандарттарында көрініс табатын сапалы контентті, сапалы контингентті, сапалы персоналды, сапалы инфрақұрылымды басқару жөніндегі іс-шараларды қамтиды.

«ОҚМА» АҚ-ның сапаны қамтамасыз ету саясаты Академияның бүкіл қоғамдастығы: академиялық персонал, білім алушылар, әкімшілік және басқарушылық құрам арасындағы сапа мәдениетінің құндылықтарына негізделген, оған сәйкес әрбір қызметкер сапаны қамтамасыз ету және арттыру бойынша өзінің міндеттемелері мен жауапкершілігін түсінеді. «ОҚМА» АҚ басшылығы барлық мүдделі тараптар арасында сапаны қамтамасыз ету, сапа мәдениетін қолдау жөніндегі саясатты іске асыруда көшбасшы болып табылады.

«ОҚМА» АҚ барлық персоналын алға қойылған міндеттерді шешуге тарту, академиялық сапаны жақсарту жолымен өз қызметін жақсарту сапаны қамтамасыз ету саясатына бейілділіктің көрсеткіші болып табылады.

«ОҚМА» АҚ академияны ұлттық және халықаралық деңгейде Қазақстанның денсаулық сақтау саласында жоғары білікті мамандарды даярлау бойынша көшбасшы ретінде тану үшін сапаны қамтамасыз ету саясатын қатаң ұстанатын болады.

9. Жоғары оқу орнының қызметін бақылау және бағалау

Оңтүстік Қазақстан медициналық академиясы еңбек нарығының сынтетеуіріндеріне жедел ден қояды, практикалық денсаулық сақтаумен және жұмыс берушілермен тығыз өзара іс-қимылда қызметті ұйымдастырады. Университеттің қызметі денсаулық сақтау жүйесінің қажеттіліктеріне, жұмыс берушілердің сұраныстарына және іске асырылатын білім беру бағдарламаларының еңбек нарығындағы өзгерістерге бейімделуге бағытталған.

Бәсекеге қабілетті білім беру ортасы ОП-ны жетілдіруге күшті ынталандыру болып табылады.

Қазақстанға ұлттық білім берудің барлық буындарының сапасын жақсарту бойынша үлкен жұмыс күтіп тұр [31].

Қазақстанның Жоғары мектебінің Болон процесіне интеграциялануымен білім беру нәтижелерін бағалауға, жоғары оқу орындарының білім сапасын және оның нәтижелерін бақылауға қойылатын талаптар артып келеді [32].

Білім беру сапасына қойылатын мемлекеттік талаптар ұлттық стандарттарда, үлгілік оқу жоспарларында және үлгілік оқу бағдарламаларында жазылған, бақылау жоспарлы және жоспардан тыс тексерулермен, мемлекеттік аттестаттаулармен жүргізіледі. Талаптарды орындамау ЖОО-ның білім беру бағдарламаларының жабылуына, білім беру ұйымы лицензиясының қолданылуын тоқтата тұруға немесе лицензиядан айыруға әкелуі мүмкін.

Қазақстан Республикасының жоғары оқу орындарының ұлттық және халықаралық деңгейлердегі бәсекеге қабілеттілігін арттыру аккредиттеу және академиялық саралау рәсімін жүргізу арқылы жүзеге асырылады.

9.1 Жоғары оқу орнының қызметін ішкі бағалау жүйесі

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында (ОҚМА) жоғарыда айтылғандармен қатар білім беру сапасын ішкі бағалаудың объективті құралдары жасалды, білім беру сапасын қамтамасыз етудің заманауи жүйелерін енгізу бойынша мақсатты жұмыс жүргізілуде.

Білім беру қызметтерінің сапасын бақылау құрылымдық бөлімшелердің білім беру және оқу-әдістемелік қызметін бақылау призмасы арқылы жүйелі мониторинг арқылы жүзеге асырылады. Білім беру сапасының мониторингі жүйелілік, жұмыс берушілердің сұраныстарына бағдарлану, ашықтық және кері байланысты талдау қағидаттары негізінде жүзеге асырылады.

Академияның білім беру қызметтерінің сапасын бақылауды қамтамасыз ету жөніндегі қызметі сыртқы (мемлекеттік) және ішкі тетіктерді де қамтиды [31,32]. Сонымен, білім беру қызметтерінің сапасын бақылау олардың өзара байланысында мамандарды даярлаудың барлық кезеңдерін қамтиды:

- білім беру қызметтерін жоспарлау, оларды іске асыру және білім беру қызметінің нәтижелерін тексеру;

- нәтижелерді талдау және ауытқулардың себебін анықтау;

- түзету және алдын алу іс-шараларының жоспарын әзірлеу;

- түзету және алдын алу іс-шаралары жоспарының іске асырылуын бақылау.

- Мүдделі тараптардың (оқытушылардың, білім алушылардың, жұмыс берушілердің) қатысуымен білім беру қызметтерінің сапасын бақылаудың барабар тетіктері әзірленді:

- стейкхолдерлерді білім беру қызметтерінің сапасын және оларды ұсыну процесінің жекелеген компоненттерін бағалауға тарту (білім алушылармен, жұмыс берушілермен, ата-аналармен әлеуметтік сауалнама жүргізу; ЖОО білім алушыларына мерзімді сауалнама жүргізу және ОҚМА студенттік өзін-өзі басқармасы мен «Жас-Отан» жастар қанаты өткізетін түрлі акциялар; прокуратура өкілдерімен және сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттікпен тұрақты кездесулер.

- мүдделі тараптарды практикалық денсаулық сақтау қажеттіліктерін ескере отырып, білім беру бағдарламаларын қалыптастыруға тарту (дөңгелек үстелдер және білім алушылармен, жұмыс берушілермен кездесулер).

Оқу процесінің ашықтығы қамтамасыз етіледі:

- «PLATONUS» LMS енгізу арқылы-электрондық журналды қоса алғанда, әртүрлі модульдермен электрондық құжат айналымы жүйесімен біріктірілген студенттерді басқару, оқу процесін қолдау және қашықтықтан оқытудың ішкі жүйелерін қамтитын автоматтандырылған ақпараттық жүйе;

- 2-кезеңдік аралық аттестаттауды енгізу (аралас кафедралардың/пәндердің оқытушыларын бағалауға тарта отырып, практикалық дағдылар орталығында практикалық/клиникалық дағдыларды қабылдау және емтихан барысын прокторинг және бейнебақылау жүйесін қолдана отырып компьютерлік тестілеу);

- әрбір академиялық кезеңде білімнің игерілу сапасын кезең-кезеңмен бақылауды ("Білім бөлімі") жүргізу және олардың нәтижелерін алқалы басқару органдарының (әдістемелік кеңестің) отырыстарында талқылау, кейіннен «білімнің өмір сүруі» деңгейі төмен пәндер бойынша түзету іс-шараларының жоспарларын әзірлеу;

- барлық аудиториялар мен оқу зертханаларында оқу процесінің бейне мониторингін жүргізу.

Академияның қызметі туралы ақпарат Академияның сайтында ұсынылған. Барлық білім алушылар үшін қолжетімді виртуалды оқу-әдістемелік база жұмыс істейді.

Бұдан басқа, білім алушылардың шағымдары мен ұсыныстарын қабылдау үшін сенім телефонының «Сенім жәшіктері» және «жедел желі» ұйымдастырылады; Академия сайтында ректордың блогы жұмыс істейді; сондай-ақ сыбайлас жемқорлыққа қарсы Айдар, баннер және сенім телефонының нөмірі орналастырылған.

Әр академиялық кезеңнің басында студенттерге профессор-оқытушылар құрамы, емтихан алушылар, Академияның басқа құрылымдық бөлімшелерінің қызметкерлері тарапынан жағымсыз көріністерді анықтау бойынша сауалнама ұйымдастырылады.

Бұдан басқа, факультет/ғылыми және клиникалық жұмыс басқармасы, магистратура және докторантура базасында білім беру бағдарламаларының мазмұны мен іске асырылу шарттары, Бағалау саясаты, білім алушылардың үлгерім сапасын ішкі бақылау және бағалау тетіктері, оқыту технологиялары және басқа да факультеттің/басқарудың академиялық мәселелері бойынша шешімдер қабылдайтын сапаны қамтамасыз ету жөніндегі комиссия (СҚК) жұмыс істейді, білім алушыларға сауалнама жүргізуді ұйымдастырады білім беру бағдарламалары, пәндер/Модульдер сапасының сәйкестігі тұрғысынан, академиялық адалдықты бұзу фактілерінің болуы тұрғысынан. ҚОК жұмысы «ОҚМА» АҚ Оқу-әдістемелік жұмысы туралы ішкі Ережемен реттеледі [61].

СҚК төраға мен мүшелерден тұратын алқалы орган болып табылады. КОК құрамына меңгерушілер, неғұрлым тәжірибелі оқытушылар, декан орынбасарлары, ОӘО өкілдері, білім алушылар мен жұмыс берушілер кіреді.

СҚК төрағалары тиісті үйлестіруді, қызметтің жеделдігі мен тиімділігін қамтамасыз ету мақсатында МС құрамына кіреді. Көк факультет кеңесінде өз

қызметі туралы мезгіл-мезгіл есеп береді. Осы мәселелер бойынша ақпарат МС отырыстарында тыңдалуы мүмкін.

2022 жылы Академияда «ОҚМА» АҚ келісілген және қабылданған сапаны қамтамасыз ету саясатын белгілейтін ESG (European Standards and Guidelines – Еуропалық сапа стандарттары) стандарттарының критерийлеріне сәйкес ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттары [60] әзірленді. Ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттары жалпы университеттің қызметін, басқаруды және құжаттама құрылымын, қызметкерлердің өкілеттіктері мен жауапкершілігін көрсететін ішкі сапаны қамтамасыз ету жүйесінің негізгі процестерінің егжей-тегжейлі сипаттамасын ұсынады, сонымен қатар тұтынушылардың талаптары мен оларды қанағаттандыру үшін қажетті ресурстарды белгілейді. 2024 жылы академия басшылығының шақыруы бойынша жоғары білімдегі ұлттық сарапшы С. М. Өмірбаев « Жаңа реттеу Саясаты аясында жоғары оқу орындарының сапасын ішкі қамтамасыз ету жүйесін баптау» тақырыбында оқыту семинары өткізілді [30]. 82 оқытушы және ЖОО құрылымдық бөлімшелерінің басшылары оқытылды. Семинар барысында Ішкі қамтамасыз етудің жаңартылған стандарттары әзірленді.

ОҚМА сапасын ішкі қамтамасыз етудің өзекті стандарттары Академия сайтында сілтеме бойынша орналастырылған <https://clck.ru/3FpcgH> .

ОҚМА сапасын ішкі қамтамасыз ету стандарттарының негізінде ББ академиялық комитеттері факультет декандарының басшылығымен жыл сайын факультет кеңестерінің отырыстарында, әдістемелік кеңесте талқылана отырып, іске асырылатын білім беру бағдарламаларын өзін-өзі бағалауды жүргізеді және Академияның сайтында орналастырады: <https://clck.ru/3FpchR> . (34-сурет).

34-сурет. ОҚМА виртуалды базасы және сауалнамаға қатысқандардың өзін-өзі бағалау есептері.

Виртуальная база ЮКМА

Рабочие программы, силлабусы, практики, срс, срс, лекции...

ГЛАВНАЯ

КОНТАКТЫ

Самооценка Образовательной программы (ОП)

Самооценка образовательных программ (Бакалавриат) 2023-2024

1. [Отчет по самооценке ОП 6B07201 Технология фармацевтического производства](#)
2. [Отчет по самооценке ОП 6B10104 Сестринское дело](#)
3. [Отчет по самооценке ОП 6B10106 Фармация](#)
4. [Отчет по самооценке ОП 6B10118 Медико-профилактическое дело](#)
5. [Отчет по самооценке ОП 6B10115 Медицина](#)
6. [Отчет по самооценке ОП 6B10116 Педиатрия](#)
7. [Отчет по самооценке ОП 6B10117 Стоматология](#)
8. [Отчет по самооценке ОП 6B10105 Общественное здравоохранение](#)

Самооценка образовательных программ (Резидентура) 2023-2024

1. [Отчет по самооценке ОП 7R01107 Пульмонология взрослая, детская](#)
2. [Отчет по самооценке ОП 7R01115 «ОНКОЛОГИЯ РАДИАЦИОННАЯ»](#)
3. [Отчет по самооценке ОП 7R01124 «ОНКОЛОГИЯ ВЗРОСЛАЯ»](#)
4. [Отчет по самооценке ОП 7R01125 «ТРАВМАТОЛОГИЯ-ОРТОПЕДИЯ ВЗРОСЛАЯ, ДЕТСКАЯ»](#)
5. [Отчет по самооценке ОП 7R01138 Семейная медицина](#)
6. [Отчет по самооценке ОП 7R01139 Терапия](#)
7. [Отчет по самооценке ОП 7R01142 Клиническая фармакология](#)
8. [Отчет по самооценке ОП 7R01150 Патологическая анатомия](#)
9. [Отчет по самооценке ОП 7R01134 Судебно-медицинская экспертиза](#)
10. [Отчет по самооценке ОП 7R01103 Аллергология и иммунология взрослая, детская](#)
11. [Отчет по самооценке ОП 7R01113 Психиатрия взрослая, детская](#)
12. [Отчет по самооценке ОП 7R01120 Нейрохирургия взрослая, детская](#)
13. [Отчет по самооценке ОП 7R01137 Неврология взрослая, детская](#)
14. [Отчет по самооценке ОП 7R09140 Физическая медицина и реабилитация](#)
15. [Отчет по самооценке ОП 7R01126 Урология и андрология](#)
16. [Отчет по самооценке ОП 7R01136 Общая хирургия](#)
17. [Отчет по самооценке ОП 7R01132 Акушерство и гинекология](#)
18. [Отчет по самооценке ОП 7R01101 Кардиология взрослая, детская](#)
19. [Отчет по самооценке ОП 7R01102 Ревматология взрослая, детская](#)
20. [Отчет по самооценке ОП 7R01104 Гастроэнтерология взрослая, детская](#)
21. [Отчет по самооценке ОП 7R01105 Гематология взрослая, детская](#)
22. [Отчет по самооценке ОП 7R01108 Эндокринология взрослая, детская](#)
23. [Отчет по самооценке ОП 7R01109 Нефрология взрослая, детская](#)
24. [Отчет по самооценке ОП 7R01123 Детская хирургия](#)
25. [Отчет по самооценке ОП 7R01128 Оториноларингология взрослая, детская](#)
26. [Отчет по самооценке ОП 7R01106 Онкология и гематология \(детская\)](#)

Самооценка образовательных программ (Магистратура) 2023-2024

1. [Отчет по самооценке ОП 7M10101 Медицина](#)
2. [Отчет по самооценке ОП 7M10102 Общественное здравоохранение](#)
3. [Отчет по самооценке ОП 7M10103 Сестринское дело](#)
4. [Отчет по самооценке ОП 7M10105 Медико-профилактическое дело](#)
5. [Отчет по самооценке ОП 7M10140 Общественное здравоохранение](#)
6. [Отчет по самооценке ОП 7M10141 Сестринское дело](#)
7. [Отчет по самооценке ОП 7M10144 Медицина](#)
8. [Отчет по самооценке ОП 7M10104 Фармация](#)
9. [Отчет по самооценке ОП 7M10142 Фармация](#)
10. [Отчет по самооценке ОП 7M10143 Фармацевтическая экология](#)

Самооценка образовательных программ (Докторантура) 2023-2024

1. [Отчет по самооценке ОП 8D10140 Фармация](#)
2. [Отчет по самооценке ОП 8D10141 Медицина](#)

9.2 Жоғары оқу орнының қызметін сыртқы бақылау және бағалау

С 2023 года министерством науки и высшего образования республики Казахстан внедрена новая регуляторная политика «с чистого листа» [62].

Основание для новой регуляторной политики:

- ҚР Президентінің 31.12.2020 ж. №484 Жарлығы «Бәсекелестікті дамыту жөніндегі мемлекеттік саясаттың негізгі бағыттары туралы»: «2021 жылдың соңына дейін заңнамаға бәсекелестікке әсерді бағалау тетігі мен әдіснамасын енгізуді көздейтін өзгерістер мен толықтырулар енгізуді қамтамасыз ету».

- ҚР 30.12.2021 ж. №95 Заңы «Өзгерістер енгізу туралы және жаңа реттеуші саясатты енгізу мәселелері бойынша заңнамалық актілерге толықтырулар енгізу ...»: «Реттеуші талаптарды қалыптастырудың 7 базалық шарттарын айқындау: негізділік, теңдік, ашықтық, орындылық, айқындылық, пропорционалдылық және ұтымдылық, жүйелілік».

- Мемлекет басшысының Қазақстан халқына Жолдауы «Әділ мемлекет. Біртұтас ұлт. Гүлденген қоғам», қыркүйек 2022ж.: «Толық "реттеуді" таза парақтан бастау керек». Жүздеген және мыңдаған заңға тәуелді құжаттар мен нұсқауларды шексіз түзетудің орнына жаңаақтам және түсінікті жұмыс ережелері бекітілуі керек»

Қазақстанның жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдары (бұдан әрі-ЖЖОКБҰ) қызметінің мониторингі Қазақстанның ғылым және жоғары білім Министрлігі әзірлеген «жоғары білімнің бірыңғай платформасы» ақпараттық жүйесі арқылы жүзеге асырылады [39, 63].

Академияның барлық қызмет түрлері бойынша білім беру қызметінің сапасын сыртқы бақылау уәкілетті және тәуелсіз органдар тарапынан жүзеге асырылады:

- сертификаттау органы тарапынан (2006 жылдан бастап) ИСО 9001-2008 халықаралық стандартының талаптарына сәйкестігі туралы құжат;

- жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беретін ұйымдардың білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарына және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесіне сәйкестігін растау [64];

- «Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы» Қазақстан Республикасының Кодексіне сәйкес білім алушылардың білімі мен дағдыларын және білім беру бағдарламалары түлектерінің, Денсаулық сақтау саласындағы мамандардың (тәуелсіз емтихан ұлттық орталығы) кәсіби даярлығын бағалауды жүргізуге уәкілетті орган аккредиттеген ұйым жүргізетін білім алушылардың білімі мен дағдыларын, Денсаулық сақтау саласындағы түлектердің кәсіби даярлығын сыртқы тәуелсіз бағалау 01.01.2025 ж. жағдай бойынша өзгертулер мен толықтырулар), [40]:

1. Білім алушылардың білімі мен дағдыларын және денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің кәсіби даярлығын бағалау мыналарға негізделеді:

1) тиісті мамандықтың білім беру бағдарламалары түлектерінің құзыреттеріне қойылатын талаптар;

2) салалық біліктілік шеңбері және кәсіби стандарт.

2. Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары бойынша білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау оқыту нәтижелеріне сәйкес жүргізіледі.

3. Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің кәсіби даярлығын бағалау тиісті білім беру бағдарламасы бойынша оқытудың түпкілікті нәтижелеріне сәйкес жүргізіледі.

Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің кәсіби даярлығын бағалау қорытынды аттестаттау (мемлекеттік емтихан), қорытынды бақылау құрылымына кіреді. Қорытынды аттестаттаудың (мемлекеттік емтиханның), Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің қорытынды бақылауының оң нәтижелері білім туралы құжат пен денсаулық сақтау саласындағы маман сертификатын алуға құқық береді [40].

«Білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау, Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің және денсаулық сақтау саласындағы мамандардың кәсіби даярлығын бағалау қағидаларын бекіту туралы» Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің 2020 жылғы 11 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-249/2020 бұйрығына сәйкес базалық пәндер циклін игеруді аяқтау бойынша үздіксіз медициналық білім берудің білім беру бағдарламаларының білім алушылары бағалауға жатады [57].

Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің кәсіптік даярлығын бағалауға орта (техникалық және кәсіптік), орта білімнен

кейінгі, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі медициналық, фармацевтикалық білімі бар және халықтың санитариялық-эпидемиологиялық салауаттылығы саласындағы түлектер жатады [57];

○ білім беру қызметтерінің аккредиттеудің белгіленген стандарттарына (регламенттеріне) сәйкестігі (тану рәсімін Ұлттық аккредиттеу және рейтинг агенттігі – ҰАРА жүргізді);

Бүгінгі таңда ОҚМА Денсаулық сақтау жүйесі мен фармацевтика саласы үшін жоғары сапалы мамандар даярлайтын, сол арқылы оңтүстік өңірде медициналық кадрлар тапшылығын еңсеру жөніндегі ұзақ мерзімді жоспарды, ал фармацевтикалық кадрлар бойынша - бүкіл ел көлемінде орындайтын елдің жетекші бейінді жоғары оқу орны болып табылады.

Жоғары білім беру сапасының мәдениеті, білім беру сапасын бағалау, білім беру сапасын басқару-қазіргі заманның басым аспектілері, өйткені білім беру сапасы адам мен қоғамның өмір сүру сапасын анықтайтын маңызды сипаттама болып табылады [31,32].

Білім беру процесінің деңгейіне қойылатын талаптардың ұдайы өсуі, оқытудың түпкілікті нәтижелерін өлшеудің/бағалаудың тиімді оқу технологиялары мен құралдарын іздеу; Академияның профессорлық-оқытушылық құрамының олардың қызметіне мониторинг пен талдау жасай отырып, әлеуетін үздіксіз арттыру; жұмыс берушілермен тығыз өзара іс-қимыл жасай отырып, білім беру бағдарламаларын әзірлеу фармацевтикалық және медициналық бейіндегі жоғары білікті бәсекеге қабілетті мамандарды даярлауға бағытталған ОҚМА қызметінің басым бағыттары болып табылады қазіргі ғылым мен практиканың жетістіктері негізінде.

ОҚМА ұжымы білім беру сапасын арттыру және оңтүстік өңір мен жалпы ел үшін бәсекеге қабілетті мамандар даярлау бойынша көптеген міндеттерді шешуі керек.

10. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру және басқару қызметін цифрландыру

Соңғы жылдары цифрландыру әдеттегі міндеттерді тезірек, ыңғайлы және тиімдірек шеше отырып, қызметтің барлық салаларына сәтті енгізілді.

Білім беру саласы да ерекшелік емес.

Жоғары білім беруді дамытудың қазіргі кезеңі жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында білім беру процесінің, ғылыми қызметтің және басқарудың ажырамас бөлігіне айналатын цифрлық технологияларды енгізуге кешенді көзқарасты талап етеді.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы цифрландыру: білім беруді басқарудың ақпараттық жүйелерін, оның ішінде веб-сайтты, білім беру порталын, оқытудың кредиттік технологиясын қамтамасыз етудің автоматтандырылған жүйесін, цифрлық білім беру ресурстарының, электрондық кітапхананың жиынтығын, сондай-ақ тестілеу

жүйесіне және ашық электрондық ресурстарға, көздерге қол жеткізуді қамтитын оқытуды басқару платформаларын қамтиды.

Жоғары оқу орындарындағы білім беру қызметін цифрландыру білім беру сапасын арттыруға ықпал етеді:

- Онлайн курстар мен виртуалды зертханаларды қоса алғанда, заманауи білім беру технологияларын енгізу.

- Сандық кітапханалар мен білім беру платформаларына қол жеткізу.

- Интерактивті оқыту жүйелерін пайдалану.

- Студенттердің қажеттіліктеріне сәйкес келетін бейімделген платформалар арқылы оқытуды жекелендіру.

- Арқылы әкімшілік процестерді жеңілдетеді:

- Оқу сабақтарының кестесін, білім алушылардың сабаққа қатысуын және олардың бағаларын есепке алуды қоса алғанда, оқу процесін басқаруды автоматтандыру.

- Талапкерлермен, білім алушылармен және түлектермен өзара іс-қимыл жасау үшін ақпараттық жүйелерді пайдалану.

- Электрондық мұрағаттар мен цифрлық қолтаңба технологияларын пайдалана отырып, құжат айналымын оңтайландыру.

- Академияда цифрлық трансформация процестері жүріп жатыр, соның ішінде:

- Студенттер мен оқытушыларды цифрлық құралдармен жұмыс істеу дағдыларына үйрету.

- Білім беру ресурстарына және ЖОО туралы ақпаратқа қол жеткізу үшін мобильді қосымшаларды енгізу.

- Қазіргі заманғы талаптарға сәйкес IT-инфрақұрылымды дамыту.

- Студенттік «өмірлік циклдің» барлық кезеңдерін сүйемелдеу және интеграциялау үшін цифрлық экожүйені құру: қабылдау, үлгерім мониторингі, тану және сертификаттау (түсуден жұмысқа орналасуға дейін).

- Академияда цифрландыру келесі аспектілерді қарастырады:

- Сандық кампус құру.

- Сандық ортадағы білім беру процесі.

- Ғылыми және инновациялық қызмет.

- Интернационалдандыру.

- Тиімді басқару.

Сандық кампус құру.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының цифрлық кампусы білім беру процесін, ғылыми зерттеулер мен әкімшілік қызметті тиімді қолдауды қамтамасыз ететін заманауи инфрақұрылым болып табылады. Жұмыстың негізгі бағыттары:

Желілік инфрақұрылым

- Жоғары жылдамдықты интернет байланысы: Академия 600 Mbps өткізу қабілеті бар талшықты-оптикалық кабельге негізделген кең жолақты

қосылымды қолданады. Бұл барлық цифрлық платформалар мен білім беру ресурстарына тұрақты қол жетімділікті қамтамасыз етеді.

- Wi-Fi желілері: барлық оқу ғимараттары мен жатақханалар үш санатқа бөлінген төртінші буын Wi-Fi желілерімен жабылған:

- қызметкерлер үшін о (WPA/WPA2-Enterprise қорғау);
- о білім алушылар үшін (WPA/WPA2-Enterprise қорғау);
- о қонақтар үшін (WPA/WPA2-жеке қорғаныс).

- Жақсартылған желі қауіпсіздігі: аутентификация үшін қосымша деректерді қорғауды қамтамасыз ететін 802.1 x протоколы қолданылады.

Серверлік қуаттар және деректерді сақтау жүйелері

- Серверлік жабдық: үлкен көлемдегі ақпаратты өңдеу үшін Dell r740 және Supermicro серверлері қолданылады, бұл есептеу тапсырмаларын тез орындауға мүмкіндік береді.

- Виртуалдандыру: VMware ESXi негізіндегі виртуалдандыру технологияларын енгізу (7.0 және 6.7 нұсқалары) сервер ресурстарын оңтайлы пайдалануға ықпал етеді.

- Деректерді сақтау жүйелері: гибриді сақтау жүйесі қолданылады:

- деректердің сақтық көшірмесін жасауға және қалпына келтіруге арналған жергілікті серверлер.

- ақпаратты қауіпсіз және қол жетімді сақтау үшін Synology платформасындағы бұлтты сақтау.

Киберқауіпсіздікті қамтамасыз ету:

- Антивирустық Қорғаныс: жұмыс станцияларында DR кешені орнатылған. күнделікті жаңартылатын Web Enterprise Essential.

- Брандмауэрлер: FortiGate және Cisco Firepower 1140 сыртқы қауіптерден қорғау, шабуылдардың алдын алу және жергілікті желінің қауіпсіздігін қамтамасыз ету үшін қолданылады.

Академияда цифрлық кампус құру ЖОО-да жұмыс тиімділігін арттыруға, білім беру ресурстарының қолжетімділігін қамтамасыз етуге және басқарудың ашық процестерін енгізуге мүмкіндік берді. Бұл жоғары медициналық білім беруді цифрлық трансформациялау жолындағы маңызды қадам.

Сандық ортадағы білім беру процесі.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру процесінің сапасын арттыру үшін цифрлық технологиялар белсенді енгізілуде. Біз білім алушылар теориялық білім алып қана қоймай, цифрлық ортада практикалық дағдыларды дамыта алатын жағдайлар жасауға тырысамыз.

Академиядағы білім беру қызметін цифрландырудың негізгі аспектілері:

Оқу процесінің сандық платформалары.

- Өзекті мәліметтер базасы бар білім беруді басқарудың ақпараттық жүйесі - LMS Платонус (<https://platonus.ukma.kz>), елдің бірыңғай Жоғары білім беру платформасына интеграцияланған: білім беру мониторингі, оқу процесін автоматтандыру үшін, прокторинг - емтихан барысын бақылау функциясы бар.

- Жазбаша емтихандар мен өндірістік тәжірибе күнделіктері үшін арнайы платформалар да қолданылады. Бұл жүйелердің негізгі мақсаты-білім

беру процесін басқаруды жақсарту, жұмыстың ашықтығы мен тиімділігін арттыру.

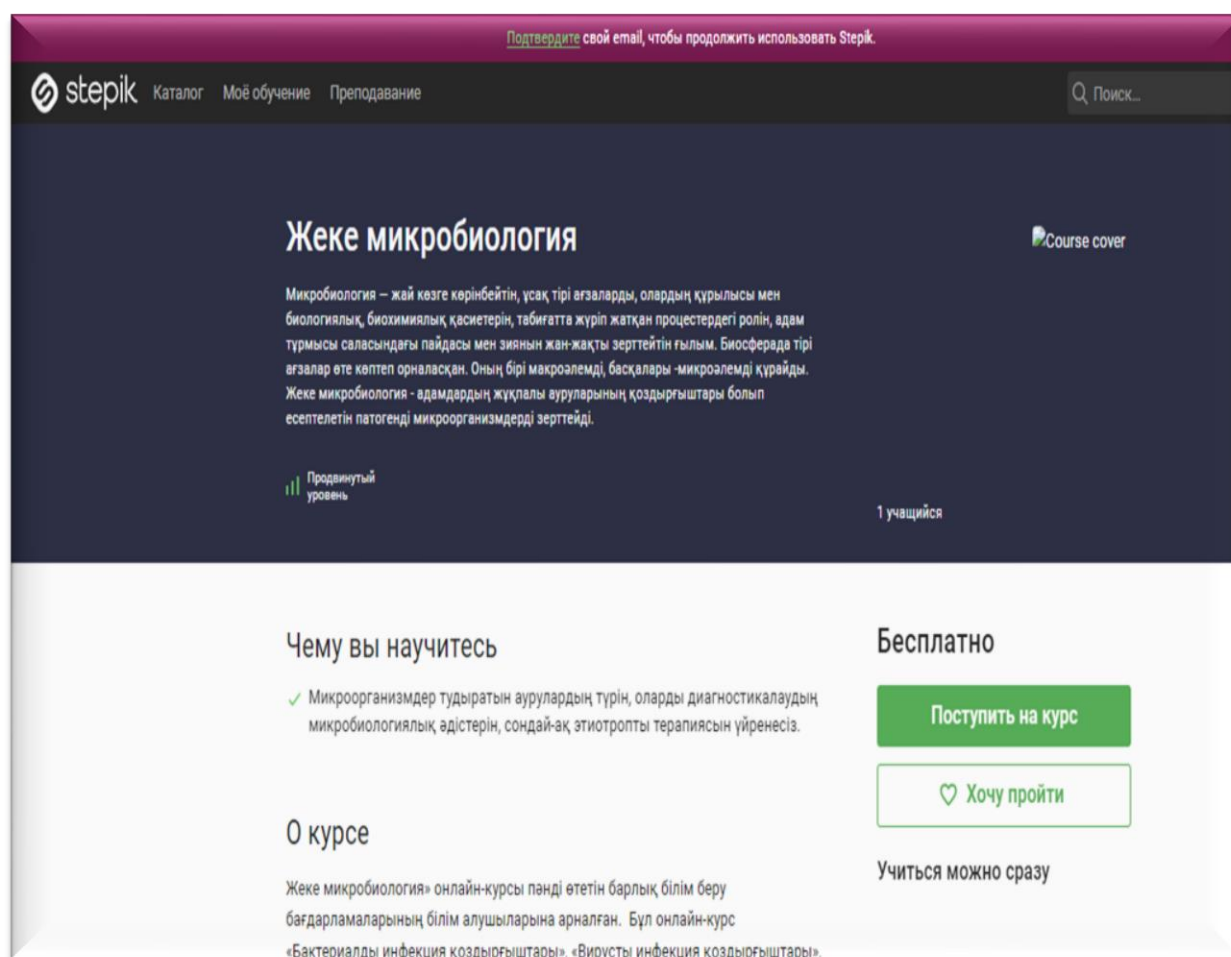
○ Moodle (<https://moodle.skma.edu.kz>) - қашықтықтан оқыту үшін қолданылатын электрондық курстарды басқару жүйесі студенттер мен оқытушылардың өзара әрекеттесуін жеңілдетеді. Платформа дәріс материалдарына, тапсырмаларға, талқылау форумдарына қол жеткізуге мүмкіндік береді (сурет. 35).

35-сурет. Moodle платформасы

Сонымен қатар, Академияның профессорлық-оқытушылық құрамы жаппай ашық онлайн курстар әзірлейді және оларды stepik онлайн білім беру платформасында орналастырады (36-сурет).

36-сурет. Stepik білім беру платформасы

- Медиатека (<https://media.skma.edu.kz>) – оқу және ғылыми ресурстарға қол жеткізу.

- Антиплагиат.VУЗ - барлық ғылыми жұмыстар мен жазбаша емтихандардың алынған материалдарының болуын тексеру үшін қолданылады.

«Платонус» автоматтандырылған ақпараттық жүйесінде келесі модульдер бар:

- Сауалнама
- Ағымдағы үлгерім журналы
- Білім туралы құжаттардың конструкторы
- Жатақхана
- Талапкерлерді онлайн тіркеу
- «Тапсырмаларды» Қарау
- Білім алушыларға қызмет көрсету орталығы
- Циклдік оқыту жүйесі
- Интернатураға ауысу

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының қызметіне мониторинг жүргізу үшін «Платонус» Автоматтандырылған ақпараттық жүйе (ААЖ) Қазақстанның ғылым және жоғары білім

министрлігінің «Жоғары білім берудің бірыңғай платформасы» ақпараттық жүйесімен (БЖЗҚ) интеграцияланады, онда жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беретін ұйымдардың білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптары көрсетіледі (ғылым министрінің бұйрығына сәйкес және Қазақстан Республикасының 2024 жылғы 5 қаңтардағы №4), сондай-ақ білім беру жүйесіндегі тәуекел дәрежесін бағалау критерийлері, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім бөлігінде (Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің 2022 жылғы 1 желтоқсандағы № 166 және Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрінің 2022 жылғы 2 желтоқсандағы № 116 бірлескен бұйрығына сәйкес).

Мысалы, «Платонус» ААЖ-да ЖОО профессор-оқытушылар құрамы туралы толық мәліметтерді (базалық білім, ғылыми дәреже, ғылымметриялық көрсеткіштер және т.б. – 55 – тен астам көрсеткіш); әрбір білім алушы туралы ақпаратты-50-ден астам тармақ толтырады.

- Сондай-ақ «Платонус» жүйесінде ББ аккредиттеу туралы ақпарат орналастырылады.

- Деканаттар түлектерді жұмысқа орналастыру туралы мәліметтерді және растайтын құжаттарды толтырады

- Білім туралы берілген құжаттардың электрондық мұрағаты жұмыс істейді-1991 жылдан бастап (30 жылдан астам).

- The Платонус академияны басқару үшін ақпаратты жинау және өңдеу процесі автоматтандырылған.

- Платонус Академияның қызметін кешенді бағалауға, объективті көрсеткіштер негізінде салыстырмалы талдауға, ішкі нормативтік құжаттарды өзектендіруге және басқару шешімдерін қабылдауға мүмкіндік береді,

- Бұдан басқа, білім беру бағдарламаларын іске асыру үшін Академия оларды «БББ тізілімі» Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ақпараттық жүйесіне жіберіледі және ұлттық сарапшылар сараптамасынан өткеннен кейін ғана оң қорытынды және оқу нәтижелеріне қол жеткізу көрсеткіші 75% және одан жоғары болғаннан кейін ғана осы Білім беру бағдарламасы Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің ақпараттық жүйесімен біріктірілген Білім беру бағдарламаларының тізіліміне енгізіледі..

Цифрландыру талдау мен шешім қабылдауды жеңілдетеді:

- Академияның даму бағдарламасын, стратегиялық бағыттар мен Стратегия индикаторларын іске асыру, мониторингілеу және талдау үшін ЖОО оқытушылары мен бөлімшелерінің KPI автоматтандырылған жүйесі жұмыс істейді (<http://kpi.skma.kz/app>).

- «Платонус» автоматтандырылған жүйесіндегі "сауалнама" модулі Оқыту сапасын бағалау үшін білім алушылардан кері байланыс алуға мүмкіндік береді (<https://platonus.ukma.kz>).

- Академиялық үлгерімнің автоматтандырылған мониторингі студенттердің оқу нәтижелерін талдауға көмектесетін GPS жүйесі (GPA) арқылы есептеледі (<http://kpi.skma.kz/gpi>).

- Оқу корпустарын, жатақханаларды және оларға іргелес аумақтарды бейнебақылаумен қамтамасыз ету (Hikvision iVMS-4200 Саны бақылау камерасы 30-50 күннен бастап Сақтау жазбасы бар 694) қауіпсіздік, оқу процесін бақылау және «Платонус» платформасымен интеграция арқылы емтихан рәсімдерінің ашықтығы үшін.

- Сонымен қатар, бұзушылықтарды автоматты түрде бақылау үшін емтиханның бүкіл процесінің бейне және аудио жазбалары бар автоматты прокторинг қолданылады

Ақпараттық ресурстарға мыналар жатады:

- Электрондық кітапхана:

Білім беру ақпараттық ресурстары, АБИС ИРБИС 64 + базасындағы кітапхананың электрондық каталогы студенттер мен оқытушыларға оқулықтарды, мақалаларды және ғылыми еңбектерді қоса алғанда, әдебиеттерді жылдам іздеуге және оларға қол жеткізуге мүмкіндік береді.

- Бейресми білім беру платформалары:

академияның виртуалды базасын қосыңыз (<https://base.ukgfa.kz>) және қосымша білім беру материалдарына, академияның ПОҚ онлайн-курстарының платформасына – MOODLE қол жеткізуді қолдайды.

Бейресми білім беру студенттерді онлайн оқытуға арналған Стэнфорд университетінің - COURSERA жаһандық білім беру платформасында да мүмкін: осылайша 2024 жылы Қазақстанның ғылым және жоғары білім министрлігі пайдаланушы лицензияларын берді, соның арқасында барлық деңгейдегі Академияның 800 білім алушысы орта есеппен 2 сертификат алды.

Сонымен қатар, Академия 2024-2025 оқу жылы ішінде профессор-оқытушылар құрамының онлайн біліктілігін арттыру үшін 50 Coursera пайдаланушы лицензиясын сатып алды.

Цифрлық білім беру ресурстарын әзірлеу.

Білім беру платформалары және оқытуды басқару жүйелері (LMS); интерактивті технологиялар (панельдер, виртуалды зертханалар); цифрлық мазмұнды кеңейту бойынша жұмыс (оқыту бейнематериалдары, дәріс жазбалары, аудио сабақтар); оқытуға арналған мобильді қосымшалар; онлайн оқыту және бейнеконференция құралдары (бейнеконференция платформалары); жаппай ашық онлайн курстар.

Академияның ресми сайты мына жерде орналасқан <https://skma.edu.kz/> , Академия қызметінің барлық бағыттары бойынша ақпараттық бөлімдермен. Ақпарат үш тілде (қазақ, орыс, ағылшын) орналастырылады. Сайтта орналастырылған барлық тіркемелер белсенді және қол жетімді.

ЖОО сайтында «Білім беру порталы» сілтемесі бойынша профессор-оқытушылар құрамы мен білім алушылар Академияның білім беру және оқу-әдістемелік қызметі бойынша барлық ішкі нормативтік құжаттармен таныса алады.

ОҚМА виртуалды оқу-әдістемелік базасы Академияның оқу-әдістемелік материалдарының бірыңғай ақпараттық жүйесін және оқытушылардың авторлық әзірлемелерін қалыптастыру; ОҚМА жергілікті желісі арқылы білім

алушылардың пәндердің/модульдердің оқу және әдістемелік материалдарына еркін қол жеткізуін қамтамасыз ету мақсатында құрылған. Мұнда білім алушыларды таныстыру үшін профессор-оқытушылар құрамының портфолиосы ауыстырылды.

Виртуалды әділдік кабинеті жұмысстейді, онда оқу тілдерінде іс жүргізу асырлатын дайындық деңгейлер мен білім беру бағдарламалары бойынның оқу-әділдік кешені орналастырылған.

Осы порталда білім беру бағдарламалары бөлінісінде пәндер бойынша электрондық оқулықтардың тізімі орналастырылған (https://base.ukgfa.kz/?page_id=241), сондай-ақ оқыту бейнематериалы.

Кітапханалық-ақпараттық орталықты цифрландыру.

Цифрлық технологиялар БЦЖ жұмысының барлық бағыттарына енгізіледі және мыналарды қамтиды:

- Кітапхана процестерін автоматтандыру- кітапханалық ақпараттық жүйелерді енгізу-операциялар мен технологиялық процестерді автоматтандыру.

- Қызмет көрсетуді ақпараттандыру – электрондық каталог деректері мен іздеу жүйелеріне веб-қол жетімділікті жетілдіру.

- Электрондық ресурстарға және цифрлық коллекцияларға - тәулік бойы қол жеткізу қамтамасыз етілген электрондық толық мәтінді кітаптарға, журналдарға және дерекқорларға (халықаралық және отандық) тәулік бойы қол жеткізу.

- RFID технологияларына негізделген автоматтандыру жүйесі. Өзіне-өзі қызмет көрсетуге көшу. Кітапхана қорын сақтау және түгендеу үшін таңбалау.

- Жұмыс істеп тұрған кітапхана сайты lib.ukma.kz/ru/ - кітапхананың әртүрлі ақпараттық ресурстарына қол жеткізуге мүмкіндік береді.

- Қызметкерлер мен білім алушылардың ақпараттық сауаттылығын арттыруға арналған дәріс - практикалық сабақтар, семинар-тренингтер өткізіледі, библиографиялық ақпараттандыру арқылы ақпарат таратылады.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы Ғылыми зерттеулерді қолдау үшін цифрлық технологияларды белсенді қолданады. Негізгі бағыттар:

1. Ғылыми жарияланымдардың сандық кітапханасы: форматта ұсынылған мақалалар, оқулықтар, монографияларды қамтитын профессорлық-оқытушылық құрамның еңбек базасы құрылды .doc және .pdf.

Бұл ресурстар пайдаланушыларға ыңғайлы қол жетімділікті қамтамасыз ететін «Платонус» LMS жүйесінде сақталады.

2. Кітапхананы автоматтандырудың кезеңдік процестері.

3. Медициналық гипотезалар мен этиканың орталық азия журналының «Central Asian Journal of Medical Hypotheses and Ethics» цифрлық форматы-ғылыми қызметтің негізгі нәтижелерін жариялау үшін Қазақстан Республикасы ҰАҚ ғылым және жоғары білім саласындағы сапаны қамтамасыз ету Комитетінің ғылыми басылымдарының тізбесіне кіреді.

Халықаралық ынтымақтастықты қолдау үшін академия шетелдік студенттерді тартуға және академиялық ұтқырлықты дамытуға ықпал ететін цифрлық шешімдерді енгізді.

1. Шетелдік студенттерді тарту үшін онлайн-өтінім беру платформасы құрылды (<https://platonus.ukma.kz/registration.html>). академияның ақпараттық бетінде түсу процесі және қажетті құжаттар туралы толық ақпарат орналастырылған.

2. Академиялық ұтқырлықты есепке алу жүйесі студенттер мен оқытушылардың қозғалысын бақылауға мүмкіндік береді. Академия сайтында «академиялық ұтқырлық» бөлімі ұсынылған (<https://skma.edu.kz/ru/pages/akademicheskaya-mobilnost>) алмасу бағдарламалары туралы ақпаратты қамтиды.

3. «Білім алушыларға қызмет көрсету орталығы» модулі анықтамалар, өтініштер және басқа құжаттарды беруді автоматтандырады. Бұл өзара әрекеттесу процесін студенттер мен оқытушылар үшін ыңғайлы етеді

Академияны басқаруда цифрландыру барлық процестердің ашықтығы мен жеделдігін арттыра отырып, шешуші рөл атқарады.

Сандық Басқару стратегиясы қамтамасыз етілген:

- ERP жүйелерін қолдану (enterprise resource planning),
- «Платонус» білім беру платформасы, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің бірыңғай жоғары білім платформасымен біріктірілген,
- Электрондық құжат айналымы - Salem Office (<https://salemoffice.kz/sign-in>),

- Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің «Білім беру бағдарламаларының тізілімі» ақпараттық жүйесі,

- сонымен қатар, 2025 жылдың қаңтарынан бастап Жоғары білім берудің ақпараттық жүйесі негізінде Қазақстандағы жоғары және кәсіптік білім беру ұйымдарының Ұлттық рейтингісі іске қосылды,

- KPI платформасы: қызметкерлердің жетістіктерін бағалау жүйесі тиімділіктің негізгі көрсеткіштерінің орындалуын бақылауға және объективті деректер негізінде басқару шешімдерін қабылдауға мүмкіндік береді.

Цифрландыру процестердің ашықтығын қамтамасыз етеді: цифрлық құралдарды пайдалану әкімшілік процестерді автоматтандыруға және стандарттауға мүмкіндік береді, бұл уақыт шығындарын азайтады және қателіктер қаупін азайтады.

Цифрландыру ЖОО қызметінің мониторингі мен талдауды жеңілдетеді: «Платонус» жүйесінің көмегімен оқыту сапасын бағалау үшін сауалнама модульдері, студенттердің академиялық жетістіктерін талдау үшін GPA-жүйесі іске асырылды.

Сонымен қатар, цифрлық құзыреттілікті дамытудың маңыздылығын ескере отырып, қазіргі уақытта бакалавриат деңгейлерінде жоғары білімнің білім беру бағдарламаларын өзектендіру бойынша пәндерді, модульдерді және ББ оқыту мазмұны мен нәтижелеріне, жалпы алғанда, жасанды интеллект мәселелерін енгізе отырып жұмыс жүргізілуде.

Осылайша, цифрландыру негізгі процестерді оңтайландыруды ғана емес, сонымен қатар тиімді басқаруды, мониторингті және шешім қабылдауды қамтамасыз ете отырып, олардың сапасын арттыруға ықпал етеді.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы жоғары оқу орнын басқару тиімділігін арттыру және білім беру қызметінің ішкі сапа жүйесін қамтамасыз ету құралы ретінде цифрлық білім беру экожүйесін жаңғырту бойынша тұрақты жұмыс жүргізуде.

Қорытынды

Монографияда медициналық кадрларды даярлаудың қазіргі заманғы аспектілері, жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беруді ұйымдастыруда оқу-әдістемелік жұмысты жетілдіру егжей-тегжейлі сипатталған, Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәсілдері мен оларды әзірлеу тәжірибесі толыққанды ашылған.

ЖОО-ның алқалы басқару органдарының жұмысына жұмыс берушілерді тарту, кадрларды даярлау, білім беру бағдарламаларын әзірлеу, Академия түлектерін жұмысқа орналастыру мәселелеріне жұмыс берушілерді тарту бойынша жүргізілетін жұмыс тәжірибесі ұсынылды. ОҚМА түлектерін даярлау сапасын бағалау бойынша жұмыс берушілердің сауалнамасына егжей-тегжейлі талдау ұсынылды.

Сонымен қатар, Академияда білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау саясаты мен критерийлері толық сипатталған, құзыреттерді өлшеу және оқу нәтижелерін бағалау тәжірибесі егжей-тегжейлі ұсынылған, соңғы үш жылдағы Оңтүстік Қазақстан медицина академиясының бакалавриат және интернатура түлектерінің тәуелсіз қорытынды емтиханына талдау жүргізілген.

Монография кадрларды даярлаудағы профессор-оқытушылар құрамының негізгі рөлін, ЖОО оқытушыларының құзыреттілігін жетілдіру тетіктерін, ПОҚ еңбегін ынталандыруды толық ашады.

Сапаны қамтамасыз ету саясаты, ЖОО қызметін ішкі бағалау және оны сыртқы бақылау жүйесі егжей-тегжейлі баяндалған.

Оңтүстік Қазақстан медицина академиясында білім беру және басқару қызметін цифрландыру бойынша тәжірибе ұсынылды.

Монографияның медициналық және фармацевтикалық білім берудің басшылары мен ұйымдастырушылары, оқытушылар, докторанттар, магистранттар мен білім алушылар үшін практикалық маңызы бар.

Алынған нәтижелерді білім беру бағдарламаларын әзірлеу және/немесе өзектендіру, оқу және әдістемелік үдерістерді жетілдіру кезінде пайдалануға болады.

Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының қызметін жетілдіру, білім беру және зерттеу үдерістерін цифрландыру, профессор-оқытушылар құрамы мен деканаттардың қызметіне мониторинг пен бағалау одан әрі зерделеуді талап етеді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. Қазақстан Республикасы Үкіметінің Қаулысы. Қазақстан Республикасының денсаулық сақтауды дамытудың 2026 жылға дейінгі тұжырымдамасын бекіту туралы: бекіту 2022 жылғы 24 қараша, № 945.
2. "Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрлігінің 2023-2027 жылдарға арналған даму жоспарын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің бұйрығы: бекіту. 2023 жылғы 27 қаңтар, № 64 (20.02.2024 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен)
3. Сагинтаева А. [и др.]. Разработка образовательных программ: локальные ответы на глобальные вызовы высшего образования. М.: - Нур-Султан: Высшая школа образования Назарбаев Университета, 2021. - 236 с.
4. Омирбаев С.М. Особенности и принципы формирования модульных образовательных программ // Вестник Карагандинского университета. - 2013. - №1 (69). – С. 9-15.
5. Омирбаев С., Мухатаев А., Бурбекова С., Касенов А., Сулейменова Ш. Система обеспечения качества высшего образования: реинжиниринг: М.: – Астана: Национальный центр развития высшего образования, Astana IT University, 2023. - 212 с.
6. Зеер Э. Ф. и др. Психология профессионального развития: методология, теория, практика / под ред. Зеера Э. Ф. М.: Екатеринбург: Изд-во Рос. гос. проф.-пед. ун-та. РГПТУ, 2011. – 159 с.
7. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования [Электронный ресурс] / Эксперимент и инновации в школе - Режим доступа: <http://www.rsvh.ru/article.html?id=50758>.
8. Хуторской А.В. Технология проектирования ключевых и предметных компетенций [Электронный ресурс] / Интернет-журнал "Эйдос", 2005. Режим доступа: <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>.
9. Зеер Э.Ф. Компетентностный подход к образованию// Образование и наука. - 2005. - №3. - С.27 – 40
10. Нежегольский А.Н Реализация компетентностного подхода в высшей военной школе на основе контекстного обучения// Инновации в образовании. - 2011. - №11. - С.73-83.
11. Болотов В. А., Сериков В.В. Компетентностная модель: от идеи к образовательной программе // Педагогика. - 2003. – № 10. – С. 8-14.
12. Иванов Д. А. Компетентности и компетентностный подход в современном образовании / – М.: Чистые пруды, 2007. – 32 с.
13. Щербакова В.В. К вопросу о профессиональной компетентности [Электронный ресурс] /Сибирский педагогический журнал. - 2008. - №2.

С.18- Режим доступа: <http://www.sziu.ru/publication/650/rossijskij-nauchno-prakticheskij-zhurnal-upravlencheskoe-konsultirovanie/>

14. Зимняя И.А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования [Электронный ресурс] / Режим доступа: <http://www.rsvh.ru/article.html?id=50758>
15. Баранникова А.В. Компетентностный подход и качество образования/ М.: Моск. центр качества образования, 2008. – 61 с.
16. Компетентностный подход в образовании и обучении [Электронный ресурс] // Ю. Духнич/ 2014, 2 с. Режим доступа: <http://www.smart-edu.com>
17. Мукашева М.О. О необходимости использования результатов обучения при проектировании образовательных программ // Высшая школа Казахстана. Информационно-аналитический журнал. – 2013.- №3. - С.63-67
18. Сейдахметова Р.Г. Измерение качества результатов обучения – инструмент успешного продвижения Болонских реформ // Высшая школа Казахстана. Информационно-аналитический журнал. – 2013. - №4. - С.5-9.
19. Байда Н.Е., Дик А.П. Цифровые технологии национальной системы профессиональных квалификаций // The 2th International Conference on Digitalization of (DSEME-2019). - December 05-06. - 2019. - Yekaterinburg, Russian Federation. - С.8 – 14.
20. Омирбаев С. М. Разработка образовательных программ в контексте Болонских ключевых обязательств // Национальная модель обеспечения качества образования в Казахстане. Образование. Обеспечение качества. НААР. – 2021. - , 3 (24). - с.24-29.
21. Таксономия Блума: как ставить цели в образовании [Электронный ресурс]. Режим доступа: <https://surl.li/gplrez>
22. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Білім беру бағдарламаларын әзірлеу тәртібі мен рәсімдері туралы ереже " П 451-2024: бекіту 2024 жылғы 29 сәуірде, №5.
23. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Модульдік білім беру бағдарламаларын әзірлеу туралы ереже: бекіту 2024 жылғы 29 сәуір, №5.
24. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Элективті пәндер каталогы, жұмыс оқу жоспарлары, академиялық күнтізбелер және оқу сабақтарының кестесі шеңберіндегі білім беру бағдарламаларын бекіту ережесі: бекіту. 2024 жылғы 08 қаңтар. № 3.
25. Манарбек Г., Кондыбаева С., Садыханова Г., Жакупова Г., Байтанаева Б. Модернизация образовательных программ: полезный инструмент обеспечения качества (2019) // Труды 33-й конференции Международной ассоциации управления бизнес- информацией, IBIMA 2019: Education Excellence and Innovation Management through Vision. – 2020. - с. 4936-4945

26. Ю. Духнич. Компетентностный подход в образовании и обучении [Электронный ресурс] / 2014. - Режим доступа: <http://www.smart-edu.com>
27. Измерение и оценка сформированности компетенций в системе функционально-ориентированной подготовки специалистов [Электронный ресурс] / Режим доступа: http://ntfmfkonf.ucoz.ru/publ/optimizacija_obrazovatel'nogo_processa/izmerenie_i_ocenka_sformirovannosti_kompetencij_v_sisteme_funkcionalno_orientirovannoj_podgotovki_specialistov/14-1-0-128
28. Хамзина Г.М. Оценивание для обучения и оценивание обучения [Электронный ресурс] / Учительские университеты. Режим доступа: [http://Руководство для учителя \(3\) 2012г.](http://Руководство_для_учителя_(3)_2012г.) 3 с.
29. Джуманов Т.М. Оценка качества результатов обучения на основе компетентностного подхода // NovaInfo. - 2017 г. - № 67. Т.1. - С.105-108.
30. Омирбаев С. М., Ахмед-Заки Д.Ж. Трансформация казахстанской кредитной системы: привязка к результатам обучения и финансированию // Қозыбаев атындағы СҚМУ Хабаршысы. Вестник СКГУ имени М. Козыбаева. - 2019. - № 1 (42). - С. 82-88
31. Омирбаев С. Национальная модель обеспечения качества образования в Казахстане // Образование. Обеспечение качества. НААР. – 2021. - 3 (24). – С. 24-29.
32. Акыбаева Г. Человеческий капитал – ключевой ресурс развития нового Казахстана // Презентация Форума науки и высшего образования 2022. МНВО РК. - 2022 г. 24-25 августа.
33. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АҚ оқыту нәтижелерін бағалау саясаты: бекіту 2022 жылғы 7 қараша, №2.
34. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығы. Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарында Кредиттік оқыту технологиясы бойынша оқу процесін ұйымдастыру қағидаларын бекіту туралы: бекіту 2011 жылғы 20 сәуір, № 152.
35. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АҚ білім алушыларының практикалық дағдыларын аттестаттауды ұйымдастыру және өткізу туралы ереже: бекіту 2024 жылғы 8 қаңтар, №3.
36. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АА-да жазбаша және ауызша нысанда емтихандарды ұйымдастыру және өткізу тәртібі туралы ереже 044/462-2022: бекіту 2022 жылғы 7 қараша, № 2.
37. Жоғары оқу орны ішілік сапа бақылау комиссиясы. ОҚМА-да білім алушыларды аралық және қорытынды аттестаттаудан өткізу үшін тест тапсырмаларын әзірлеу процесі туралы ереже. П 044/434-2021: бекіту 2021 жылғы 3 қыркүйек, №1

38. Инструкция по автоматизации процесса передачи сведений согласно перечню критериев оценивания ОВПО в систему управления рисками. Развитие и сопровождение автоматизированной информационной системы «Единая платформа высшего образования». – Астана. - 2024 года.
39. "Халық денсаулығы және денсаулық сақтау жүйесі туралы" Қазақстан Республикасының Кодексі. 1-бап. Тармақшалар 175-176. 25-тарау. Денсаулық сақтау саласындағы білім беру қызметі. 223-бап. Медициналық білім беру бағдарламалары бойынша білім алушыларды, түлектерді және денсаулық сақтау саласындағы мамандарды бағалау. 01.01.2025 ж. жағдай бойынша өзгерістер мен толықтырулармен.
40. Мурзалинова А.Ж., Чемоданова Г.И., Погребницкая М.В. К вопросу о рейтинговой оценке профессорско-преподавательского состава вуза [Электронный ресурс] // Режим доступа: http://rusnauka.com/6_NiTSB_2009/Pedagogica/41505.doc.htm
41. Рябова Т.М. Оценка профессиональной деятельности профессорско-преподавательского состава вузов в условиях модернизации высшего образования / Автореферат диссертации. – Москва. - 2011. - 27 с.
42. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы. Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарының педагогтері (профессор-оқытушылар құрамы) үшін кәсіптік стандартты бекіту туралы": бекіту 2023 жылғы 20 қараша, № 591.
43. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. "Оңтүстік Қазақстан медициналық академиясы" АҚ профессор-оқытушылар құрамы лауазымдарының біліктілік сипаттамасы. П 459-2024: бекіту 2021 жылғы 29 желтоқсан, №5.
44. "ОҚМА" АҚ Директорлар кеңесі. "Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы" АҚ Кадр саясаты. КП 103-2024: бекіту 2024 жылғы 7 маусым.
45. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы акционерлік қоғамының профессор-оқытушылар құрамы мен ғылыми қызметкерлерінің лауазымдарына конкурстық орналасу ережесі: бекіту 2021 жылғы 29 желтоқсан, №5.
46. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. Профессор-оқытушылар құрамы мен кафедралардың қызметін рейтингтік бағалау туралы ереже": бекіту 2024 жылғы 26 ақпан, № 12.
47. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. "ОҚМА" АҚ қызметкерлеріне еңбекақы төлеу, сыйлықақы беру, материалдық көмек көрсету және сауықтыруға жәрдемақы төлеу туралы ереже.
48. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Рейтингтік (рецензияланатын) ғылыми журналдардағы жарияланымдары үшін "ОҚМА" АҚ қызметкерлеріне сыйақы беру туралы ереже": бекіту 2023 жылғы 29 қаңтар, №3.

49. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Оқытудың белсенді әдістерін (ОБӘ) енгізу және АМО-ны қолдана отырып ашық сабақ өткізу туралы ереже: бекіту 2022 жылғы 07 Қараша, №2.
50. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "Оңтүстік Қазақстан медицина академиясы" АҚ оқытушыларының жалақысына үстемеақы туралы ереже. П - 66-2024.
51. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. Профессор-оқытушылар құрамы мен әкімшілік-басқару персоналының біліктілігін арттыру туралы ереже: бекіту 2024 жылғы 27 наурыз, № 13.
52. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АҚ профессор-оқытушылар құрамын аттестаттау туралы ереже. П 492-2024 ж.
53. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрінің бұйрығы. Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру ұйымдарындағы профессор-оқытушылар құрамының ұсынылатын педагогикалық жүктемесін және ең төменгі жалақысын айқындау туралы: бекіту 2021 жылғы 25 Наурыз, № 122.
54. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. Профессор-оқытушылар құрамының педагогикалық жүктемесі туралы ереже: бекіту 2020 жылғы 2 желтоқсан, № 2.
55. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің бұйрығы. Денсаулық сақтау саласындағы білім беру деңгейлері бойынша МЖМБС: бекіту 2022 жылғы 4 шілде, № ҚР ДСМ-63
56. Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің бұйрығы. Білім алушылардың білімі мен дағдыларын бағалау, Денсаулық сақтау саласындағы білім беру бағдарламалары түлектерінің және денсаулық сақтау саласындағы мамандардың кәсіптік даярлығын бағалау қағидаларын бекіту туралы: бекіту 2020 жылғы 11 желтоқсан, № ҚР ДСМ-249/2020.
57. Досмамбетова К. К. Результаты независимой оценки профессорско преподавательского состава медицинских вузов. Проблемы, пути решения/ Презентация Руководителя отдела оценки знаний и навыков обучающихся и выпускников образовательных программ в области здравоохранения Национального центра независимой экзаменации на заседании. УМО РУМС по направлению подготовки — Здравоохранение. – 21 ноября 2024 года.
58. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АҚ сапасын қамтамасыз ету саясаты. <https://surl.li/rztglc>
59. "ОҚМА" АҚ Ғылыми кеңесі. "ОҚМА" АҚ ішкі сапаны қамтамасыз ету стандарттары СТ 023-2024: бекіту 2024 жылғы 27 наурыз, №13.

60. "ОҚМА" АҚ сапа жөніндегі кеңесі. "ОҚМА" АҚ Оқу-әдістемелік жұмысы туралы ереже. П. 483-2024.: бекіту 2024 жылғы 29 сәуір, №5.
61. Кобенова Г.И. Новая регуляторная политика с «чистого листа»: основные подходы/ Материалы семинара в г. Шымкент (23-24 февраля 2023 года / Председатель Комитета высшего и послевузовского образования МНВО РК.
62. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрі мен Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика Министрінің бірлескен бұйрығы. Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру бөлігінде білім беру жүйесінің тәуекел дәрежесін бағалау критерийлерін және тексеру парақтарын бекіту туралы: бекіту. 2022 жылғы 1 желтоқсан, № 166 және 2022 жылғы 2 желтоқсан, № 116
63. Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрінің бұйрығы. Жоғары және (немесе) жоғары оқу орнынан кейінгі білім беретін ұйымдардың білім беру қызметіне қойылатын біліктілік талаптарын және оларға сәйкестікті растайтын құжаттар тізбесін бекіту туралы: бекіту. 2024 жылғы 5 қаңтар, № 4.

АНАРТАЕВА М.Ұ.

**МЕДИЦИНАЛЫҚ КАДРЛАРДЫ
ДАЯРЛАУДЫҢ ЗАМАНАУИ
АСПЕКТІЛЕРІ**

Басуға 10.04.2025 жылы қол қойылды.

Қаріп түрі «Times New Roman»

Көлемі 6,75 шартты баспа табақ.

Таралымы 500 дана. «Әлем» баспаханасы.

Тапсырыс №1004. Шымкент қаласы, Ғ.Іляев көшесі, 7

+ 7 702 331 44 37, +7 776 331 44 37

Email: alembaspasy@mail.ru

ISBN 978-601-7705-59-6

9 786017 705596

